

บทที่ 4

การศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไป และสำรวจข้อมูลรายละเอียดของลักษณะทางสัณฐาน เศรษฐกิจ และสังคมในบริเวณพื้นที่ศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพ นำไปสู่แนวทางในการวางแผนปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ประวัติและความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา

4.1.2 สภาพทั่วไป

4.2 ลักษณะทางสัณฐานของพื้นที่ศึกษา

4.2.1 โครงข่ายการสัญจรระดับเมือง / ย่านและพื้นที่ศึกษา

4.2.2 รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารภายในพื้นที่ศึกษา และพื้นที่ต่อเนื่อง

4.2.3 ขอบเขตและประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

4.2.4 รูปแบบการจัดวางอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) และพืชพรรณภายในพื้นที่ศึกษา

4.2.5 ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงบนพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ศึกษา

4.3.1 รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ (space use patterns) ภายในพื้นที่ศึกษา

4.3.2 ลักษณะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรภายในพื้นที่ศึกษา

4.4 สรุปสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ประวัติและความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา

1) ประวัติและความเป็นมาของเขตราชเทวี

พื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิตั้งอยู่ในเขตราชเทวี ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณจุดตัดระหว่างถนนพญาไทกับถนนเพชรบุรี โดยคำว่าราชเทวีนั้นที่ตั้งชื่อตามพระนาม สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดาฯ พระอัครราชเทวี เป็นพระนางเธอในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ซึ่งพื้นที่เขตราชเทวีเดิมมีฐานะเป็นตำบล 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งพญาไท ตำบลถนนพญาไท ตำบลถนนเพชรบุรี และตำบลมักกะสัน ซึ่งเกิดจากการยุบรวมตำบลเล็ก ๆ เข้าด้วยกัน ขึ้นอยู่กับอำเภอคูสิต และต่อมาในปี พ.ศ. 2509 จึงได้ย้ายมาขึ้นกับอำเภอพญาไท และเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติจัดตั้งกรุงเทพมหานครขึ้นแทนที่นครหลวงกรุงเทพมหานครซึ่งเกิดจากการรวมกันของจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี อำเภอพญาไทเปลี่ยนฐานะเป็นเขตพญาไท ตำบลต่าง ๆ ในท้องที่จึงมีฐานะเป็นแขวง (แผนที่ 4.01)

ต่อมากรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งพื้นที่เขตพญาไท และตั้งเขตราชเทวีขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เขตพญาไทเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 โดยกำหนดให้เขตราชเทวี มีพื้นที่การปกครองรวม 7,725 ตารางกิโลเมตรและมีพื้นที่การบริหารรวม 4 แขวง ประกอบไปด้วย แขวงทุ่งพญาไท, แขวงถนนเพชรบุรี, แขวงถนนพญาไท, และแขวงมักกะสัน ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับการปกครอง การบริหาร และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการติดต่อใช้บริการบริเวณศูนย์กลางของกรุงเทพมหานคร

แผนที่ 4.01: การแบ่งเขตพญาไท ออกเป็น 4 แขวง และตำแหน่งพื้นที่ศึกษา (ที่มา: สำนักงานเขตราชเทวี 2532)

แม้ว่าเขตราชเทวีจะมีพื้นที่ไม่กว้างขวางนัก แต่ถือว่ามีค่าสำคัญเนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่เขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร เป็น 1 ใน 50 เขต การปกครองของกรุงเทพมหานคร อยู่ในกลุ่มเขตวิภาวดี ซึ่งถือเป็นแหล่งการค้า การบริการ และแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ถือเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ แต่เนื่องจากพื้นที่ของเขตราชเทวีในอดีตเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์จึงทำให้มีสถานที่ที่มีความหมายสำคัญ และความสวยงามของสถาปัตยกรรมแฝงอยู่ท่ามกลางความเจริญของศูนย์กลางเมือง และอาคารสูงมากมาย

2) ประวัติและความเป็นมาของพื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

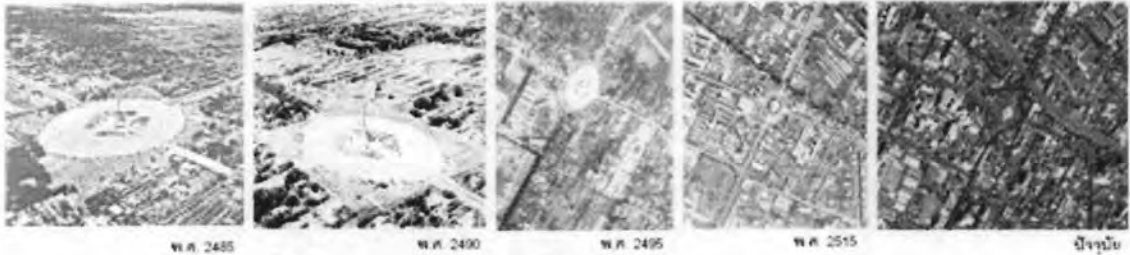
พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ เริ่มมีชุมชนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในปี พ.ศ. 2475 เนื่องจากมีการก่อสร้างวัดกระจายตัวอยู่ภายในเขตราชเทวี 5 แห่ง และใกล้พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ ถึง 3 แห่ง จึงเกิดอาคารบ้านเรือนหนาแน่นบริเวณรอบวัดต่างๆ แต่ลักษณะพื้นที่ในภาพรวมยังเป็นชานเมืองอยู่ มีโครงข่ายของถนนเป็นแนวแกน 4 เส้นทางพาดผ่านพื้นที่ ได้แก่ ถนนราชวิถี ถนนพญาไท ถนนพหลโยธินซึ่งใช้เป็น ถนนสายหลักในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2485 ได้มีการก่อสร้างอนุสาวรีย์ฯ เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะของประเทศไทยในการรบกับประเทศฝรั่งเศส ในกรณีพิพาทสงครามอินโดจีน ซึ่งได้ทำการก่อสร้างบริเวณศูนย์กลางจุดตัดของเส้นถนน (ตั้งอยู่ที่ กิโลเมตรที่ 0.0 ของถนนพหลโยธิน) หลังจากการก่อสร้างแล้วเสร็จกรมโยธาธิการจึงได้ทำการออกแบบชุมชนเมือง (Urban Design) บริเวณพื้นที่โดยรอบอนุสาวรีย์ฯ ครั้งแรก เพื่อให้สอดคล้องกับภูมิสัญลักษณ์ระดับเมือง โดยการนำเอาระบบวงเวียนมาใช้โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการลดภาระทางการจราจรแต่เพื่อเน้นการรับรู้ถึงภูมิสัญลักษณ์ และเปิดมุมมองด้วยพื้นที่โล่งว่างสาธารณะขนาดใหญ่บริเวณรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยมทั้ง 4 ด้าน พร้อมตกแต่งทางเดินเท้าตามแนวแกนถนนอย่างสวยงาม เพื่อให้สะดวกต่อการเข้าถึงของผู้คนที่เข้ามาเคารพเวียนชมอนุสาวรีย์ฯ พื้นที่บริเวณรอบอนุสาวรีย์ฯ จากสภาพที่ดินที่เป็นทุ่งโล่ง เริ่มมีอาคารบ้านเรือนเพิ่มขึ้น มีการสร้างอาคารเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเฉพาะฝั่งถนนราชวิถีตะวันออก

หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการก่อสร้างอาคารอื่นๆ เช่น อาคาร โรงพยาบาลหญิง (โรงพยาบาลราชวิถีในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นอาคารขนาดเล็ก และการสร้างโรงพยาบาลมีผลทำให้ลักษณะรูปร่างของบริเวณพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ รอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ มีการเปลี่ยนไปจากรูปทรงสี่เหลี่ยมทั้ง 4 ด้านเป็นส่วนโค้ง 1 ด้าน เพื่อเป็นถนนทางเข้าโรงพยาบาล รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของอาคารที่พักอาศัยขนาดเล็ก โดยมากมีการสร้างอาคารอยู่ตามแกนถนน เปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากพื้นที่โล่งว่างชานเมืองเป็นการสร้างอาคารหนาแน่นมากขึ้น แต่ยังคงเน้นการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านที่อยู่อาศัย

ภายหลังจาก พ.ศ. 2520 การคมนาคมขนส่งเริ่มมีประสิทธิภาพและทันสมัยมากขึ้น โครงข่ายถนนแผ่ออกไปทุกทิศทาง เริ่มมีการขยายตัวของศูนย์กลางเมือง ทั้งนี้พื้นที่จึงเริ่มมีบทบาทกลายเป็นศูนย์กลางเมืองใหม่ (sub center) เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเชิงพาณิชย์กรรมมากขึ้น รวมทั้งเกิดที่พักอาศัยหนาแน่นสูง สถานที่ราชการ โรงพยาบาลสำคัญ และสถานบริการสาธารณะต่างๆ เกิดการเดินทางไปและกลับจากแหล่งงานในศูนย์กลางเมืองกับที่พักอาศัยชานเมือง เกิดการเข้าถึงพื้นที่ของผู้คนจำนวนมาก ส่งผลให้มีการเพิ่มและกระจายตัวของมวลอาคารภายในพื้นที่ มีความสูงและความหนาแน่นอาคารเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ รวมทั้งลักษณะเชิงสัญลักษณ์

ของอนุสาวรีย์ฯ ได้เอื้อประโยชน์ในการเป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่งที่สำคัญ และมีถนนสายหลักที่เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ กับปริมณฑลตัดผ่าน มีถนนวงเวียนขนาดใหญ่รองรับการจราจรที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพื้นที่โล่งว่างสาธารณะบริเวณรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ยังเป็นแหล่งรวมระบบขนส่งประเภทต่างๆ ในเวลาต่อมา (แผนที่ 4.02)

แผนที่ 4.02: การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ตั้งแต่การก่อสร้างอนุสาวรีย์ฯ จนถึงปัจจุบัน (ที่มา: กรมแผนที่ทหาร 2485)

ทำให้ในปัจจุบันพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ สมรภูมิเป็น เป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่งมวลชนของเมือง และเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางการค้าขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ทั้งกลางวันและกลางคืน โดยเฉพาะบริเวณริมถนนสายหลัก ผสมผสานไปกับพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นสูงที่อยู่ติดเข้าไปบนถนนสายรอง รวมทั้งพื้นที่ด้านใน เป็นแหล่งรวมของสถานที่ราชการ สถานบริการสาธารณะต่างๆ รวมถึงสื่อความหมายของภูมิสัญลักษณ์สำคัญระดับเมือง

4.1.2 สภาพทั่วไป

1) สภาพทางภูมิศาสตร์ และสาธารณูปโภค

1.1) สภาพทางภูมิศาสตร์

พื้นที่ศึกษาดังอยู่ในเขตราชเทวี ซึ่งอยู่ในเขตที่มีระดับดินค่อนข้างต่ำ คือ 1 หรือ น้อยกว่า 1 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีลักษณะลาดเอียงลงต่ำเล็กน้อยไปทางทิศตะวันออก การที่พื้นที่มีระดับต่ำทำให้ยากแก่การระบายน้ำ จึงมักประสบปัญหาน้ำท่วมขัง ต้องใช้เครื่องในการสูบน้ำออก อย่างไรก็ตามพื้นที่ศึกษามีที่ตั้งติดกับคลองสามเสนจึงช่วยในการระบายน้ำได้บางส่วน

1.2) สาธารณูปโภค

พื้นที่ศึกษาดังอยู่ในเขตเมืองชั้นในจึงมีบริการสาธารณูปโภคที่ครบครัน จึงไม่มีปัญหาในด้านระบบไฟฟ้าและโทรศัพท์ ส่วนระบบประปานั้น มีการส่งน้ำผ่านท่อขนาดใหญ่ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 800 มม. ซึ่งมีโครงข่ายทั่วพื้นที่ แต่ยังมีปัญหาทางด้านระบบสุขาภิบาล ดังนี้

- การระบายน้ำ ขนาดของท่อระบายน้ำไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งไม่สามารถรองรับปริมาณของน้ำจำนวนมากอย่างรวดเร็วได้

- การบำบัดน้ำเสีย เนื่องจากพื้นที่ศึกษาใช้คลองสามแสนในการช่วยระบายน้ำ รวมทั้งร้านค้า และร้านอาหารบริเวณริมคลอง ทั้งของเสียต่างๆลงคลองสามแสนโดยปราศจาก ระบบบำบัดที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้สภาพน้ำบริเวณคลองสามแสนเน่าเสียเป็นอย่างมาก

- การกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ศึกษามีขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่การค้า ในขณะที่มีปัญหาความไม่เพียงพอในการเก็บขยะมูลฝอยปริมาณมาก รวมทั้งมีปัญหาในการเข้าเก็บขยะมูลฝอยในซอยแคบต่างๆ ซึ่งมีมวลอาคารและสิ่งปลูกสร้างหนาแน่น เนื่องจากรถเก็บขยะขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปเก็บขยะได้ โดยรถขยะขนาดเล็กไม่สามารถเก็บขยะได้ทั้งหมด

ดังนั้นพื้นที่ศึกษากำลังประสบปัญหามลพิษจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วทางด้านกายภาพ ทำให้ระบบสุขภาพิบาลต่างๆที่พัฒนาจากภาครัฐ ไม่สามารถรองรับได้เพียงพอ เกิดคุณภาพน้ำอากาศเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมาก

2) ภูมิสัญลักษณ์และสถานที่สำคัญภายในพื้นที่ศึกษา (แผนที่ 4.06)

2.1) อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

ด้วยเหตุพิพาทอินโดจีน จึงเกิดการก่อสร้างอนุสาวรีย์ฯ โดยวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484 เพื่อแสดงวีรกรรม ทหาร ตำรวจ พลเรือน ที่เสียชีวิต ซึ่งรูปแบบอนุสาวรีย์ฯจะสะท้อนรูปแบบชาติไทยไปในตัวเอง คือรูปแบบศิลปะสมัยใหม่ และร่างกายของทหาร มีกล้ามเนื้อมากกว่าจะเป็นรูปร่างภายในงานจิตรกรรมภายในวัด ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบเจดีย์ดังกล่าวไปแล้ว แต่ว่าสิ่งที่สะท้อนชี้ให้เห็นถึงการผสมผสานแนวคิดปรัชญาประวัติศาสตร์ศิลปะแบบชาตินิยม ซึ่งทำให้เห็นว่า “ปรัชญาประวัติศาสตร์แบบชาตินิยม” ก็ยังอยู่ในความทรงจำ

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (Victory Monument) มีที่ตั้งอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่บริเวณฐานรององค์อนุสาวรีย์ฯกว้างประมาณ 20 เมตร โดยรอบเป็นวงเวียน อยู่กึ่งกลางระหว่างถนนพหลโยธิน ถนนราชวิถี และถนนพญาไท ตั้งอยู่ที่ กิโลเมตรที่ 0.0 ของถนนพหลโยธิน (แต่เดิมชื่อถนนประชาธิปไตย แล้วเปลี่ยนเป็นถนนพหลโยธิน) ดังนั้น ความสำคัญของอนุสาวรีย์ฯนอกจากเป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวนามทหารที่เสียชีวิตใน กรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส (สงครามอินโดจีน) สงครามโลกครั้งที่ 2 และสงครามเกาหลีอีกด้วย โดยการออกแบบอนุสาวรีย์ฯของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

2.2) สวนบริการสาธารณะ

สวนสันติภาพ มีที่ตั้งห่างจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิประมาณ 500 เมตร มีบทบาทเป็นสวนสาธารณะระดับเขต (district park) มีเนื้อที่ประมาณ 15 ไร่ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน สวนสันติภาพเปิดให้บริการเป็นทางการ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2541 ซึ่งตรงกับวันสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ตรงกับวันที่ 16 สิงหาคม 2488 ที่ว่ากันว่าเป็นวันยุติความโหดร้ายของสงครามและวันเริ่มต้นของสันติภาพความสงบสุขแห่งมวลมนุษยชาติอีกครั้งนั่นเอง ภายในสวนตกแต่งเป็นลักษณะสวนป่าธรรมชาติ จึงเห็นไม้ยืนต้นเป็นส่วนใหญ่ ตรง

กลางสวนมีสระน้ำ 3 สระ พร้อมด้วยสัญลักษณ์ของสวนที่เป็นรูปนกพิราบ มีทางเดินทำให้คนได้วิ่งออกกำลังกาย ล้อมตลอดแนวสวน ส่วนในตอนเย็นก็จะมีกิจกรรมเดินเข้าจังหวะ และดนตรีบำบัด

วัดอภัยยาราม หรือเรียกอีกชื่อว่า “วัดมะกอก” ตั้งอยู่ภายในตรอกวัดมะกอก มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๘ ไร่ ๗๒ ตารางวา อาณาเขตทิศเหนือติดกับคลองสามเสน และติดกับชุมชนอนุสาวรีย์๑ วัดอภัยยารามถูกสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐ ผู้สร้างวัดคือ สมเด็จพระขัติยภคิกรมขุน ปัจจุบันมีบทบาทเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในบริเวณ ลานกว้างบริเวณหน้าวัดใช้สำหรับจัดพิธีทางศาสนา และกิจกรรมทางประเพณี

ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ขอยพระนาง เป็นห้องสมุดเพื่อประชาชน ในโครงการของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 200 ตารางวา เป็นอาคารทรงทันสมัย 2 อาคารติดกัน มีความสูง 3 ชั้น

ลานกว้างสาธารณะบริเวณรอบวงเวียนอนุสาวรีย์๑ มีบทบาทเป็นจุดขึ้น-ลงระบบขนส่งสาธารณะ และเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง เป็นจุดรวมประเภทขนส่งหลากหลายชนิด รวมไปถึงเป็นที่การค้า การบริการต่างๆ มากมาย

2.3) สาธารณูปการ

โรงพยาบาลราชวิถี เดิมเป็นโรงพยาบาลหญิง ก่อสร้างขึ้นใน พ.ศ.2493 ในปัจจุบันเป็นโรงพยาบาลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก มีบทบาทเป็นสถานพยาบาล ศูนย์ศึกษาและวิจัยหลายด้าน ให้บริการผู้คนในระดับเมือง

วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี เป็นสถาบันสอนด้านการพยาบาล อยู่ภายในพื้นที่ของโรงพยาบาลราชวิถี ฝั่งติดถนนพญาไทและถนนโยธี

โรงเรียนคูสิตพาณิชการ เป็นโรงเรียนอาชีวะ สอนในระดับ ป.ว.ศ และ ป.ว.ช มีที่ตั้งอยู่บริเวณ ด้านในซอยราชวิถี 5 เป็น โดยสามารถเข้าถึงได้ จากทางด้านหน้า (ซอยราชวิถี 5) และทางด้านหลัง (จากถนนรางน้ำ)

โรงเรียนอนุบาลหมีน้อย (แพนด้า) เป็นโรงเรียนสอนในระดับ อนุบาล1-3 ตั้งอยู่บริเวณด้านในซอยราชวิถี 3 เน้นให้บริการแก่ผู้คนในพื้นที่

2.4) สถานประกอบการเชิงพาณิชย์รวม

เซ็นเตอร์วัน (Center One) / แฟชั่นมอลล์ (Fashion Mall) มีลักษณะเป็นศูนย์การค้าขนาดกลาง เป็นแหล่งการค้าแฟชั่นราคาถูก เป็นศูนย์รวมร้านค้าขนาดเล็กมากมาย เนื่องจากเป็นช่องทางเชื่อมต่อของศูนย์การค้าบริเวณชั้น 2 กับทางเดินยกระดับ (ทางเดินวงแหวนรอบอนุสาวรีย์๑) ทำให้มีผู้คนเดินผ่านเป็นจำนวนมาก

เซ็นจูรี เดอะมูฟวี่ พลาซ่า (Century The Movie Plaza) เป็นศูนย์การค้า และ โรงภาพยนตร์ เน้นความบันเทิงครบครัน มีที่ตั้งอยู่ติดรถไฟฟ้ามหานคร (BTS) และมีทางเดินเชื่อมต่อกับศูนย์การค้าบริเวณชั้น 2

อาคารพาณิชย์พักอาศัย จะเกาะกลุ่มหนาแน่นบริเวณริมถนนราชวิถี มีลักษณะเป็นตึกแถวเรียงตัวติดกัน เป็นแนวยาว ชั้นล่างใช้เป็นร้านค้า ส่วนชั้นบนใช้สำหรับพักอาศัย ส่วนใหญ่ขายเสื้อผ้าและของเบ็ดเตล็ด

ตู้ร้านค้า (Kiosk) เป็นร้านค้าภายนอกอาคาร เกาะกลุ่มหนาแน่นบริเวณลานกว้างสาธารณะ โดยเฉพาะจุดขึ้น-ลงระบบขนส่งสาธารณะ จำหน่ายสินค้า และอาหารหลายประเภท

3) ความสัมพันธ์ของตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาในระดับเมือง ย่าน และพื้นที่ศึกษา

บทบาทของพื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิในระดับเมืองนั้น คือ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของกรุงเทพมหานคร เป็นที่รู้จักในฐานะของที่ตั้งภูมิสัญลักษณ์ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ล้อมรอบด้วยวงเวียนขนาดใหญ่เชื่อมต่อกับถนนสายสำคัญที่อยู่ในตำแหน่งที่เชื่อมโยงกับพื้นที่อื่นๆของกรุงเทพฯ ได้โดยสะดวก ส่งผลให้เป็นพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมแห่งหนึ่งของเมือง

พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ มีที่ตั้งอยู่บริเวณตอนบนของเขตราชเทวี มีบทบาทในระดับย่านเป็นศูนย์กลางการคมนาคม และระบบขนส่งสาธารณะ ที่มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ และเป็นศูนย์กลางทางด้านการค้า การบริการ ที่อยู่อาศัยหนาแน่นสูง และสวนสาธารณะระดับย่าน รวมทั้ง สถานพยาบาลสำคัญ และสถานที่ราชการต่างๆ (แผนที่ 4.03)

แผนที่ 4.03: ตำแหน่งของพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ ในระดับเมืองและระดับย่าน (ที่มา: www.wikipedia.com 2551)

ภายในพื้นที่ศึกษามีบทบาทเป็นพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่หลากหลาย โดยจะส่งผลกระทบต่อครอบคลุมพื้นที่โดยรอบอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิในขอบเขตถนนสายหลักภายในระยะเดินเท้า 10 นาทีหรือประมาณ 800 เมตร ซึ่งในการพัฒนาปรับปรุงนั้นจะมุ่งเน้นไปที่บริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะ โดยรอบของอนุสาวรีย์ฯ พื้นที่คนเดินเท้าที่รองรับการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร และพื้นที่ต่อเนื่อง ซึ่งมีอาณาเขตคิดต่อดังนี้ (แผนที่ 4.04)

ทิศเหนือ	จรดกับ	พื้นที่ใต้ทางด่วน	ดินแดง - บางนา	ตราด
ทิศตะวันออก	จรดกับ	สวนสันติภาพ		
ทิศตะวันตก	จรดกับ	โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ		
ทิศใต้	จรดกับ	ซอยรางน้ำ		

แผนที่ 4.04: รูปบรรยากาศโคจรอบพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ฯ (ที่มา: www.pointhisis.com 2551)

4.2 ลักษณะทางสัณฐานของพื้นที่ศึกษา

4.2.1 โครงข่ายการสัญจรระดับเมือง / ย่านและพื้นที่ติดต่อกอจรอบ

1) ความสัมพันธ์ของโครงข่ายการสัญจรของพื้นที่ศึกษากับเมือง

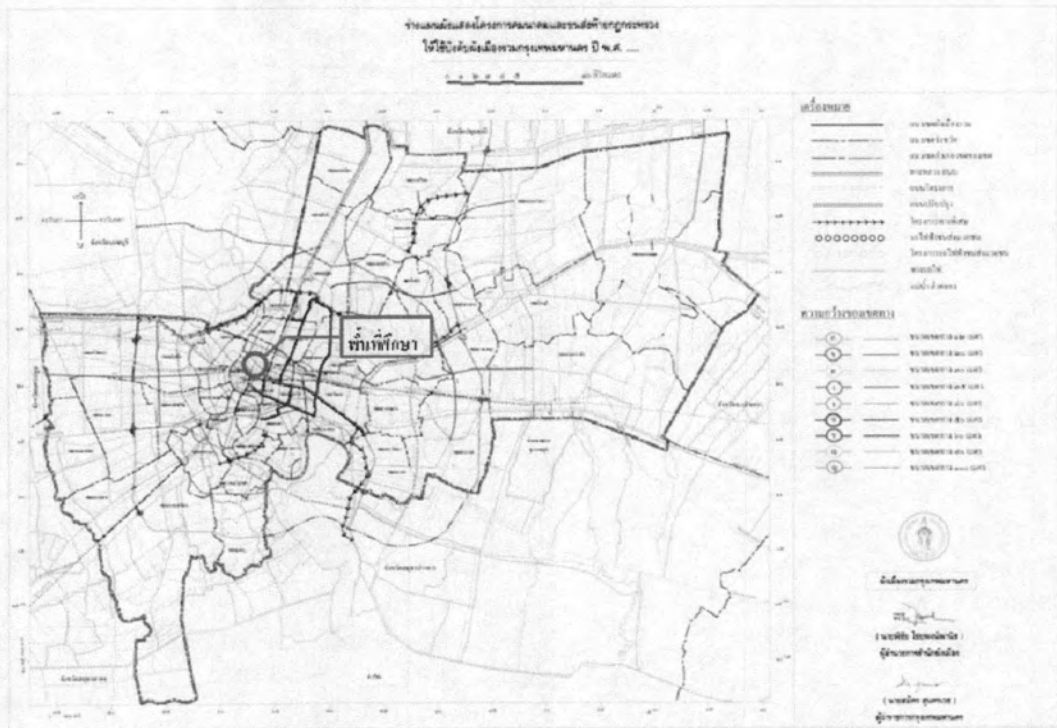
โครงข่ายการสัญจรในพื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ อยู่บริเวณศูนย์กลางของโครงข่ายเส้นทางสำคัญ ที่เชื่อมต่อไปสู่ส่วนต่างๆของเมืองได้ อย่างสะดวกรวดเร็ว ด้วยโครงข่ายถนนหลากหลายรูปแบบ (แผนที่ 4.05)

โครงข่ายถนนบริเวณศูนย์กลางเมืองของกรุงเทพมหานครจะมีลักษณะคล้ายไขแมงมุม มีถนนสายหลักเป็นรัศมีออกจากศูนย์กลางและด้วยพื้นที่ศึกษามีที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางเมือง จึงมีลักษณะของโครงข่ายเส้นทางเป็นรูปแบบของถนนแบบตาราง (Grid System Pattern) เชื่อมโยงกับพื้นที่โคจรอบ ซึ่งประกอบด้วยถนนตามแนว

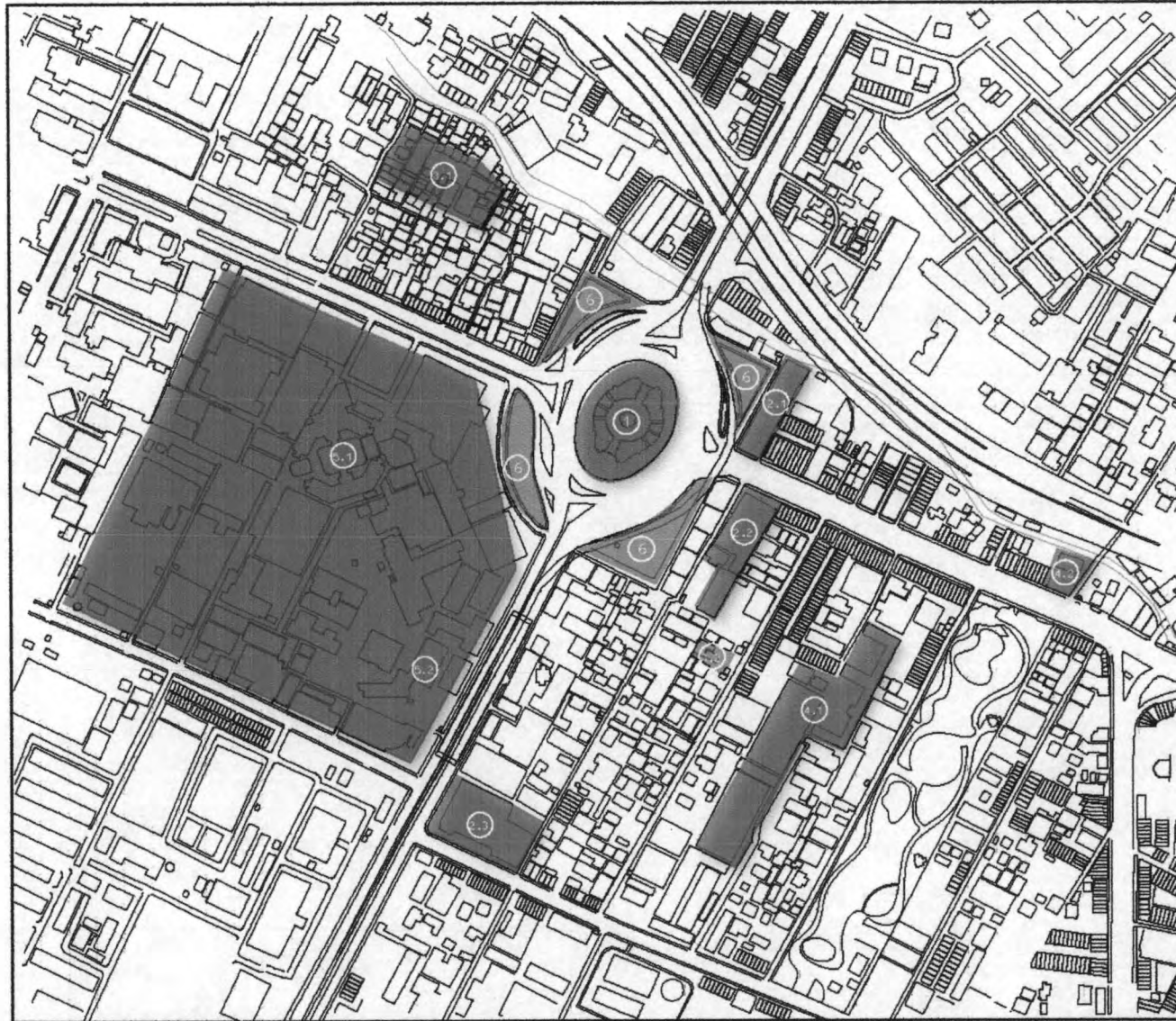
ยาวและแนวขวาง จัดตั้งจากเป็นตารางสี่เหลี่ยม เอื้ออำนวยต่อการใช้ยานพาหนะ รวมทั้งยังมีทางด่วนยกระดับผาดผ่านเข้ามาในพื้นที่ พื้นที่อนุสาวรีย์ฯจึงมีการเข้าถึงที่ดีจากการสัญจรทางบก ซึ่งเชื่อมโยงกับกันเป็นโครงข่ายหนาแน่น กระจายตัวไปสู่พื้นที่ทุกส่วนของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้ผู้ที่ผ่านพื้นที่เกิดทางเลือกในการเดินทางได้มาก

ดังนั้น โครงข่ายการสัญจรในพื้นที่ศึกษา จึงมีความสำคัญในด้านการเดินทางไป-มาระหว่างศูนย์กลางเมืองและเขตปริมณฑล ซึ่งมีผู้คนเดินทางผ่านเพื่อไปสู่แหล่งงาน และเดินทางกลับที่พักอาศัยเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน

แผนที่ 4.05: แผนผังแสดงโครงข่ายคมนาคม และขนส่งที่ยกภูกระทรวงใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร (ที่มา: สำนักงานการวางแผนจราจรและขนส่ง 2549)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

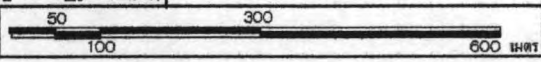
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

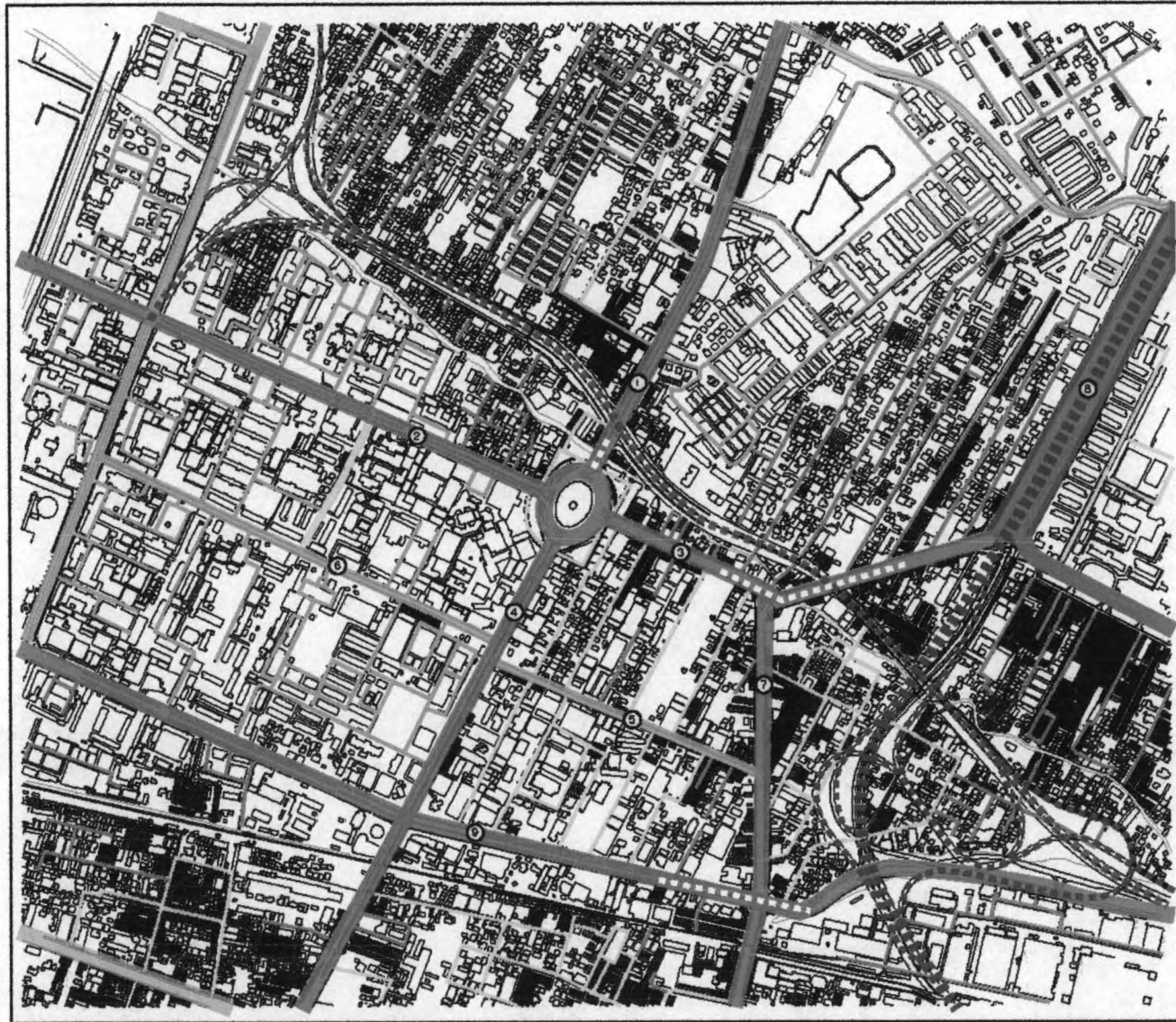
สัญลักษณ์

- ตำแหน่งภูมิสัญลักษณ์และสถานที่สำคัญ
- ① อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
- ② สถานที่ทางค้า
  - 2.1 ศูนย์การค้าแฟชั่น มอลล์
  - 2.2 ศูนย์การค้าเซ็นเตอร์ วัน
  - 2.3 ศูนย์การค้าเซ็นจูรี่
- ③ สถานที่ทางศาสนา
  - 3.1 วัดอภัยทศาราม
  - 3.2 วัดจีน
- ④ สถานที่ทางการศึกษา
  - 4.1 โรงเรียนคุณิตถิมัชชการ
  - 4.2 หอสมุดเพื่อการเรียนรู้ ชัยพรธนาฯ
- ⑤ สถานที่ราชการ
  - 5.1 โรงพยาบาลราชวิถี
  - 5.2 วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนี
- ⑥ ลานโล่งว่างสาธารณะบริเวณรอบวงเวียน
อนุสาวรีย์ฯ

แผนที่ 4.06: ตำแหน่งภูมิสัญลักษณ์และสถานที่สำคัญในพื้นที่โครงการ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ปริมณฑลการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Tramit Node Area, Bangkok

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

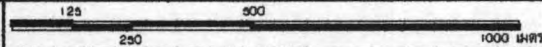
- ถนนสายประธาน
- ถนนสายหลัก
- ถนนสายรอง
- ถนนย่อย
- ถนนเลี้ยวศิง
- ถนนเส้นสวนราชการ
- ทางด่วน
- ทางข้ามแยก

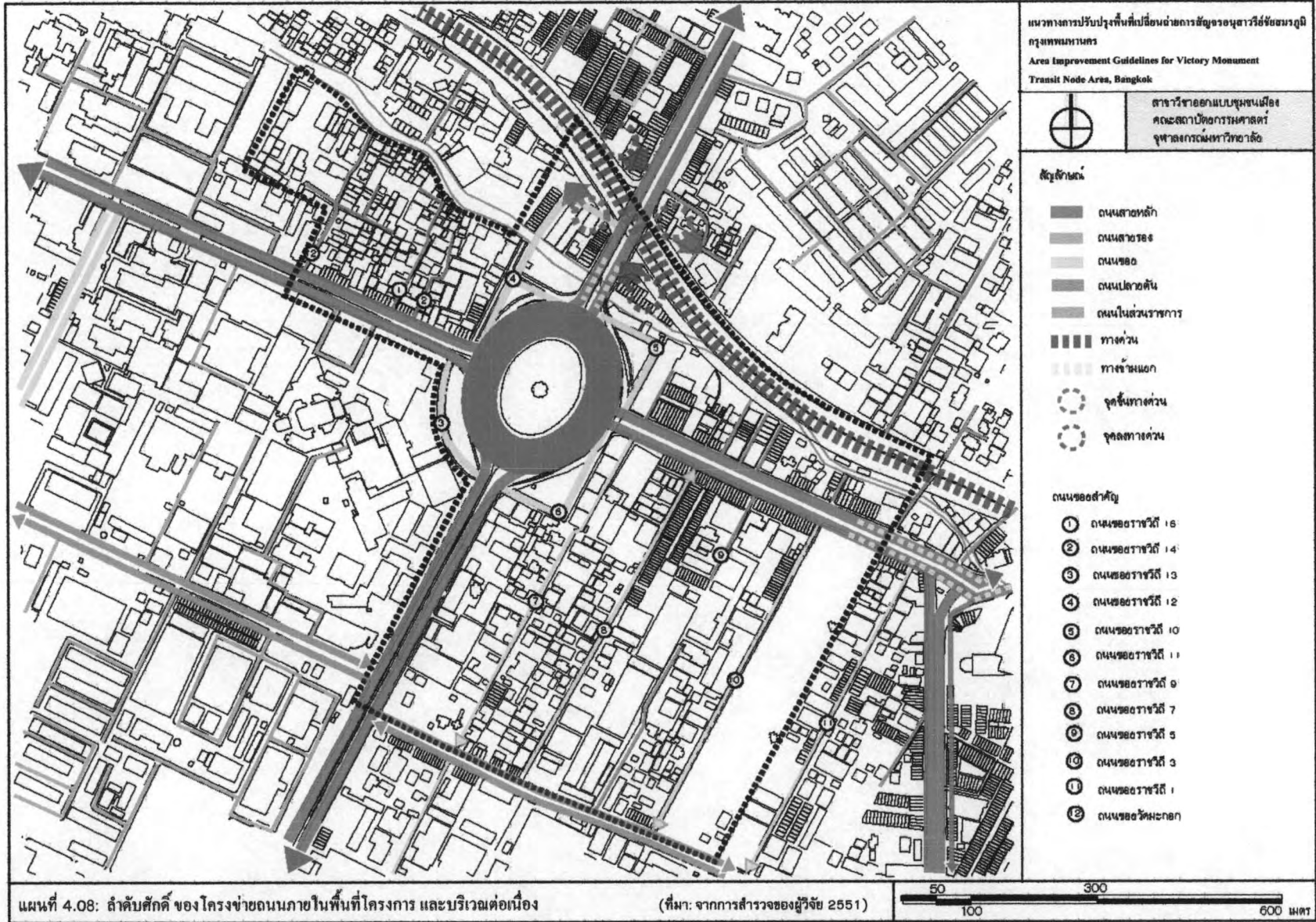
ถนนสายสำคัญ

- ① ถนนเทลโลอิน
- ② ถนนราชวิถี (แยกศักดิ์)
- ③ ถนนราชวิถี (แยกดินแดง)
- ④ ถนนพญาไท
- ⑤ ถนนรางน้ำ
- ⑥ ถนนโศภน
- ⑦ ถนนราชปรารภ
- ⑧ ถนนวิภาวดี
- ⑨ ถนนศรีอยุธยา

แผนที่ 4.07: ลำดับศักดิ์ ของโครงข่ายถนนโดยรอบพื้นที่โครงการในระดับย่าน

(ที่มา: จากการศึกษาของผู้วิจัย 2551)

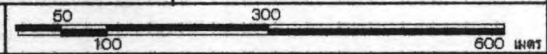
แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

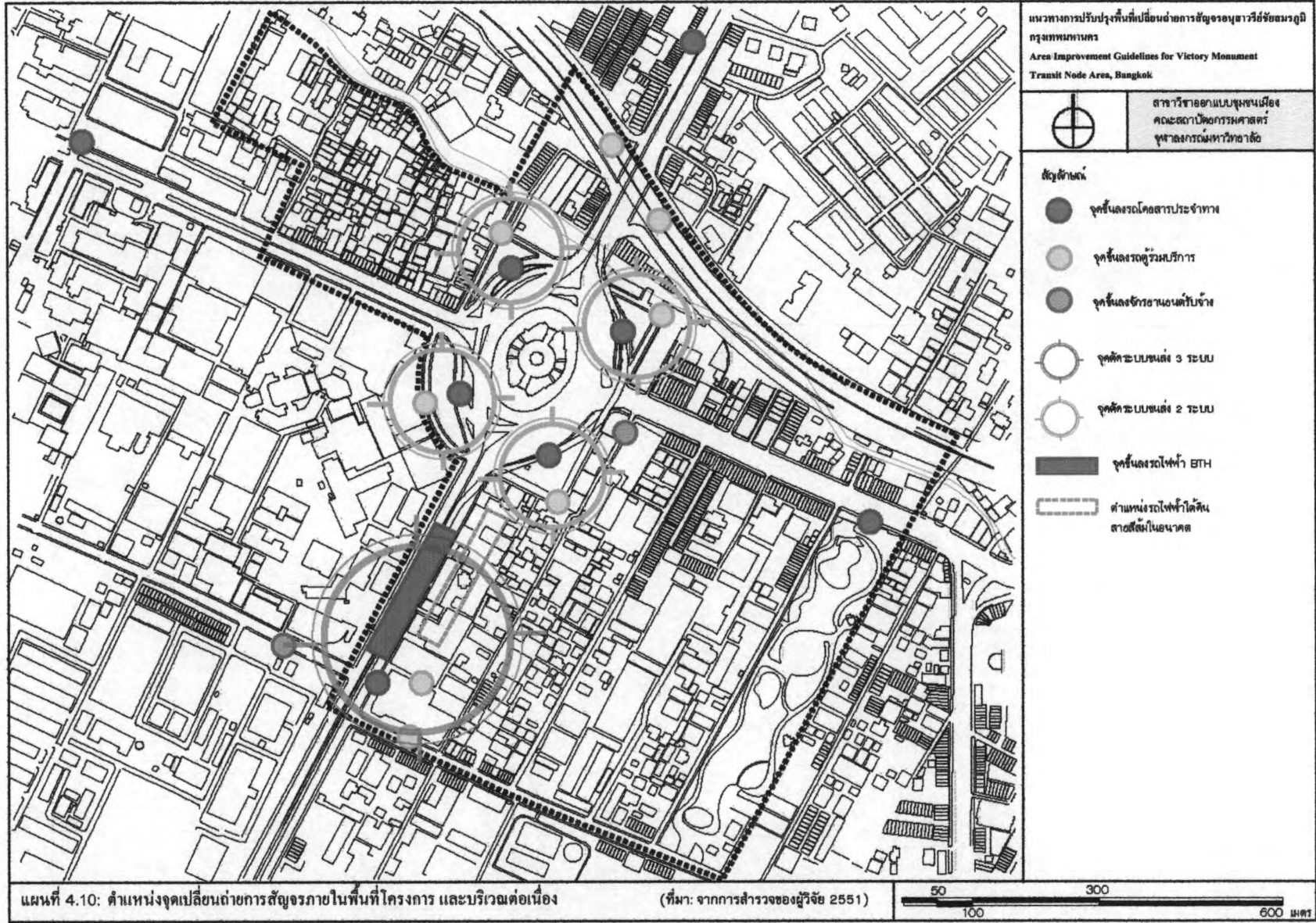

 สาขาวิชาสถาปัตยกรรมเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

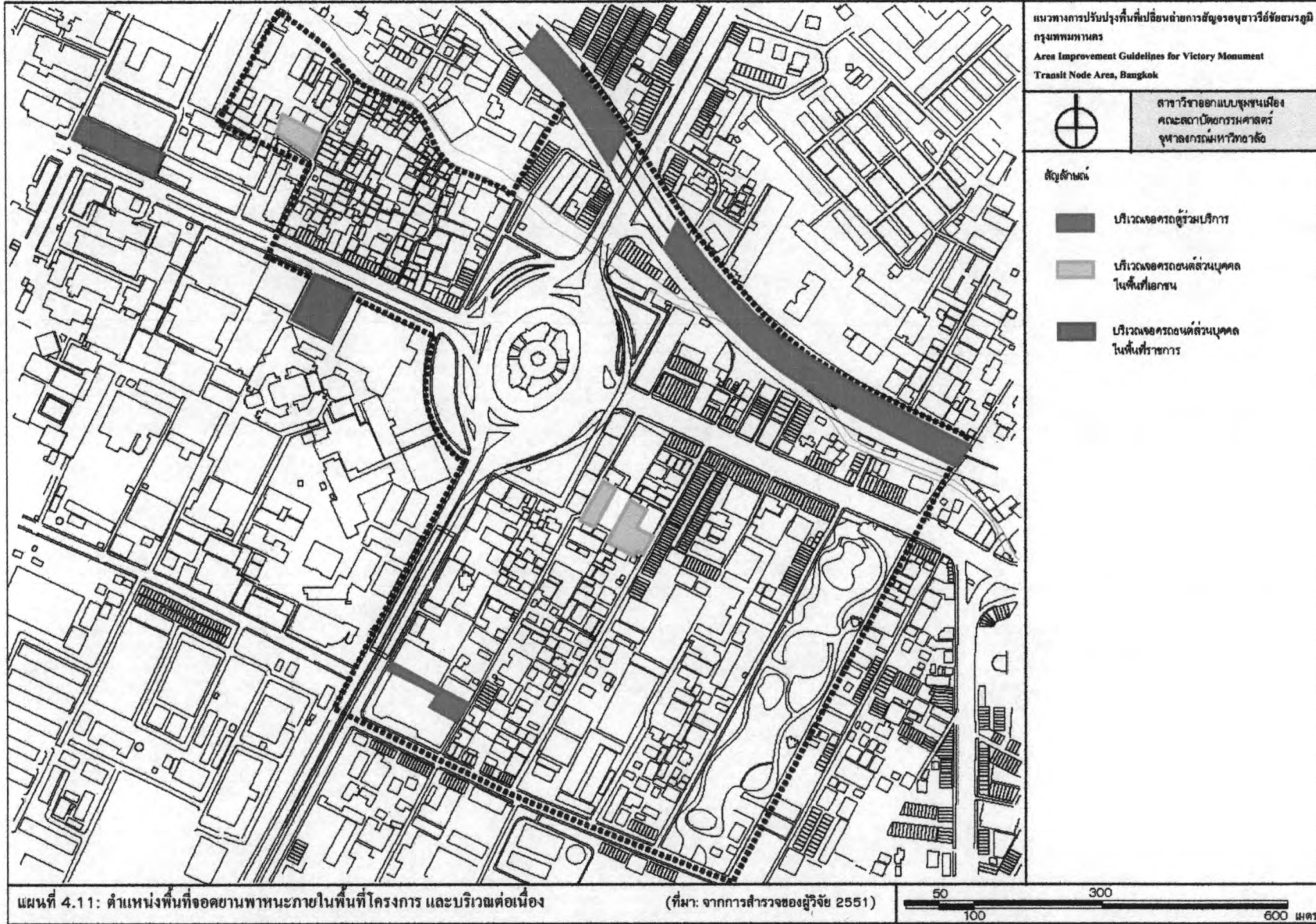
- สัญลักษณ์
- ทางเดินเท้ากว้าง 6 เมตร
  - ทางเดินเท้ากว้าง 4 เมตร
  - ทางเดินเท้ากว้าง 2 เมตร
  - ทางเดินเท้าใช้ร่วมกับถนน
  - ทางเดินเท้าในสถานบริการสาธารณะ
  - ทางเดินเท้าลอดผ่านอาคาร
  - ทางเดินเท้ายกระดับ

แผนที่ 4.09: ประเภทและขนาดทางเดินเท้าภายในพื้นที่โครงการ และบริเวณต่อเนื่อง

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

2) โครงการขุดการสัญจรของพื้นที่โครงการในระดับย่าน

เนื่องจากโครงการขุดถนนของพื้นที่ศึกษาอยู่บริเวณศูนย์กลางเมือง จึงเชื่อมโยงกับโครงการขุดถนนสำคัญต่างๆมากมาย โดยมีลักษณะการเชื่อมโยงกับถนนสายหลักในพื้นที่ (แผนที่ 4.07) ดังนี้

- จากถนนวิภาวดีซึ่งเป็นถนนสายประธาน และถนนราชปรารภเป็นถนนสายหลัก เชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่ศึกษาโดยผ่านถนนราชวิถี (ฝั่งแยกดินแดง)

- จากถนนสามเสน เชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่ศึกษาโดยผ่านถนนราชวิถี (ฝั่งแยกคึกฉัย)

- จากถนนพหลโยธิน (ลาดพร้าว, บางเขน) เชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่ศึกษาโดยผ่านถนนพหลโยธิน รวมทั้งยังเชื่อมต่อกับจุดขึ้นลงระบบทางด่วนขั้นที่ 2

- จากถนนศรีอยุธยาเป็นถนนสายหลักเชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่ศึกษาโดยผ่านถนนพญาไท

ในภาพรวมโครงการขุดถนนที่เชื่อมโยงสู่พื้นที่ศึกษาจึงมีการจราจรที่คับคั่งทุกทิศทาง ซึ่งระบบถนนทั้งหมดจะเชื่อมโยงกันเป็นรูปแบบตารางกริด (grid system pattern) ยกเว้นถนนซอยภายในพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นที่เหลื่อมพื้นผิว (แนวยาว)

3) โครงการขุดการสัญจรรูปแบบต่างๆ ภายในพื้นที่ศึกษา

3.1) โครงการขุดการสัญจรโดยยานพาหนะ

โครงการขุดการสัญจรโดยยานพาหนะภายในพื้นที่ศึกษา สามารถแบ่งเป็นลำดับศักดิ์และบทบาทหน้าที่ได้ (แผนที่ 4.08) ดังนี้

3.1.1) ระบบถนนสายหลัก เป็นถนนที่ทำหน้าที่เน้นการจราจรแบบผ่าน (through traffic) ใช้ความเร็วในการขับเคลื่อนพาหนะสูง และมีการจราจรที่คับคั่ง โดยเฉพาะบริเวณใกล้จุดแยก จุดตัดถนน โดยทำหน้าที่เชื่อมต่อกับวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ มี 4 เส้นทาง ได้แก่

- ถนนราชวิถี (ฝั่งแยกคึกฉัย) มีถนนกว้างประมาณ 28 เมตร โดยวิ่งเข้าสู่วงเวียนอนุสาวรีย์ฯ 4 ช่องทาง วิ่งออก 2 ช่องทาง เป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างฝั่งธนบุรีกับกรุงเทพฯ ชั้นใน

- ถนนราชวิถี (ฝั่งแยกดินแดง) มีเขตถนนกว้างประมาณ 32 เมตร โดยวิ่งเข้าสู่วงเวียนอนุสาวรีย์ฯ 2 ช่องทาง วิ่งออก 3 ช่องทาง เป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ ชั้นในกับพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพฯ

- ถนนพหลโยธิน มีเขตถนนกว้างประมาณ 36 เมตร โดยวิ่งเข้าสู่วงเวียนอนุสาวรีย์ฯ 4 ช่องทาง วิ่งออก 3 ช่องทาง เป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงไปสู่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของกรุงเทพฯตอนบน

- ถนนพญาไท มีเขตถนนกว้างประมาณ 36 เมตร โดยวิ่งเข้าสู่วงเวียนอนุสาวรีย์ฯ 3 ช่องทาง วิ่งออก 4 ช่องทาง เป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงกับพื้นที่พาณิชยกรรมของกรุงเทพฯ

3.1.2) ระบบถนนสายรอง เป็นถนนที่ทำหน้าที่ระบายปริมาณการสัญจรจากถนนสายหลัก และเป็นถนนที่ประสานระหว่างถนนสายหลักกับถนนซอยเข้าสู่ภายในพื้นที่ศึกษา เป็นถนนที่มีจำนวนเส้นทางน้อยที่สุดในพื้นที่ศึกษา ได้แก่

- ถนนรางน้ำ มีเขตถนน 20 เมตร มีช่องทางการจราจร 4 ช่องทาง โดยไปและกลับฝั่งละ 2 ช่องทางเป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงกับพื้นที่พาณิชยกรรมและที่พักอาศัยหนาแน่นสูง

- ถนนโยธี มีเขตถนนกว้างประมาณ 18 เมตร มีช่องทางการจราจร 4 ช่องทาง โดยไปและกลับฝั่งละ 2 ช่องทางเป็นเส้นทางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ราชการและโรงพยาบาล

- ถนนใต้ทางด่วน (ระบบทางด่วนขั้นที่สอง) มีเขตถนนกว้างประมาณ 26 เมตร มีช่องทางการจราจร 2 ช่องทาง โดยทำหน้าที่เชื่อมโยงพื้นที่ใต้ทางด่วนกับถนนสายหลัก

3.1.3) ระบบถนนซอย เป็นระบบถนนที่ทำหน้าที่เน้นการจราจรแบบเข้าถึง (to traffic) สถานการณ์ต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา และเป็นถนนที่มีจำนวนเส้นทางมากที่สุดในพื้นที่ โดยมีขนาดถนนที่คับแคบ มีเขตถนนกว้างประมาณ 3 เมตรส่วนใหญ่ใช้วงเวียนพาหนะได้เพียง 1 ช่องทาง และมีการใช้งานร่วมกับการเดินเท้า ได้แก่

ถนนฝั่งศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน (Center One)

- ซอยราชวิถี 3 (ซอยชัยสมรภูมิ) เป็นถนนซอยที่ขนานกับสวนสันติภาพใช้วงเวียนพาหนะได้ 1 ช่องทาง เชื่อมโยงถนนราชวิถี (ฝั่งดินแดง) กับถนนรางน้ำ

- ซอยราชวิถี 5 (ซอยสุภาพรพล) เป็นถนนซอยตัน ใช้วงเวียนพาหนะได้ 1 ช่องทาง เชื่อมโยงถนนราชวิถี (ฝั่งดินแดง) กับถนนรางน้ำเข้าสู่โรงเรียนคุรุสภาพาณิชยการ

- ซอยราชวิถี 7 (อายุวัฒน์ โยธิน) เป็นถนนซอยที่เข้าถึงพื้นที่ชุมชนพักอาศัยใช้วงเวียนพาหนะได้ 1 ช่องทาง เชื่อมโยงถนนราชวิถี (ฝั่งดินแดง) กับถนนรางน้ำ

- ซอยราชวิถี 9 (ซอยเลิศปัญญา) เป็นถนนซอยที่เข้าถึงพื้นที่พาณิชยกรรม (เข้าสู่ที่จอดรถศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน) ใช้วงเวียนพาหนะได้ 1 ช่องทาง เชื่อมโยงถนนราชวิถี (ฝั่งดินแดง) กับถนนรางน้ำ

ศูนย์ฝั่งการค้าแฟชั่น มอลล์ (Fashion Mall)

- ซอยราชวิถี 6 เป็นถนนซอยระหว่างถนนราชวิถีกับถนนใต้ทางด่วนสามารถใช้งานพาหนะได้ 2 ช่องทาง

- ซอยราชวิถี 8 เป็นถนนซอยที่เข้าถึงพื้นที่จอดรถ (ศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์) สามารถใช้งานพาหนะได้ 2 ช่องทาง

ฝั่งรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

- ซอยราชวิถี 10, 11, 12, 13 เป็นถนนซอยรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ สามารถใช้งานพาหนะได้ 1 ช่องทาง ส่วนใหญ่ใช้สำหรับเป็นที่จอดรถผู้ร่วมบริการ

ฝั่งชุมชนวัดมะกอก

- ซอยราชวิถี 14, 16 เป็นถนนซอยที่มีความแคบมาก ไม่สะดวกในการเข้าถึงด้วยพาหนะ

- ซอยราชวิถี 18 (ซอยชุมชนวัดมะกอก) เป็นถนนซอยตัน ที่เข้าถึงวัดอภัยยาราม (วัดมะกอก) / ที่จอดรถสามารถใช้งานพาหนะได้ 2 ช่องทาง

3.1.4) ระบบถนนราชการ ได้แก่ ถนนภายในโรงพยาบาลราชวิถี เป็นเส้นทางที่เข้าสู่พื้นที่จอดยานพาหนะภายในโรงพยาบาล ซึ่งไม่สามารถเชื่อมโยงเป็นทางผ่านได้

3.1.5) ระบบทางด่วนขั้นที่ 2 ได้แก่ โครงข่ายทางพิเศษศรีรัช มีจุดขึ้น-ลงที่ถนนพหลโยธินใกล้กับพื้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยฯ ทำหน้าที่เชื่อมโยงการเดินทางจากพื้นที่ศูนย์กลางเมือง ไปสู่ปริมณฑล

3.2) ระบบขนส่งสาธารณะและที่จอดยานพาหนะ

3.2.1) ระบบขนส่งในพื้นที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ มีจำนวนมากมายหลากหลายประเภท (แผนที่ 4.08) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบใหญ่ๆ คือ

1 ระบบขนส่งประจำทางสาธารณะ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่

รถโดยสารประจำทาง สามารถแบ่งประเภทรถที่ให้บริการได้ดังนี้

รถโดยสารธรรมดา ขสมก./รถโดยสารปรับอากาศ ขสมก./รถโดยสารธรรมดาของ รถร่วมบริการ ขสมก./รถโดยสารปรับอากาศของ รถร่วมบริการ ขสมก.

รถโดยสารประจำทาง ที่ผ่านอนุสาวรีย์ฯ ปัจจุบันมีกว่า 100 เส้นทาง ถือว่าเป็นศูนย์กลางของรถประจำทาง เนื่องจากรถประจำทางในเมืองจะวิ่งผ่านบริเวณพื้นที่ทั้งสิ้น ซึ่งมีโครงข่ายการให้บริการแผ่เป็นวงกว้างออกไปทุกทิศทาง มีจุดขึ้นลงอยู่บริเวณรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ดังนี้

- อนุสาวรีย์ฯ หน้า รพ.ราชวิถี : สาย 8 ปอ.8 12 ปอ.12 14 ปอ.16 18 28 92 97 ปอ.97 108 157 ปอ.157 164 ปอ.171 509 515 539 542
- อนุสาวรีย์ฯ หน้ากตาคารพหุ และ ป้ายรถหน้าเซ็นจูรี่ : สาย 17 29 ปอ.29 29ก ปอ.34 ปอ.36 ปอ.36ก 38 ปอ.38 ปอ.39 54 ปอ.59 ปอ.62 63 ปอ.63 74 ปอ.77 139 ปอ.140 159 163 164 ปอ.183 201 ปอ.204 503 513 529 542
- อนุสาวรีย์ฯ หน้าแฟชั่นมอลล์ : สาย 12 ปอ.12 24 ปอ.36 ปอ.36ก 69 92 ปอ.32 157 163 ปอ.171 ปอ.172 554
- อนุสาวรีย์ฯ ฝั่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า : สาย 8 ปอ.8 26 27 28 29 ปอ.29 29ก ปอ.34 38 ปอ.38 ปอ.39 54 ปอ.59 63 ปอ.63 74 ปอ.77 97 ปอ.97 108 166 ปอ.204 554
- ป้ายรถหน้าวิทยาลัยพยาบาลฯ : สาย 29 29ก 34 ปอ.36 ปอ.36ก 38 ปอ.38 ปอ.39 54 ปอ.59 163 201 503 529 538 542

รถร่วมบริการ ส่วนใหญ่ให้บริการในระยะไกลไปยังเขตปริมณฑล ได้แก่ ฝั่งธนบุรี ปิ่นเกล้า นนทบุรี รังสิต บางเขน สถานีขนส่งจตุจักร ดินแดง ห้วยขวาง รามคำแหง มีนบุรี ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ฯลฯ รวมกว่า 20 เส้นทางและมีการเดินทางด้วยรถตู้ทางไกลไปยังจังหวัดต่างๆ เช่น ชะอำ-หัวหิน พัทยา ตลาค โรงเกลือ สระบุรี ลพบุรี บ้านนา พนมทวน เป็นต้น รวมกว่า 10 จังหวัด มีจุดจอด และจุดขึ้นลงตามตรอกซอกซอยบริเวณรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

ระบบขนส่งมวลชนชนิดราง รถไฟฟ้า BTS (สายสุขุมวิท) เป็นระบบขนส่งมวลชนความจุสูงแบบมาตรฐาน ที่ใช้กันแพร่หลายในเมืองใหญ่ทั่วไปในต่างประเทศ สามารถให้บริการแก่ผู้โดยสารได้มากกว่า 1,000 คน ต่อขบวนมี รัศมีการให้บริการภายในเขตเมือง มีเส้นทางกรให้บริการตั้งแต่หมอชิตจนถึงอ่อนนุช (19 สถานี) บริเวณอนุสาวรีย์ฯมีสถานีขึ้น-ลงที่บริเวณถนนพญาไท เชื่อมต่อกับศูนย์การค้าเซ็นจูรี โดยเน้นความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งมีผู้คนจำนวนมาก ใช้เดินทาง ระหว่างที่พักอาศัย-แหล่งงาน

ในอนาคต สถานีอนุสาวรีย์ฯขัสมรภูมิจะเป็นสถานีเชื่อมต่อกับโครงการรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT สายบางกะปิ (สายสีส้ม) มีเส้นทางกรให้บริการตั้งแต่โรงพยาบาลรามคำแหงจนถึงบางบำหรุ (21 สถานี) มีสถานีขึ้น-ลงที่บริเวณถนนพญาไท (ใต้สถานีรถไฟฟ้า BTS) บริเวณอนุสาวรีย์ฯจึง เป็นจุดเปลี่ยนเส้นทางรถไฟฟ้า นำพาผู้คนจำนวนมากเข้ามาในพื้นที่

2 ระบบขนส่งไม่ประจำทางกึ่งสาธารณะ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

Taxi/สามล้อเครื่อง ใช้พื้นที่ให้บริการตามถนนทั่วบริเวณ และกระจายกระจายตามบริเวณจุดขึ้น-ลงขนส่งมวลชนหลัก

จักรยานยนต์รับจ้าง มีจุดให้บริการต่างๆ กระจายตัวตาม ซอกซอยต่างๆ เพื่อรองรับกับระบบขนส่งมวลชนหลัก มีรัศมีการให้บริการในระยะใกล้

3.2.2) ที่จอดยานพาหนะในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯขัสมรภูมิ ภายในพื้นที่ไม่มีที่จอดรถยนต์ส่วนบุคคลสาธารณะ ซึ่งการจอดรถในพื้นที่มักเป็นการจอดชั่วคราวเนื่องจากมีพื้นที่ให้บริการจอดรถจำกัด และที่จอดรถส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเอกชน อยู่บริเวณย่านพานิชยกรรม และที่จอดรถบริเวณ โรงพยาบาลสถานที่ราชการต่างๆ (แผนที่ 4.08) จึงสามารถแบ่งที่จอดยานพาหนะได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

- ที่จอดยานพาหนะส่วนบุคคล ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของเอกชน เช่น ศูนย์การค้าต่างๆ ซึ่งมีเนื้อที่ในการให้บริการค่อนข้างจำกัดและบางส่วนจะใช้พื้นที่ของราชการในการจอดยานพาหนะ เช่น โรงพยาบาล ซึ่งไม่สามารถใช้งานได้หลังเวลาปิดทำการ

- ที่จอดยานพาหนะของระบบขนส่ง (รถตู้ร่วมบริการ) จะใช้พื้นที่ว่างบริเวณใต้ทางด่วนตลอดแนวที่พาดผ่านพื้นที่ในการจอดรถตู้ร่วมบริการทุกเส้นทางร่วม 300 คัน รวมทั้งมีบางส่วนจอดอยู่บริเวณ ถนนซอยรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

3.3) เส้นทางเดินเท้าภายในพื้นที่ศึกษา

เส้นทางเดินเท้าภายในพื้นที่ศึกษาสามารถแบ่งได้เป็น 4 บริเวณ (แผนที่ 4.09) ดังนี้

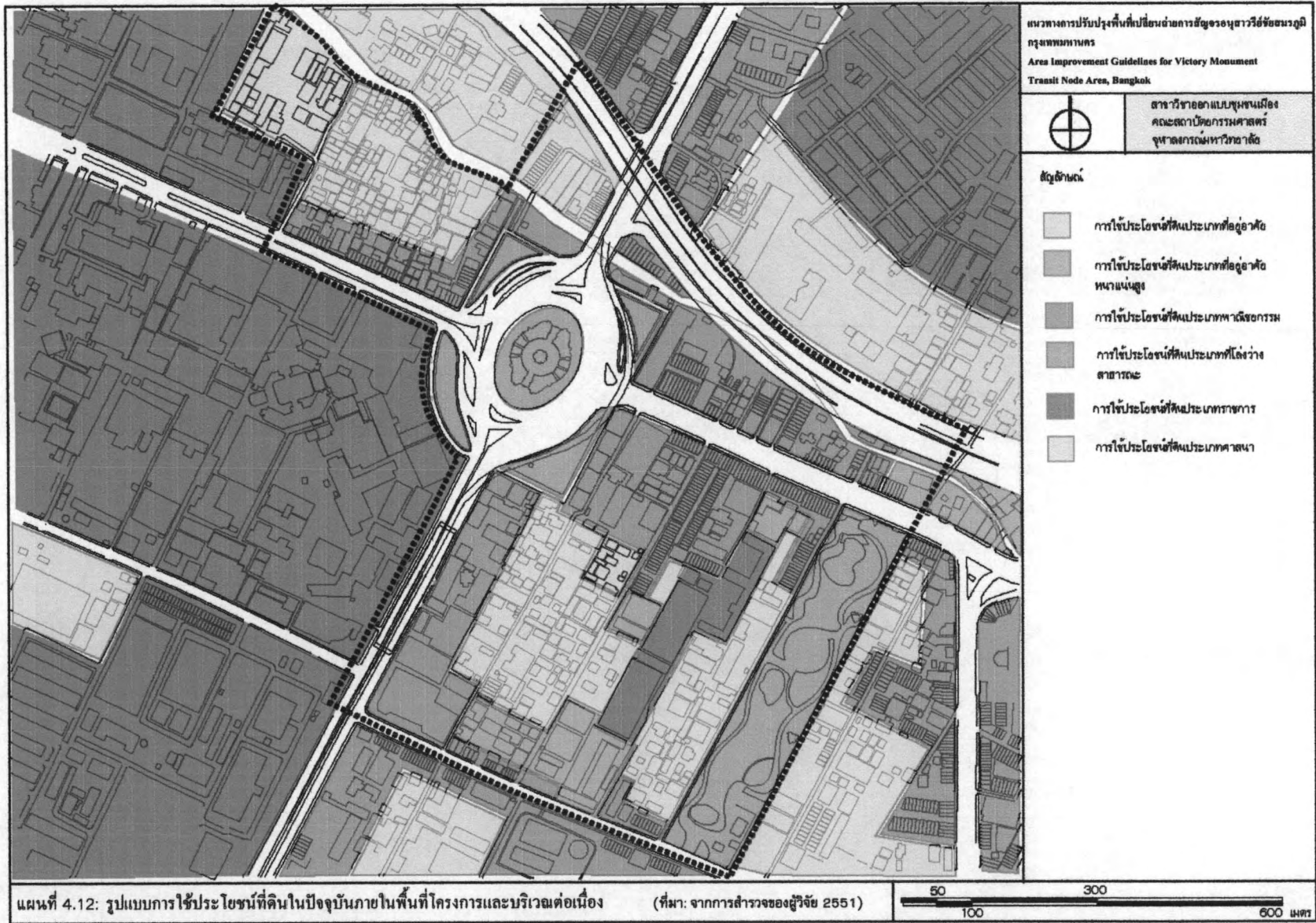
- ทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก มีขนาดความกว้างที่แตกต่างกันตลอดเส้นทาง ตั้งแต่ 1.5 – 4 เมตร ได้แก่ ริมถนนราชมิว (ฝั่งแยกศึกชัย/ ฝั่งแยกคินแดง) ริมถนนพญาไท ริมถนนพหลโยธิน โดยที่ทางเดินเท้าบางบริเวณจะปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่การค้าในบางช่วงเวลา ซึ่งจะทำให้ทางเดินเท้าคับแคบขึ้น ได้แก่ ทางเดินเท้าติดถนนราชมิว ฝั่งคินแดง (หน้าศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน ตลอดแนวจนถึงสวนสันติภาพ) ทางเดินเท้าติดถนนราชมิวติดถนนแยก

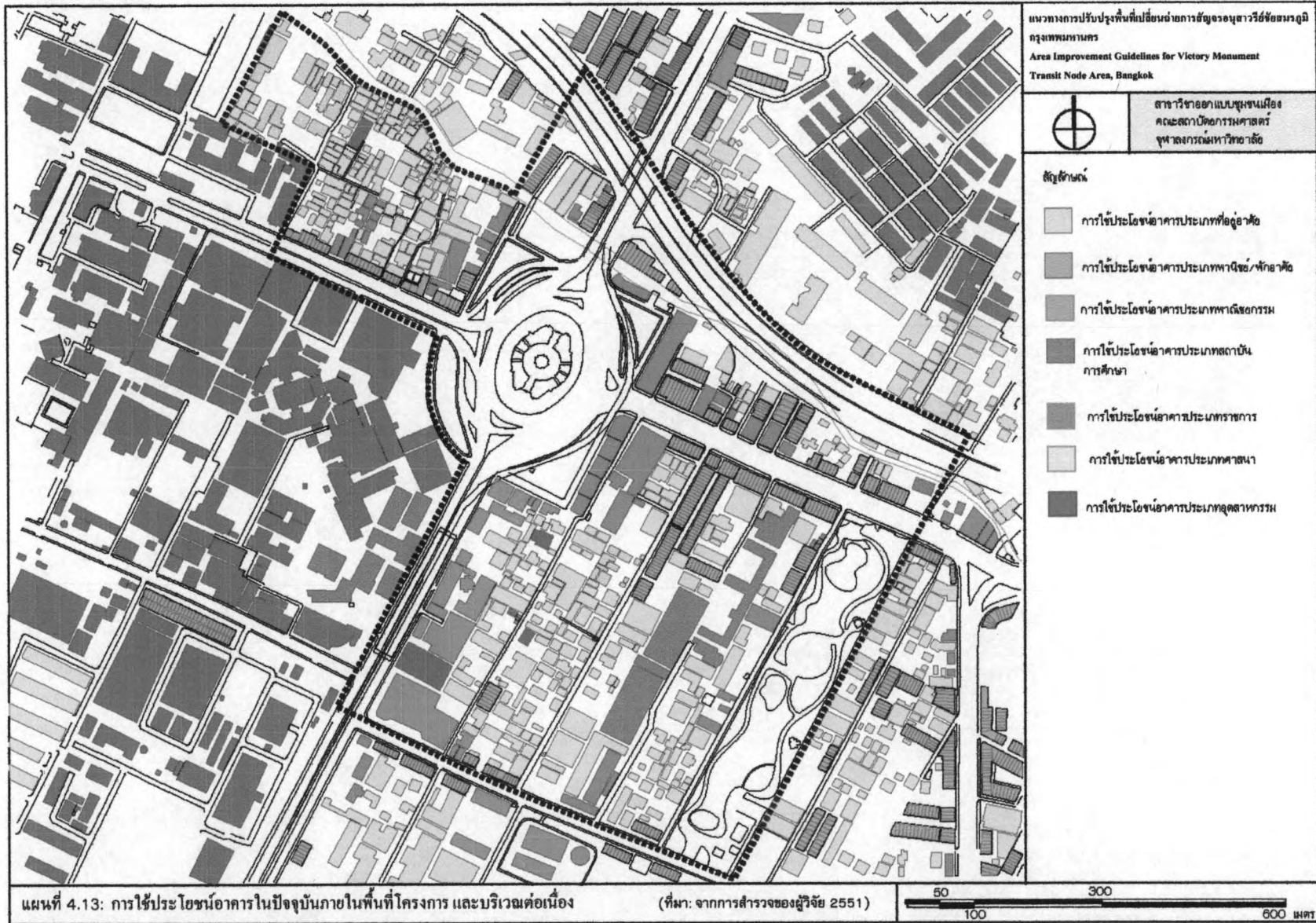
ตึกชัย (หน้าชุมชนวัดมะกอกตลอดแนวถึง โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ) และทางเดินเท้าติดถนนพญาไท (ด้านหน้า
โรงพยาบาลนครเขื่อนขันธ์)

- ทางเดินเท้าติดถนนสายรอง ได้แก่ ทางเดินเท้าริมถนนรางน้ำ มีความกว้างประมาณ 2 – 3 เมตร มีการ
รูก่อทางเดินบางอาคารพาณิชย์พักอาศัย ริมถนนตลอดแนว ยกเว้นทางเดินเท้าริมถนน โยธี มีความกว้างประมาณ
6 เมตร เนื่องจากติดพื้นที่ราชการ

- ทางเดินเท้าภายในซอย มีความกว้างประมาณ 1.50-2.50 เมตร ใช้งานร่วมกับการสัญจรโดยยานพาหนะ
และเป็นทางเดินเท้าที่มีจำนวนเส้นทางมากที่สุดในพื้นที่ ซึ่ง ได้แก่ ซอยราชวิถี 3-18 และซอยชุมชนวัดมะกอก

- ทางเดินเท้ายกระดับ มีความกว้างประมาณ 2.50 – 3.00 เมตร มีแนวเส้นทางไปตามโครงสร้างเสาของ
รถไฟฟ้า BTS โดยเชื่อมโยงไปสู่สถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ สถานีรถไฟฟ้า BTS, ลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้าน
รอบอนุสาวรีย์ฯ, ศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วันและ ศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์

4.2.2 รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารภายในพื้นที่ศึกษา

1) รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการใช้ประโยชน์อาคารภายในพื้นที่ศึกษา

1.1) การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่ศึกษา

ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 414 (พ.ศ. 2549) (แผนที่ 4.12) ออกตามความในพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. 2518 ระบุให้พื้นที่ศึกษามีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นศูนย์กลางพาณิชยกรรม เพื่อส่งเสริมเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจในอนาคต และระบุให้ส่งเสริมให้เป็นที่พักอาศัยหนาแน่นสูง โดยอนุญาตให้พื้นที่มีการพัฒนาเป็นที่พักอาศัยที่มีความหนาแน่นสูงสุด 120 คน/ไร่ และระบุให้ส่งเสริมเป็นศูนย์กลางคมนาคมของระบบขนส่งมวลชน รวมทั้งเป็นแหล่งรวมสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการระดับเมือง

แผนที่ 4.14: ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร กฎกระทรวงฉบับที่ 414 (ที่มา: กรุงเทพมหานคร 2549)

จากการสำรวจรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินตามสภาพจริงในปัจจุบัน พบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม เฉพาะบริเวณแนวแกนติดถนนสายหลักเท่านั้น และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่ว่างสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนถ่ายระบบขนส่งมวลชนอย่างจำกัด รวมทั้งพบว่าภายในพื้นที่ศึกษามีบ้านพักอาศัยขนาดเล็กมีความสูงเฉลี่ย 1 – 2 ชั้น (ลอมริ้ว) อยู่หลายบริเวณ ซึ่งไม่ตรงตามการกำหนดประโยชน์การใช้ที่ดินของผังเมืองรวม ยกเว้นการใช้ที่ดินเพื่อสถาบันราชการ ซึ่งมีสถาบันราชการล้อมรอบพื้นที่ศึกษาอยู่หลายแห่ง

1.2) ประโยชน์การใช้อาคารภายในพื้นที่ศึกษา

ประโยชน์การใช้อาคารภายในพื้นที่ศึกษา จากการสำรวจ (แผนที่ 4.13) สามารถจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

- ประเภทพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่อยู่บริเวณแนวแกนติดถนนสายหลัก ได้แก่ ศูนย์การค้า 3 แห่ง โรงเรียนสอนพิเศษ 5 แห่ง คลินิก 6 แห่ง ธนาคาร 4 แห่ง โชว์รูมและศูนย์บริการอะไหล่ยนต์ 1 แห่ง โรงแรม 1 แห่ง

- ประเภทพาณิชย์พัทอาศัย (ชั้นล่างสำหรับพาณิชย์กรรมชั้นบนสำหรับพัทอาศัย) ส่วนใหญ่อยู่บริเวณริมถนนสายหลัก ผสมอยู่กับอาคารพาณิชย์กรรมและถนนซอยบางซอย ได้แก่ ร้านค้าขายของเบ็ดเตล็ด ธุรกิจรายย่อยต่างๆ ซึ่งให้บริการในชั้นล่าง ชั้นบนสำหรับพัทอาศัย

- ประเภทพัทอาศัย ส่วนใหญ่อยู่บริเวณถนนซอยต่างๆ ได้แก่ ซอย วิกาวดี 3, 5, 6 เป็นที่พัทอาศัยลักษณะอพาร์ทเมนต์และคอนโดมิเนียม ซอยราชวิถี 7, 9 เป็นที่พัทอาศัยลักษณะบ้านชั้นเดียว (ล้อมรั้ว) ผสมกับอพาร์ทเมนต์ และคอนโดมิเนียม ซอยราชวิถี 16, 18 เป็นที่พัทอาศัยลักษณะอาคารตึกแถวและหอพัท บริเวณชุมชนวัดมะกอก เป็นที่พัทอาศัยลักษณะบ้านเดี่ยวและอาคารแถวมีความหนาแน่นมาก

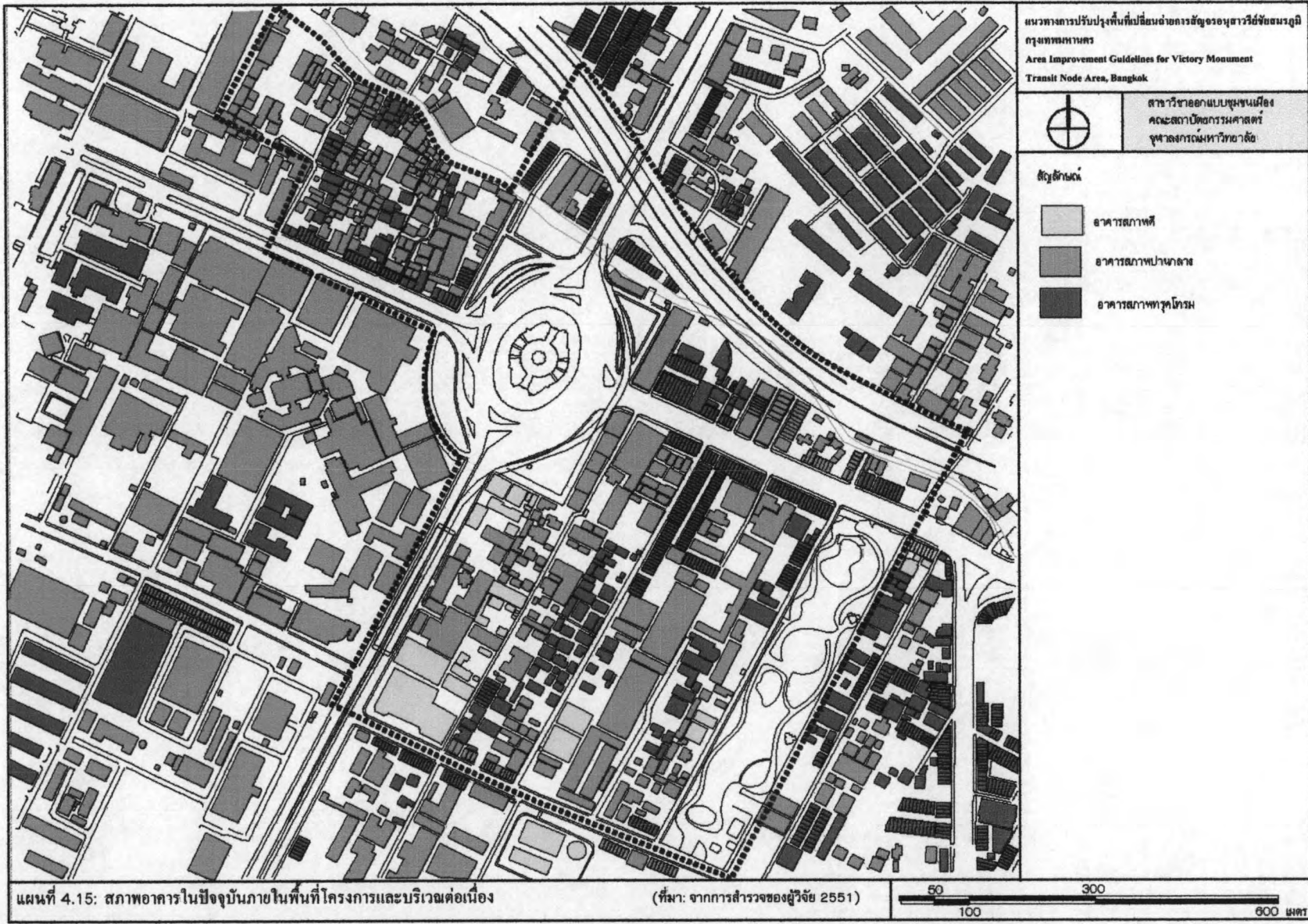
- ประเภทสถาบันการศึกษา บริเวณริมถนนพญาไทและถนนโยธีเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ซึ่งอยู่ในเขตโรงพยาบาลราชวิถี บริเวณซอยราชวิถี 5 เป็นที่ตั้งของโรงเรียนดุสิตพาณิชย์ และอนุบาลหมีน้อย บริเวณริมถนนราชวิถี (ฝั่งแยกดินแดง) เป็นที่ตั้งของศูนย์การศึกษาและเรียนรู้

- ประเภทสถาบันราชการ บริเวณริมถนนราชวิถี (ฝั่งแยกตึกชัย) และริมถนนพญาไท เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลราชวิถี บริเวณริมถนนพญาไทเป็นที่ตั้งของสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย

- ประเภทศาสนา บริเวณซอยราชวิถี 9 เป็นที่ตั้งของศาลเจ้าจิ้น/ บริเวณซอยราชวิถี 12 เป็นที่ตั้งของโบสถ์คริสต์ บริเวณซอยราชวิถี 18 เป็นที่ตั้งของวัดอภัยทายาราม (วัดมะกอก)

- ประเภทอุตสาหกรรมและสำนักงาน บริเวณซอยราชวิถี 3, 9, 16 มีโรงงานอุตสาหกรรมและสำนักงานอยู่ประปรายภายในซอย

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ปริมณฑลชานเมือง
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

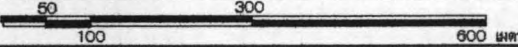

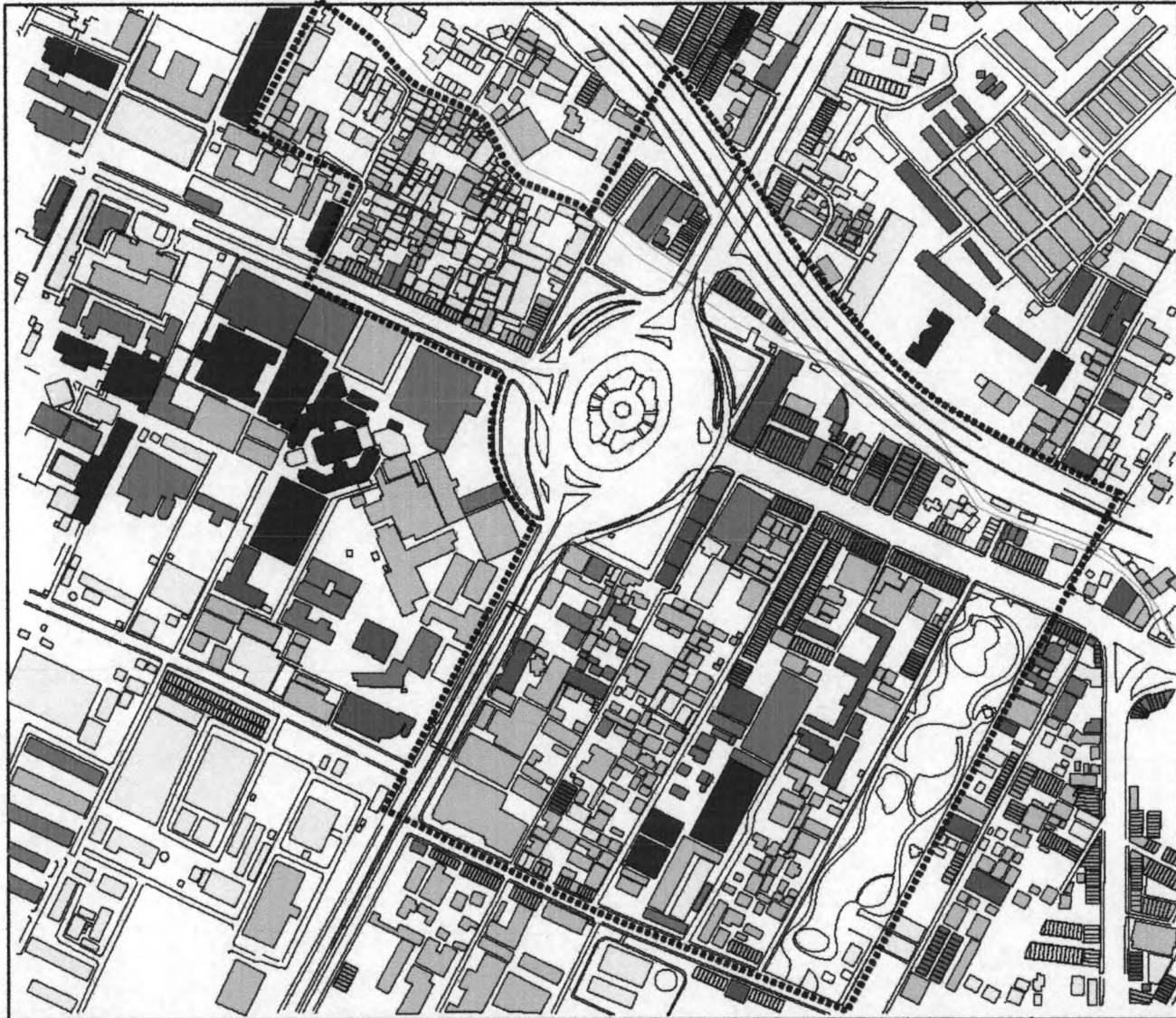
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สัญลักษณ์
- อาคารสภาพดี
  - อาคารสภาพปานกลาง
  - อาคารสภาพทรุดโทรม

แผนที่ 4.15: สภาพอาคารในปัจจุบันภายในพื้นที่โครงการและบริเวณต่อเนื่อง

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนผ่านการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

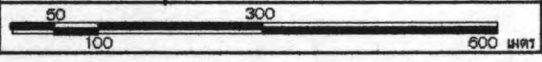
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

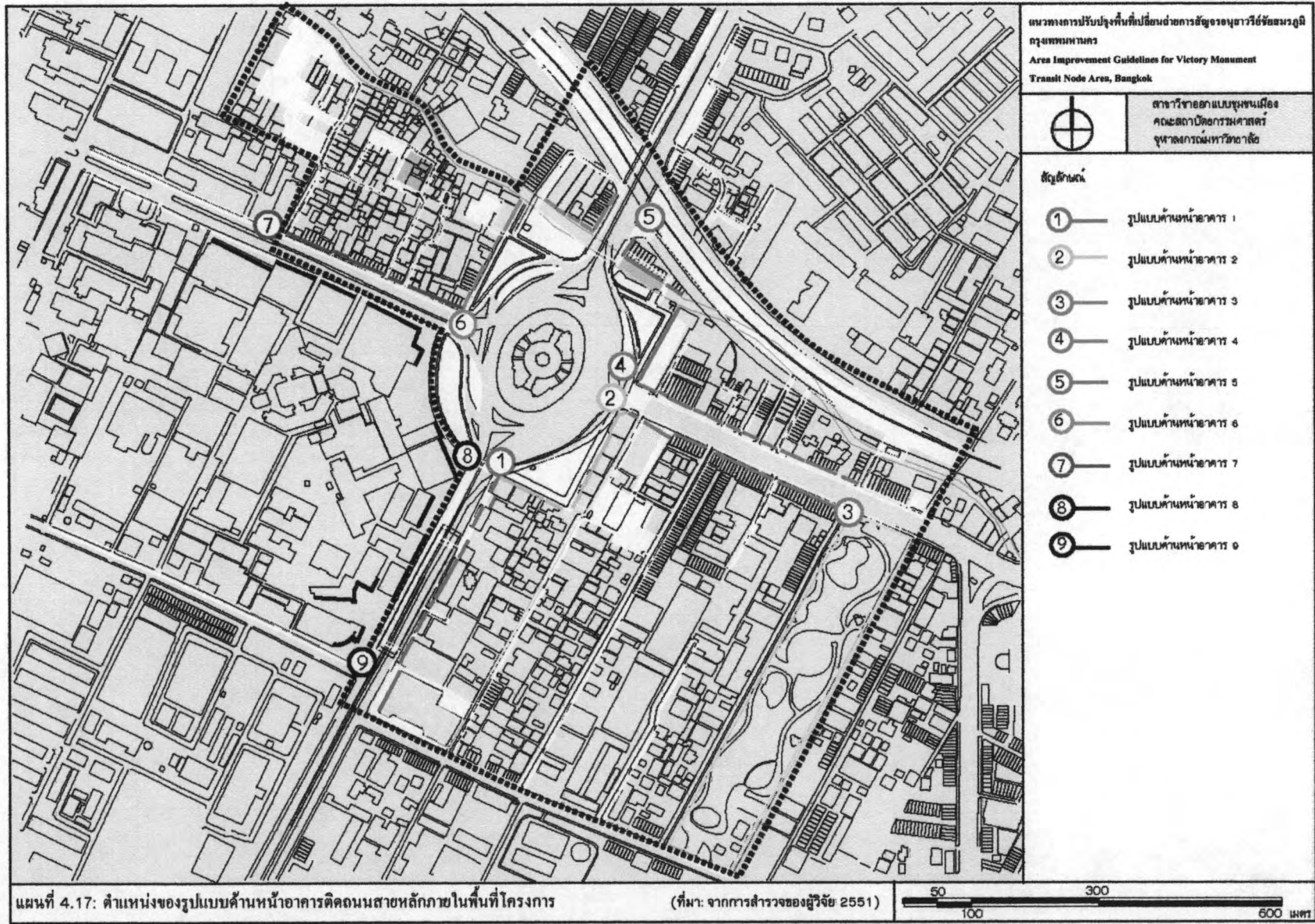
สัญลักษณ์

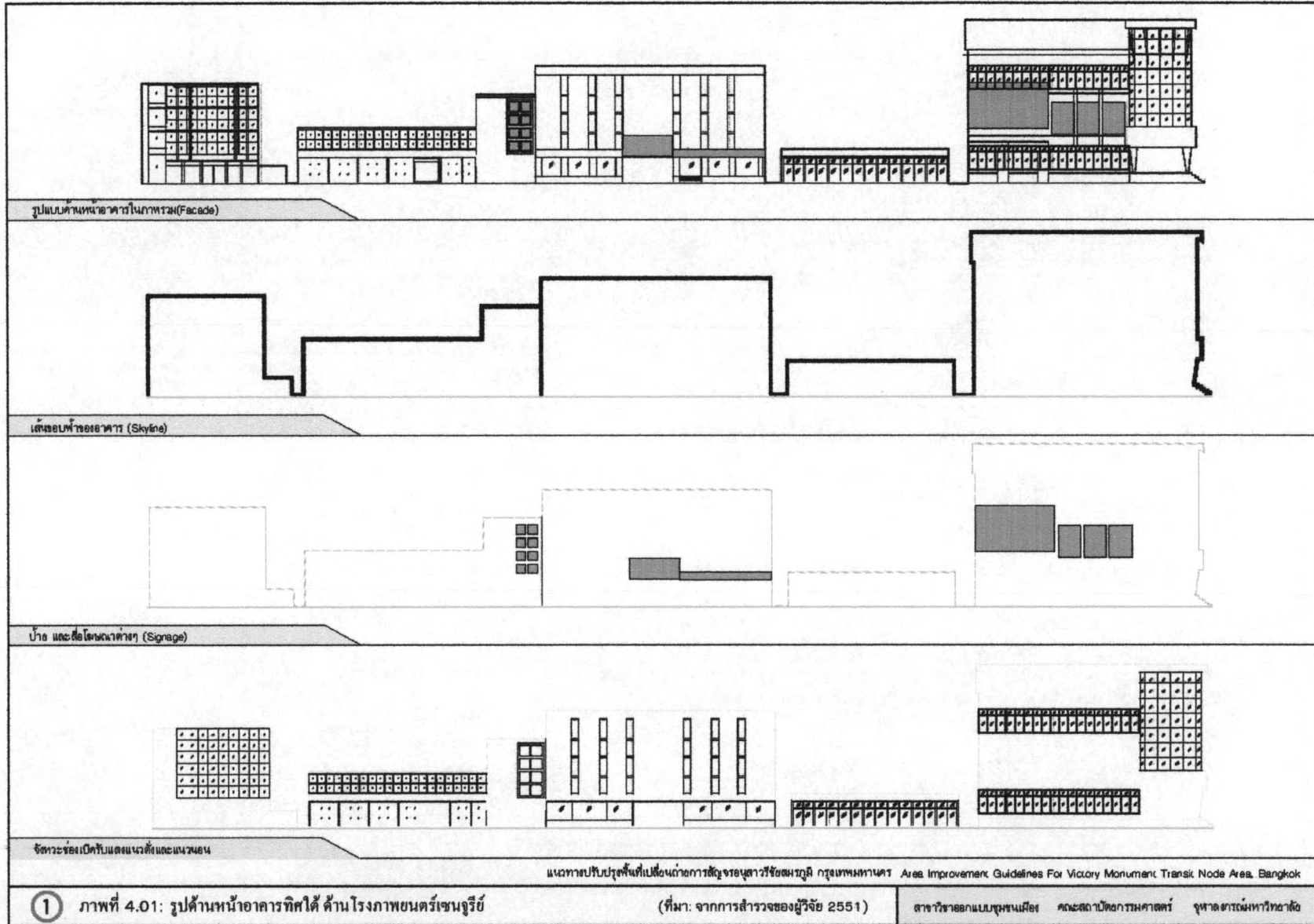
- อาคาร 8 ชั้นขึ้นไป
- อาคาร 6-7 ชั้น
- อาคาร 4-5 ชั้น
- อาคาร 2-3 ชั้น
- อาคารชั้นเดียว

แผนที่ 4.16: ความสูงอาคารในปัจจุบันภายในพื้นที่โครงการ และบริเวณต่อเนื่อง

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้นวิจัย 2551)

รูปแบบด้านหน้าอาคารในภาพรวม(Facade)

เส้นขอบฟ้าอาคาร (Skyline)

ป้าย และสื่อโฆษณาต่างๆ (Signage)

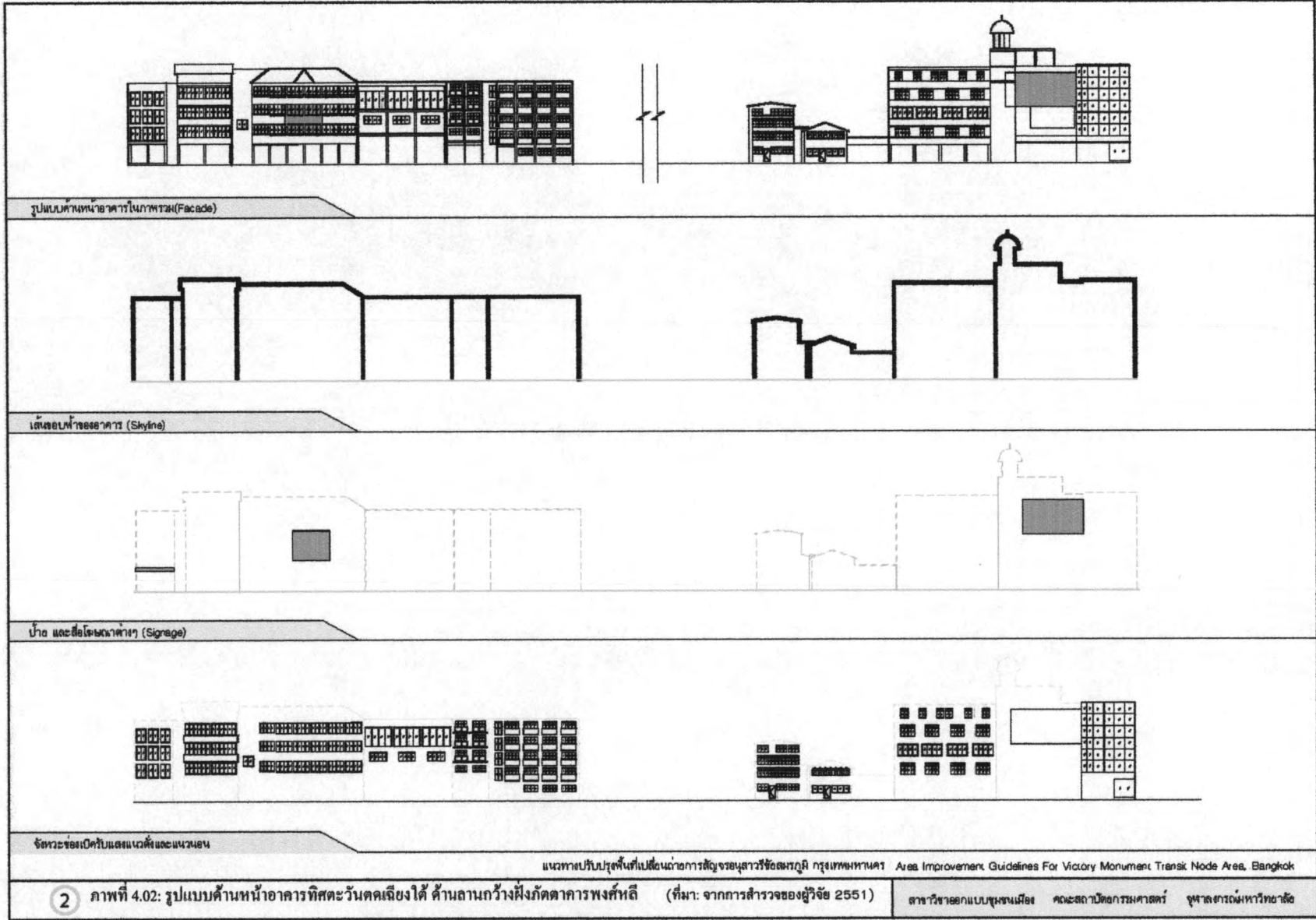
จังหวะช่องเปิดรับแสงแนวตั้งและแนวนอน

แนวทาบปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

1 ภาพที่ 4.01: รูปด้านหน้าอาคารที่ได้ ด้านโรงภาพยนตร์เซนจูรี

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบด้านหน้าอาคารในภาพรวม(Facade)

เส้นขอบฟ้าอาคาร (Skyline)

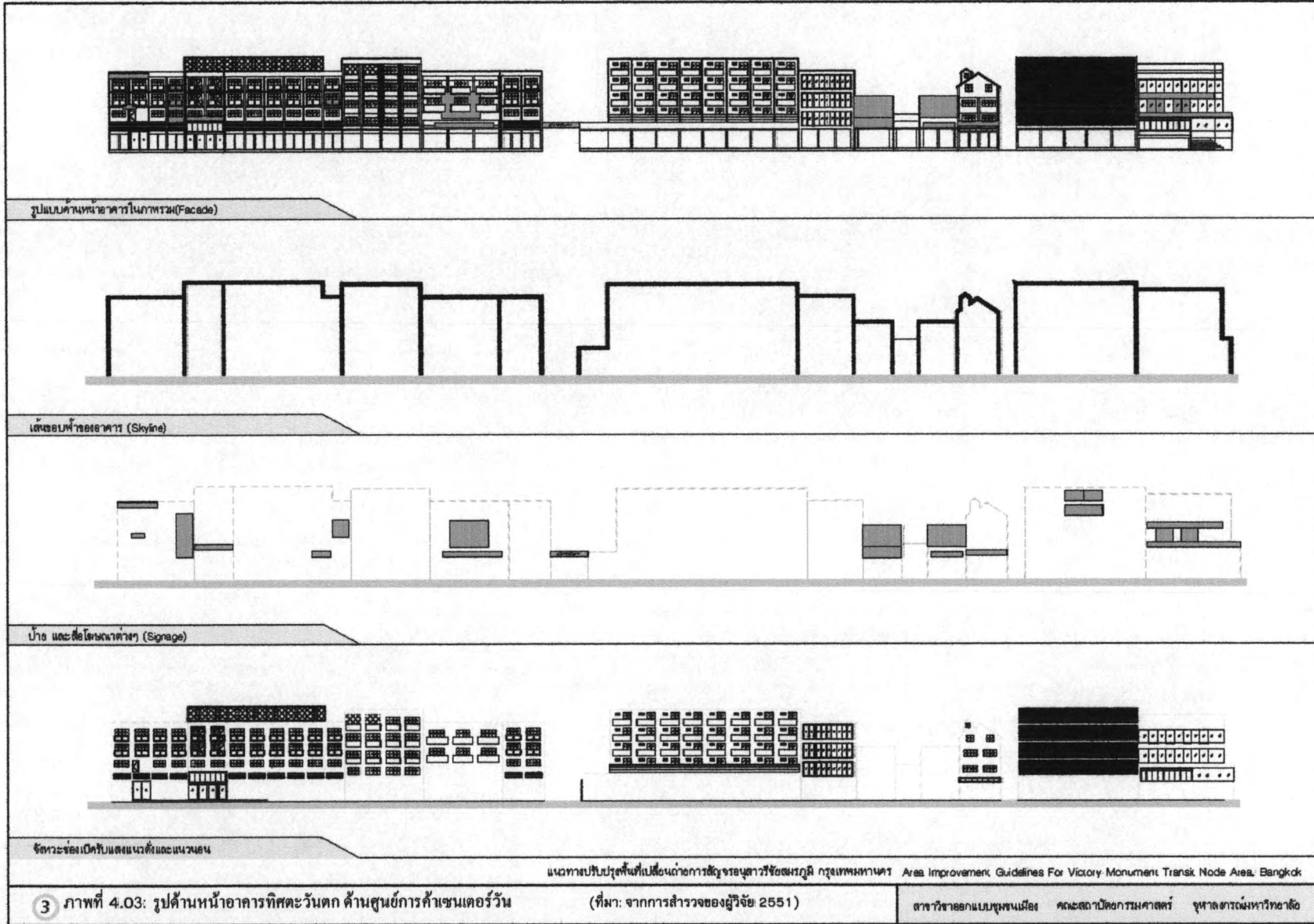
ป้าย และสื่อโฆษณาต่างๆ (Signage)

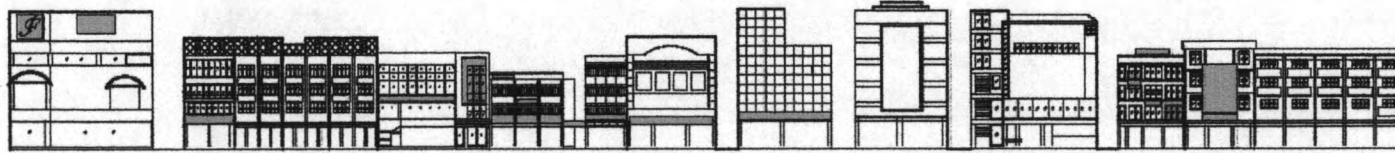
จัดวางช่องเปิดรับแสงแนวตั้งและแนวนอน

แนวทางปรับปรุงพื้นที่เป็นศูนย์การสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

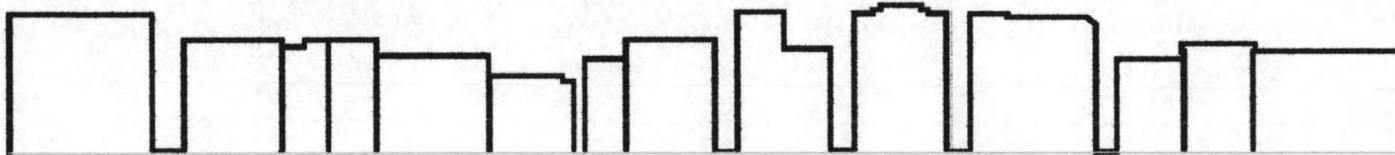
2 ภาพที่ 4.02: รูปแบบด้านหน้าอาคารทิศตะวันตกเฉียงใต้ ด้านถนนกว้างฝั่งกัฒนการพงษ์ลี (ที่มา: จากการศึกษาของผูวิจัย 2551)

สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

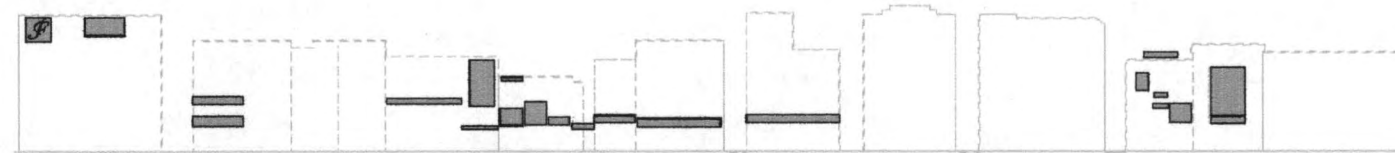

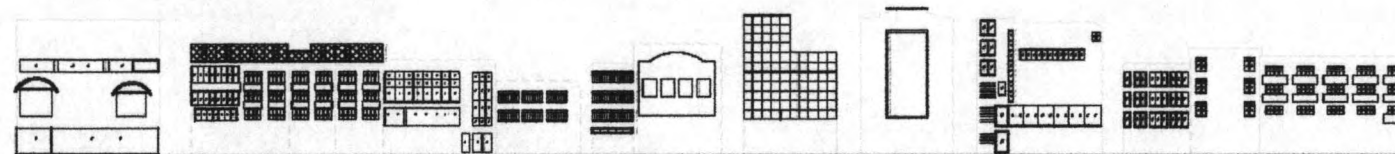
รูปแบบด้านอาคารในภาพรวม(Facade)

เงาของฟ้าของอาคาร (Skyline)

ป้าย และสื่อโอดนดากาษา (Signage)

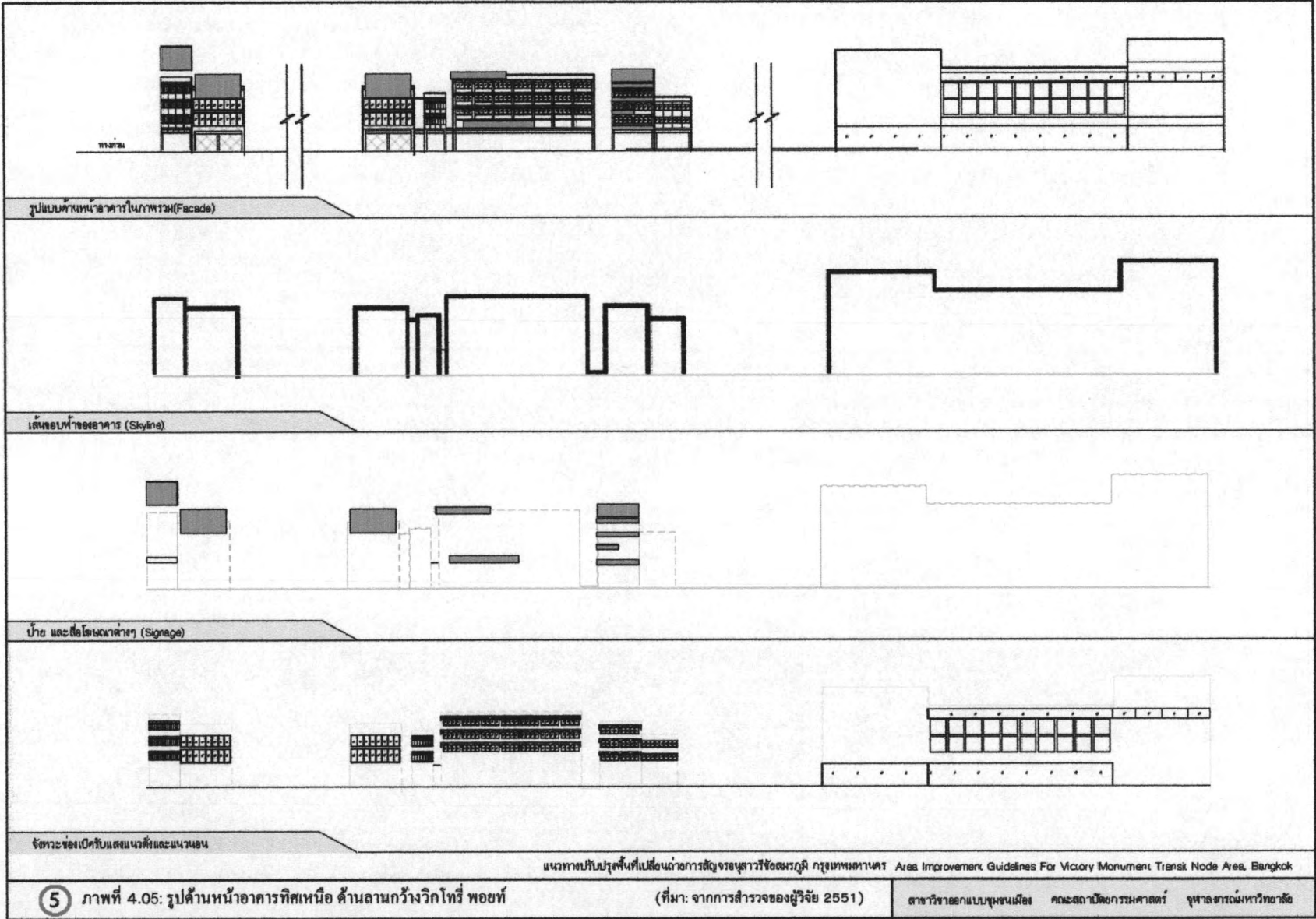
จังหวะของเปิดกับแสงจนวตั้งและแนวขน

แนวทงปรับปรุงที่เปลี่ยนก่าการสัญจรอนุตวารีชือตมาวูถึ กูรเทศมหนนคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transik Node Area, Bangkok

4 ภาพที่ 4.04: รูปด้านหน้าอาคารทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ด้านศูนย์การค้าแฟชั่น มอลล์

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สวทวชอภกแบบชุมชนเมือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

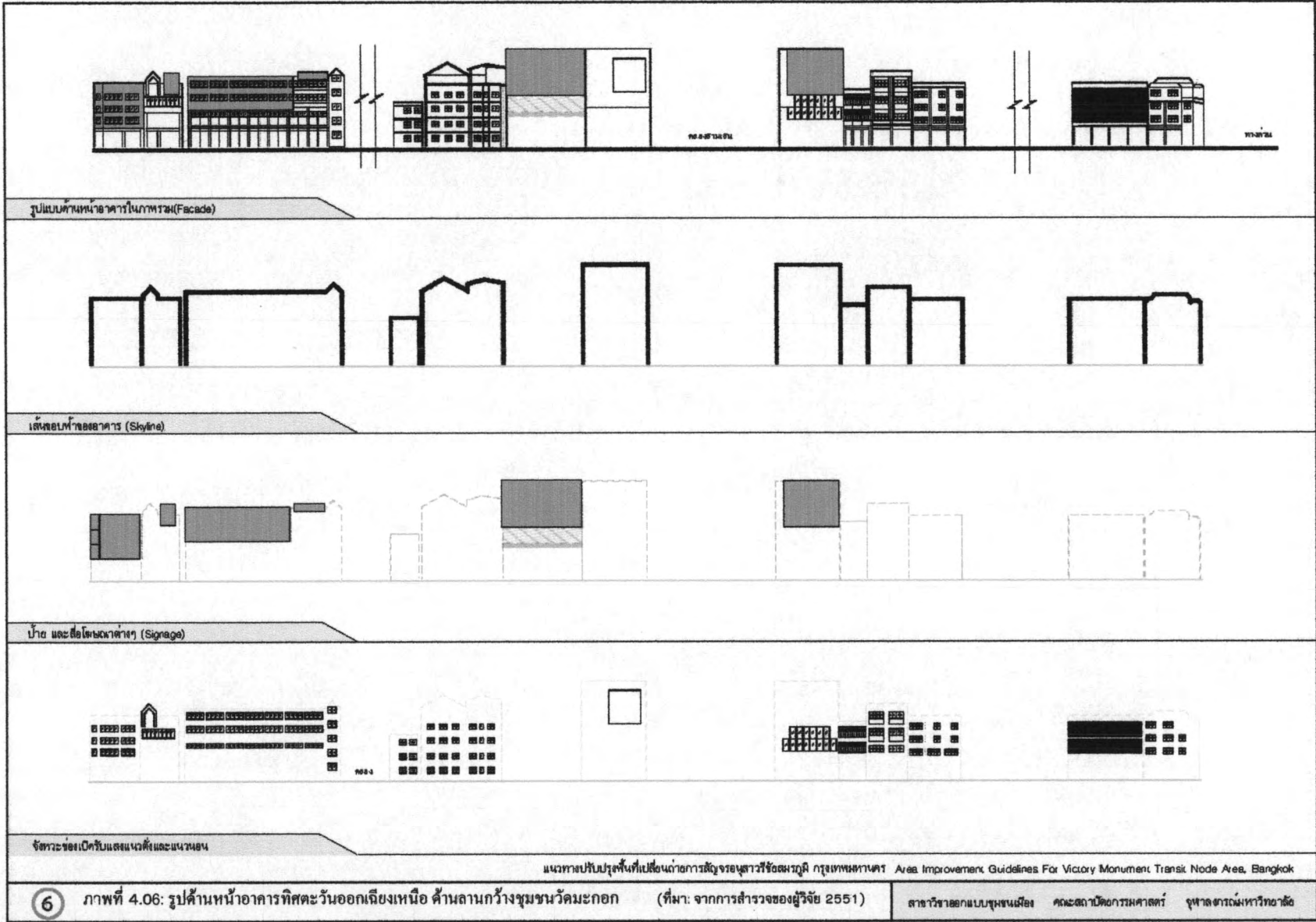
5 ภาพที่ 4.05: รูปด้านหน้าอาคารทิศเหนือ ด้านลานกว้างวิกตอรี พอยท์

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

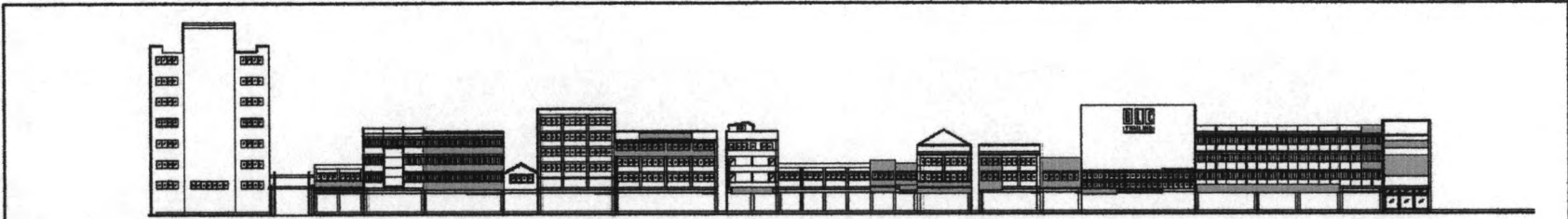

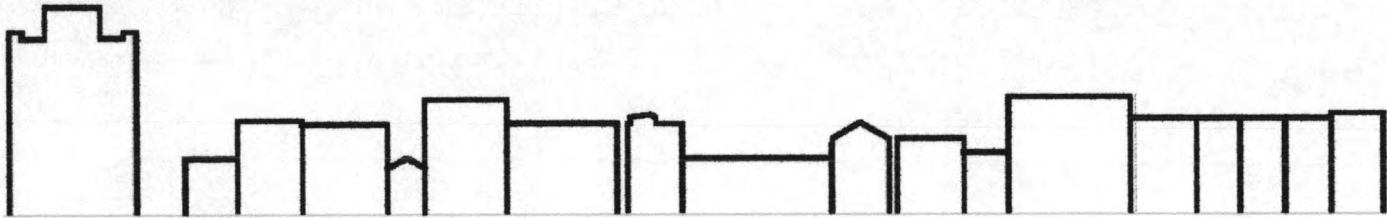
6

ภาพที่ 4.06: รูปด้านหน้าอาคารทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านลานกว้างชุมชนวัดมะกอก (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

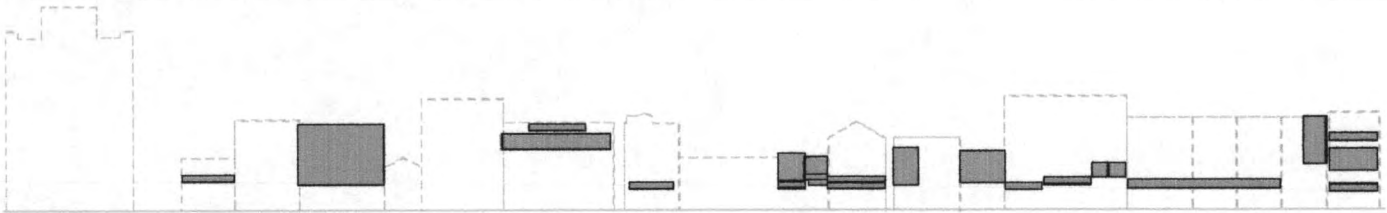
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

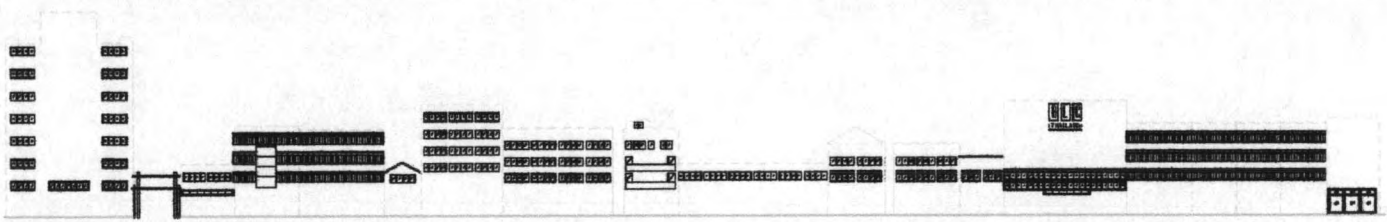
รูปแบบด้านอาคารในภาพร่าง(Facade)

เส้นขอบฟ้าอาคาร (Skyline)

ป้าย และสื่อโฆษณาต่างๆ (Signage)

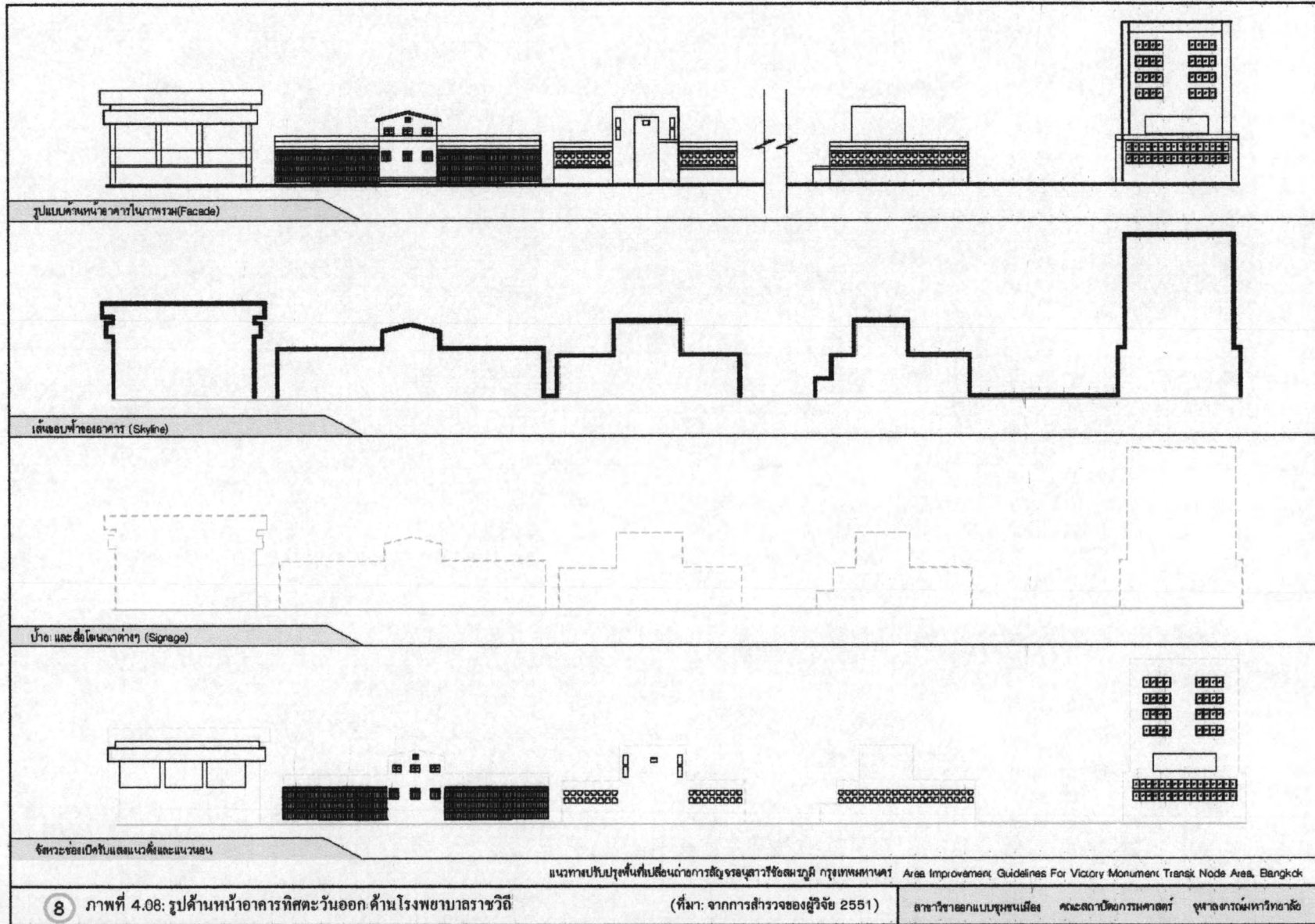

จัดหระช่องเปิดรับแสงแนวตั้งและแนวทแยง

แนวทางปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transik Node Area, Bangkok

7 ภาพที่ 4. 07: รูปด้านหน้าอาคารด้านทิศตะวันออก ด้านหน้าชุมชนวัดมะกอก (ฝั่งโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า) (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

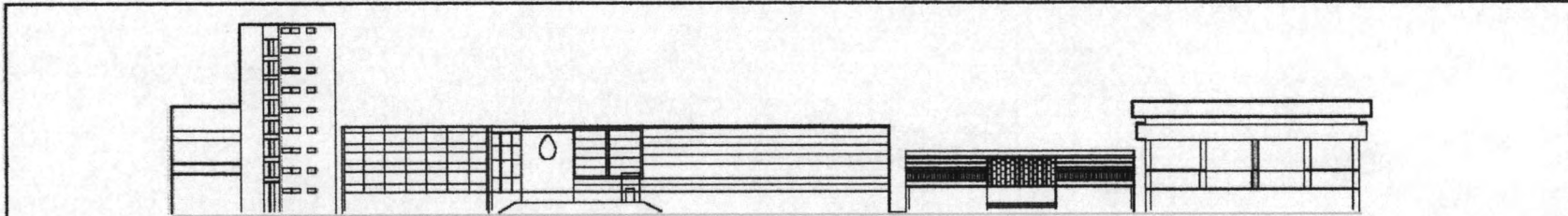
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

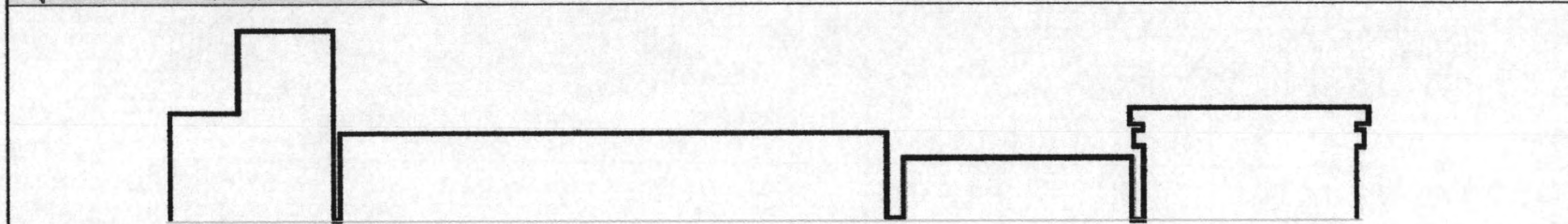
8 ภาพที่ 4.08: รูปด้านหน้าอาคารทิศตะวันออก ด้านโรงพยาบาลราชวิถี

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

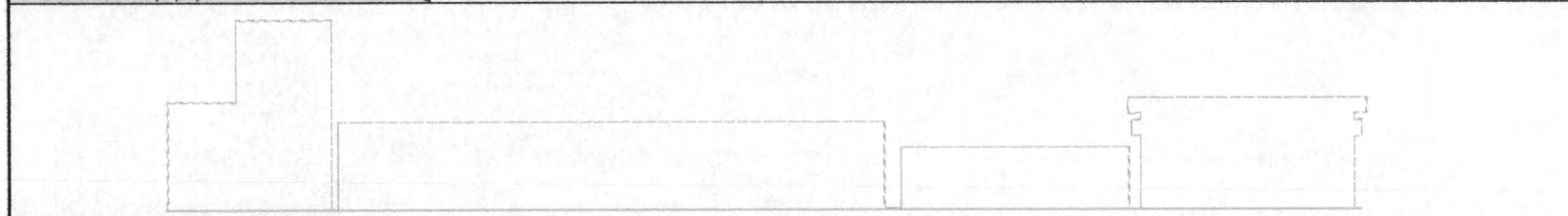
สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

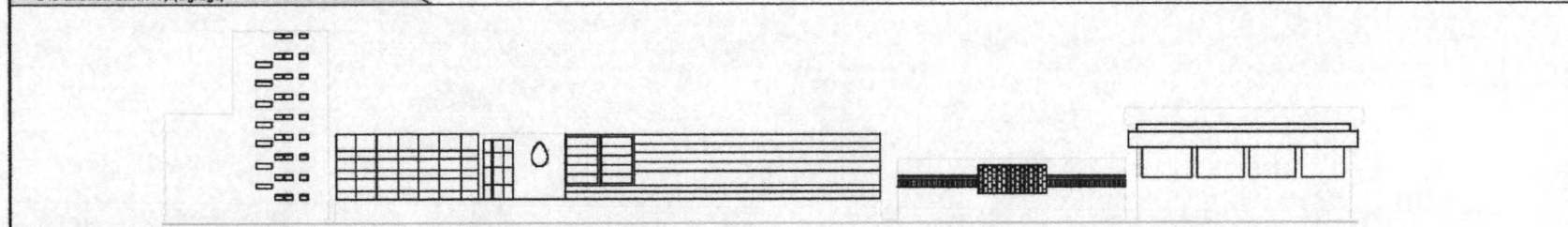
รูปแบบด้านหน้าอาคารในภาพรวม(Facade)

เส้นขอบฟ้าของอาคาร (Skyline)

ป้าย และสื่อโฆษณาต่างๆ (Signage)

จัดวางช่องเปิดรับแสงแนวตั้งและแนวขนาน

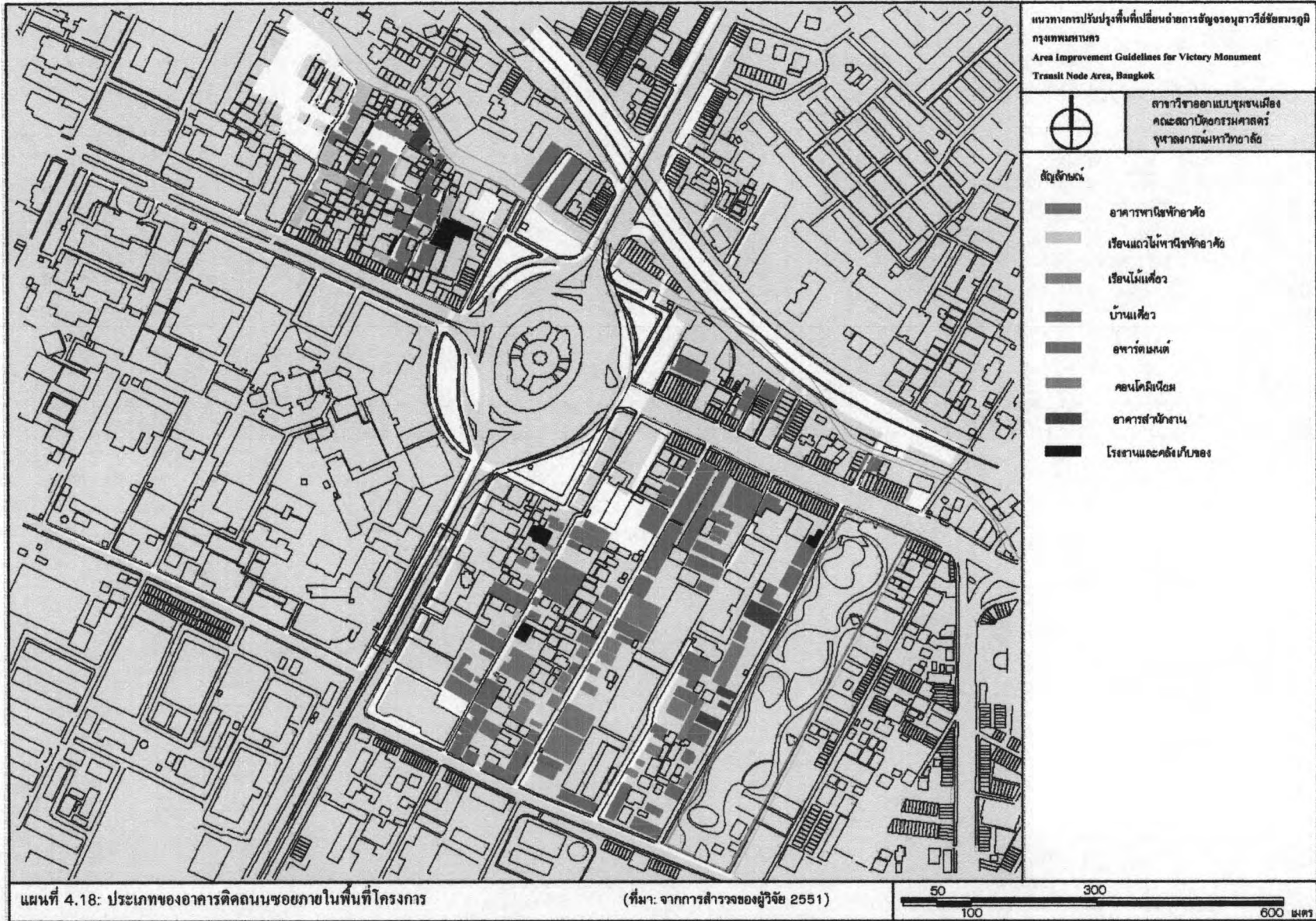
แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines For Victory Monument Transik Node Area, Bangkok

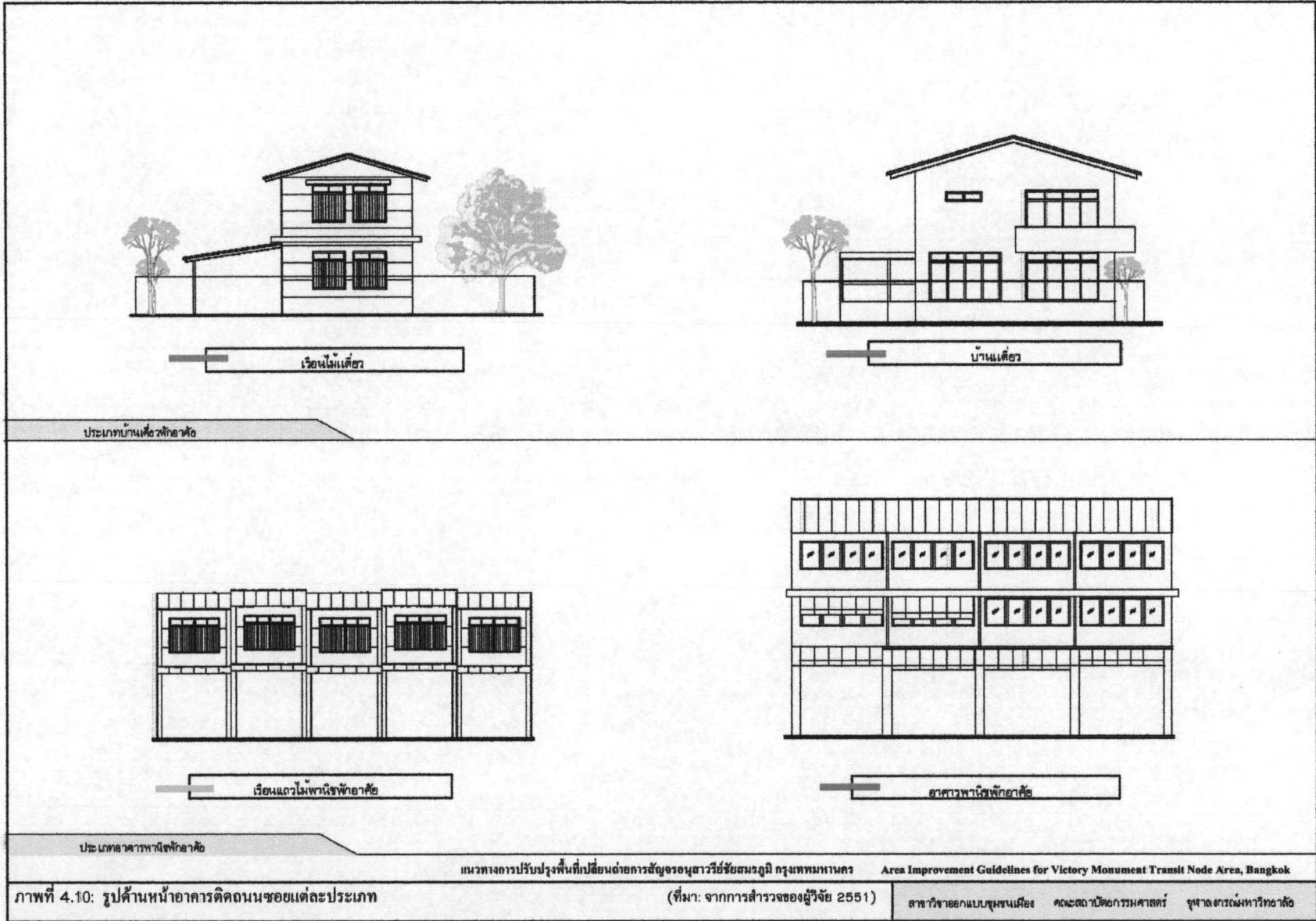

ภาพที่ 4.09: รูปด้านหน้าอาคารทิศตะวันออกเฉียงใต้ ด้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี

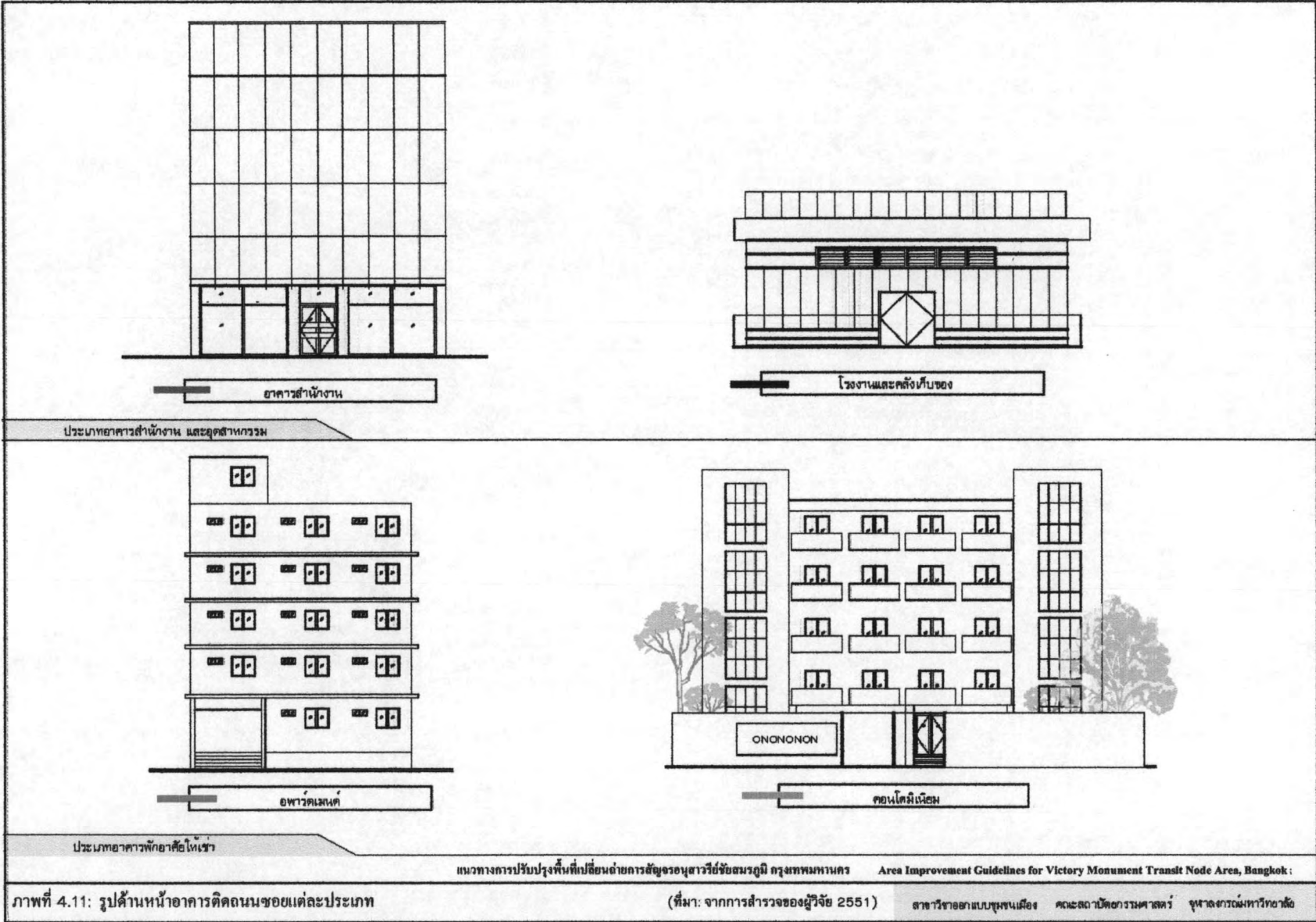
(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4.10: รูปด้านหน้าอาคารติดถนนซอยแต่ละประเภท

2) สภาพและรูปแบบอาคารภายในพื้นที่ศึกษา

2.1) สภาพอาคาร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ (แผนที่ 4.15) ได้แก่

สภาพอาคารดี มีลักษณะเป็นอาคารใหม่อาคารอายุไม่เกิน 25 ปี ส่วนมากเป็นกลุ่มอาคารที่มีขนาดใหญ่ เช่น โรงภาพยนตร์เซ็นจูรี่, คอนโดมิเนียม เป็นต้น

สภาพอาคารปานกลาง มีลักษณะเป็นอาคารอายุระหว่าง 25 – 60 ปี เป็นกลุ่มอาคารที่มีหลากหลายขนาด เช่น ศูนย์การค้า, อพาร์ทเมนต์, โรงเรียน, โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

สภาพอาคารทรุดโทรม มีลักษณะเป็นอาคารเก่า อายุอาคารประมาณ 60 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มอาคารที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง เช่น อาคารพาณิชย์พักอาศัย อาคารแถวไม้ บ้านเดี่ยว เป็นต้น

2.2) ความสูงอาคาร สามารถแบ่งความสูงได้ 5 ระดับ (แผนที่ 4.16) ได้แก่

อาคารชั้นเดียว ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ ประเภทบ้านเดี่ยว อยู่บริเวณภายในถนนซอย

อาคาร 1 – 2 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารแถวเก่าประเภทพาณิชย์พักอาศัย อยู่บริเวณถนนสายรองและถนนซอย

อาคาร 4 – 5 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารประเภทศูนย์การค้าและอาคารแถว อยู่บริเวณถนนสายหลักและสายรอง

อาคาร 6 – 7 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นอาคารใหม่ประเภทโรงภาพยนตร์, อพาร์ทเมนต์, อยู่บริเวณริมถนนสายหลัก (โรงภาพยนตร์) และถนนซอยอย่างประปราย

อาคาร 8 ชั้นขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นอาคารใหม่ประเภทคอนโดมิเนียม อยู่บริเวณด้านในถนนซอยอย่างประปราย

2.3) รูปแบบด้านหน้าอาคารติดถนน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.3.1) รูปแบบด้านหน้าอาคารติดถนนสายหลัก (แผนที่ 4.17)

มีรูปแบบด้านหน้าอาคารผสมผสานหลากหลายรูปแบบบริเวณริมถนนสายหลัก ซึ่งในแต่ละด้านมีความแตกต่างกันทั้งรูปแบบและสีสันทันของวัสดุตกแต่ง โดยจำแนกเพื่ออธิบายแต่ละองค์ประกอบของอาคารด้านหน้าอาคาร ดังนี้

รูปลักษณะด้านหน้าอาคาร ส่วนมากมีความแตกต่างของรูปลักษณะด้านหน้าของทุกอาคาร โดยแบ่งกลุ่มออกเป็นรูปลักษณะด้านหน้าอาคารที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ ด้านโรงภาพยนตร์เซ็นจูรี่, ด้านโรงพยาบาลราชวิถี, ด้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี รูปลักษณะด้านหน้าอาคารที่มีรูปทรงขนาดกลาง ได้แก่ ด้านภัตตาคารพงศ์ทลี, ด้านศูนย์การค้าเซนเตอร์วัน รูปลักษณะด้านหน้าอาคารที่มีรูปทรงเล็ก ได้แก่ ศูนย์การค้าแฟชั่น มอลล์, ด้านลานกว้างวิกโทรี่ พอยท์, ด้านลานกว้างฝั่งชุมชนวัดมะกอก

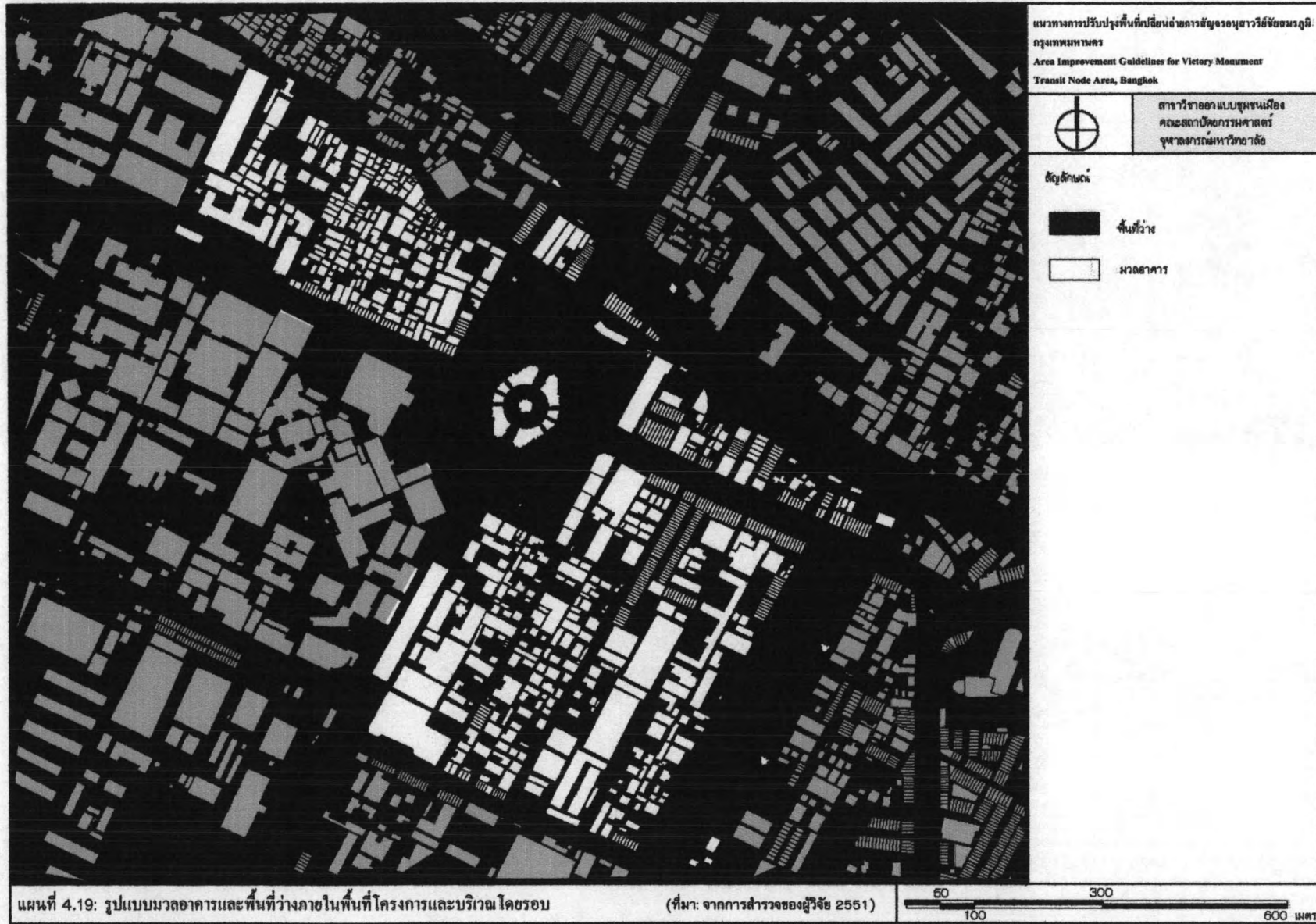
ป้ายและสื่อโฆษณา มีการติดตั้งป้ายและสื่อโฆษณาอย่างไม่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะบริเวณด้านหน้าอาคารติดถนนสายหลัก ซึ่งมีการติดตั้งป้ายและสื่อโฆษณาจำนวนมาก (ภาพ 4.01 - 4.09)

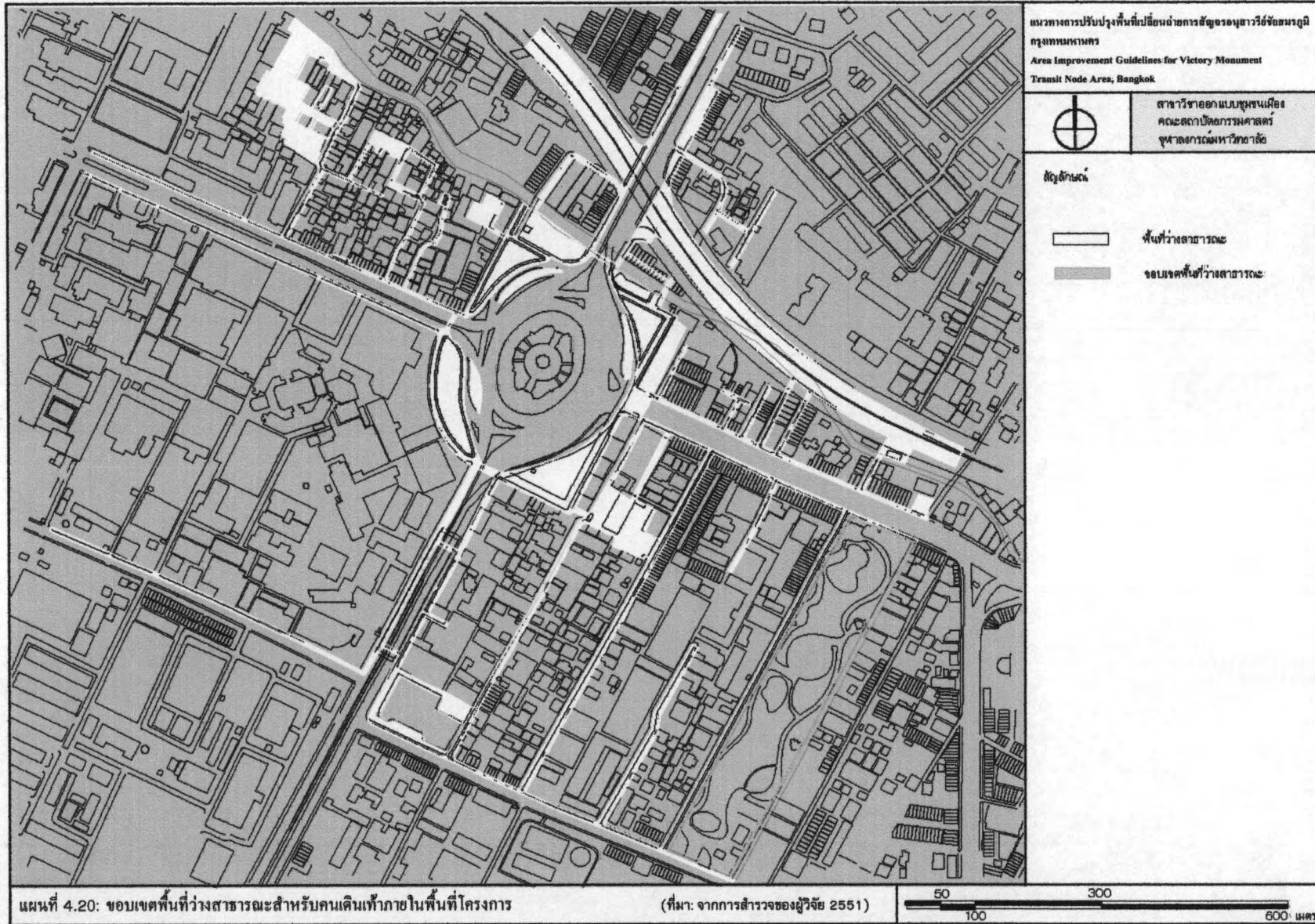

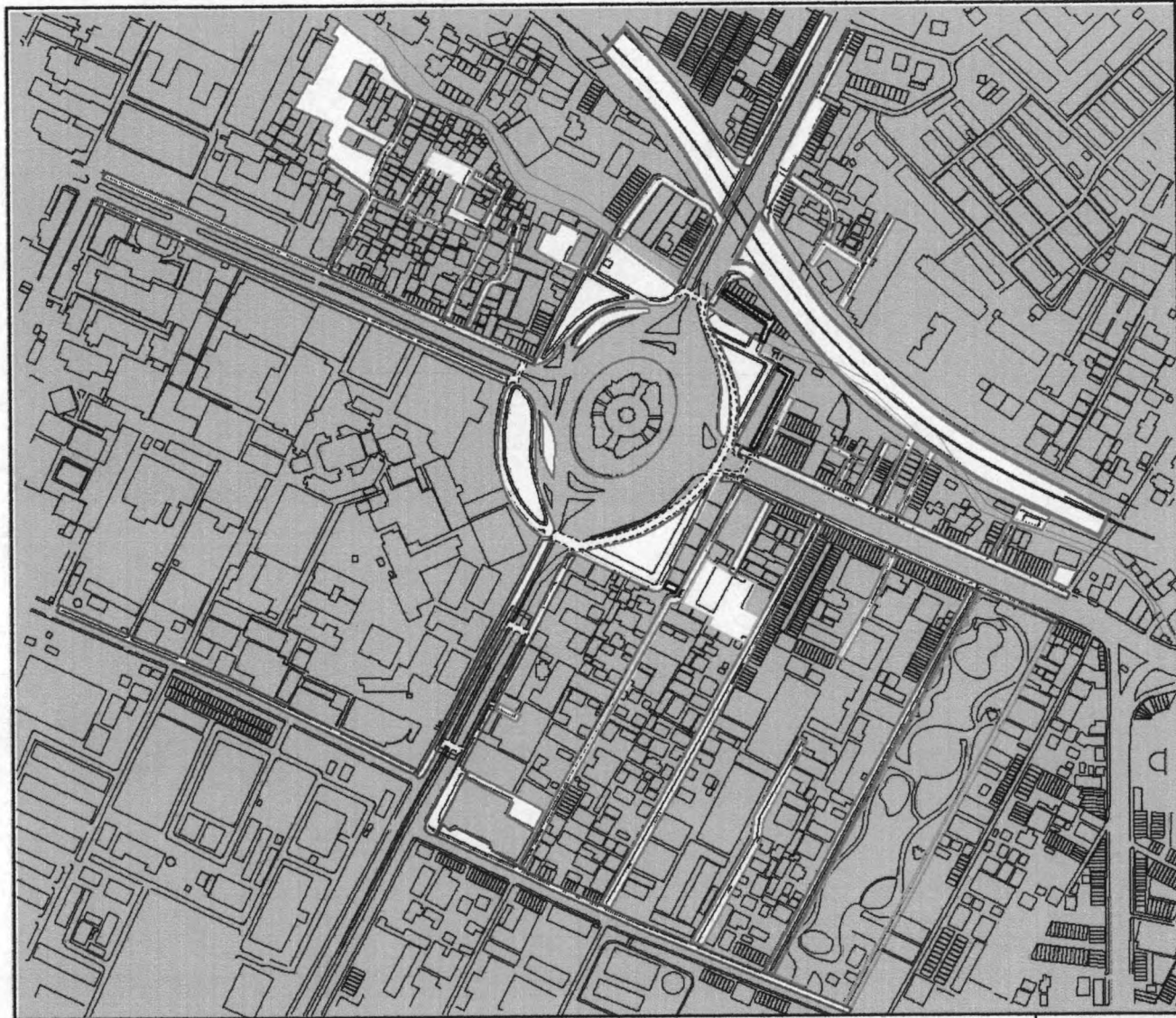
2.3.2) รูปแบบด้านหน้าอาคารติดถนนสายรองและถนนซอย (แผนที่ 4.18)

มีอาคารหลากหลายประเภทผสมปนเปื้อนอยู่ในบริเวณถนนสายรองและซอย ทำให้เกิดรูปแบบด้านหน้าอาคารที่แตกต่างกันในทุกด้าน กล่าวคือ ทั้งขนาดและความสูงรวมทั้งช่องเปิดรับแสงของแต่ละรูปด้านหน้าอาคารที่ต่างกัน โดยสามารถแบ่งประเภทอาคารที่มีรูปด้านหน้าอาคารที่แตกต่างกันได้ ดังนี้

- รูปด้านหน้าอาคารประเภทบ้านเดี่ยว ได้แก่ เรือนไม้เดี่ยว, บ้านเดี่ยว (ภาพ 4.10)
- รูปด้านหน้าอาคารประเภทอาคารพาณิชย์พักอาศัย ได้แก่ เรือนแถวไม้พาณิชย์พักอาศัย, อาคารพาณิชย์พักอาศัย (ภาพ 4.10)
- รูปด้านหน้าอาคารประเภทอาคารสำนักงานและอุตสาหกรรม ได้แก่ อาคารสำนักงาน, โรงงาน, คลังเก็บของ (ภาพ 4.11)
- รูปด้านหน้าอาคารประเภทอาคารพักอาศัยให้เช่า ได้แก่ อพาร์ทเมนต์, คอนโดมิเนียม (ภาพ 4.11)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ป้อนต่อการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

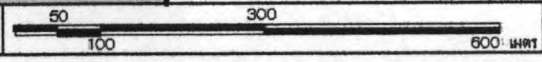
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมผังเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

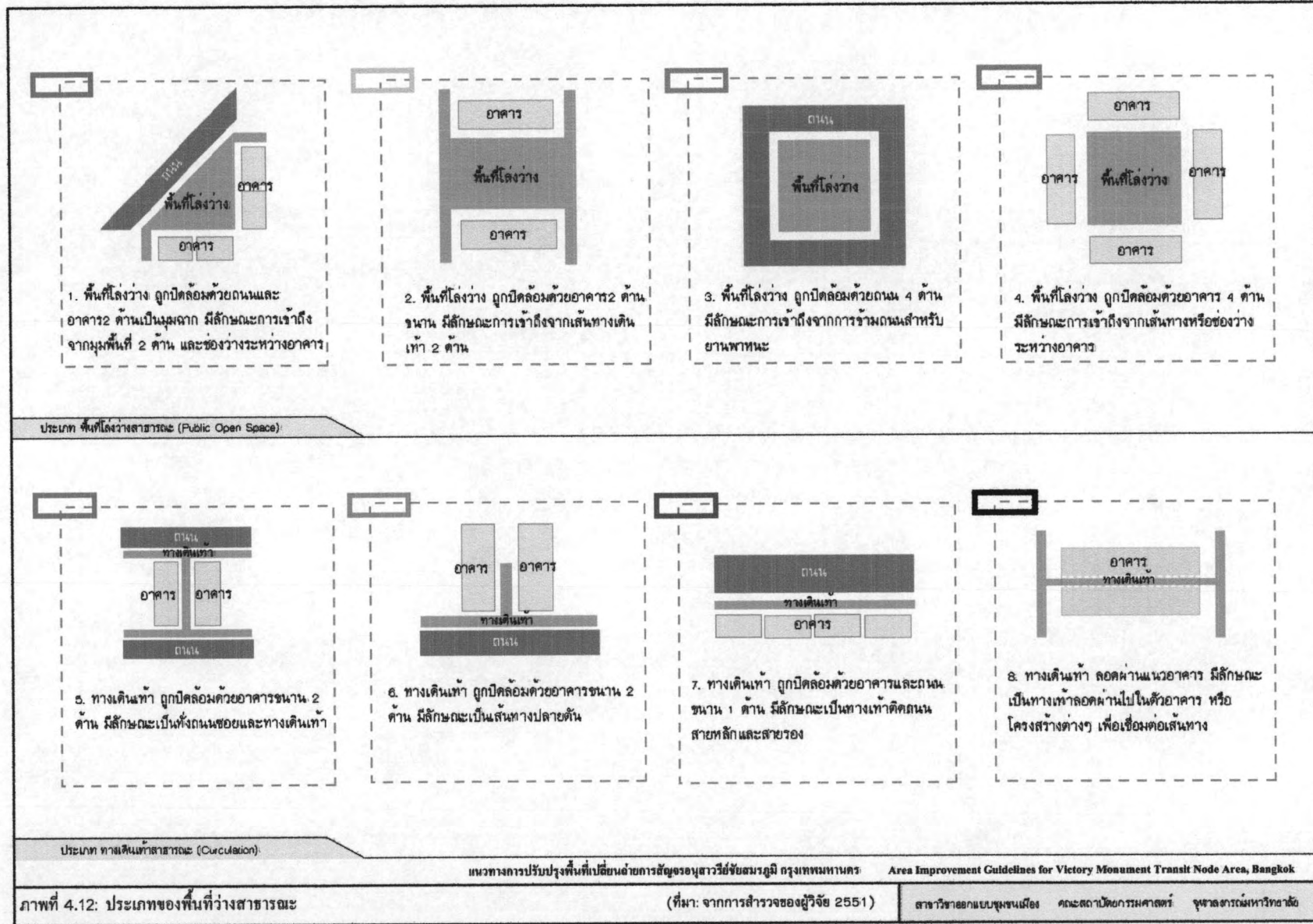
สัญลักษณ์

- พื้นที่ว่างประเภท 1
- พื้นที่ว่างประเภท 2
- พื้นที่ว่างประเภท 3
- พื้นที่ว่างประเภท 4
- พื้นที่ว่างประเภท 5
- พื้นที่ว่างประเภท 6
- พื้นที่ว่างประเภท 7
- พื้นที่ว่างประเภท 8
- ทางเดินเท้ายกระดับ

แผนที่ 4.21: ประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

ภาพที่ 4.12: ประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะ

4.2.3 ขอบเขตและประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

จากการพิจารณาความสมดุลของพื้นที่ว่างและมวลอาคารพบว่า มีความหนาแน่นของมวลอาคารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบริเวณติดแนวแกนถนนสายหลักและถนนสายรอง ส่วนภายในถนนซอยพื้นที่ว่างส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลเนื่องจากเป็นที่ตั้งของอาคารพักอาศัยขนาดเล็ก (แผนที่ 4.19) จึงส่งผลให้พื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษามีสัดส่วนที่น้อยมาก เกิดความจำกัดทั้งด้านขอบเขตของพื้นที่ว่างสาธารณะ

1) ขอบเขตพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตพื้นที่ว่างสาธารณะประกอบด้วยพื้นที่ว่าง 2 ลักษณะคือ ทางเดินเท้าและพื้นที่โล่งว่าง จากการสำรวจเมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ว่างสาธารณะดังกล่าวทั้งหมดกับพื้นที่ว่างสาธารณะที่ผู้คนที่สามารถเข้าไปใช้งานได้พบว่า พื้นที่ว่างสาธารณะที่ผู้คนที่สามารถเข้าไปใช้งานได้มีเนื้อที่ไม่ถึง 50% จากพื้นที่ว่างทั้งหมด พื้นที่ศึกษาจึงมีขอบเขตพื้นที่ว่างสาธารณะที่จำกัดเป็นอย่างมาก (แผนที่ 4.20)

2) ประเภทของพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ว่างสาธารณะสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆตามลักษณะทางสัณฐานได้ (แผนที่ 4.21) ดังนี้

2.1) ประเภทพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ (ภาพ 4.12)

- พื้นที่โล่งว่างสาธารณะที่ถูกปิดล้อมด้วยถนนและอาคาร 2 ด้านเป็นมุมฉาก มีลักษณะการเข้าถึงจากมุมพื้นที่ 2 ด้านหรือช่องว่างระหว่างอาคารต่างๆ ได้แก่ ลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ

- พื้นที่โล่งว่างสาธารณะที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคาร 2 ด้านขนานมีลักษณะการเข้าถึงจากเส้นทางเดินเท้า 2 ด้าน ได้แก่ ที่จอดยานพาหนะหลังศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน, พื้นที่ภายในชุมชนวัดมะกอก

- พื้นที่โล่งว่างสาธารณะที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคาร 4 ด้าน มีลักษณะการเข้าถึงจากเส้นทางหรือช่องว่างระหว่างอาคาร ได้แก่ พื้นที่ว่างสาธารณะด้านหน้าห้องสมุดการศึกษาและเรียนรู้ซอยพระนาง, สนามกีฬาบริเวณพื้นที่ใต้ทางด่วน

- พื้นที่โล่งว่างสาธารณะที่ถูกปิดล้อมด้วยถนน 4 ด้าน มีลักษณะการเข้าถึงจากถนนสำหรับยานพาหนะ ได้แก่ พื้นที่ว่างสาธารณะบริเวณรององค์อนุสาวรีย์ฯ, พื้นที่ว่างสาธารณะใต้ทางด่วน, เกาะกลางถนนบริเวณวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

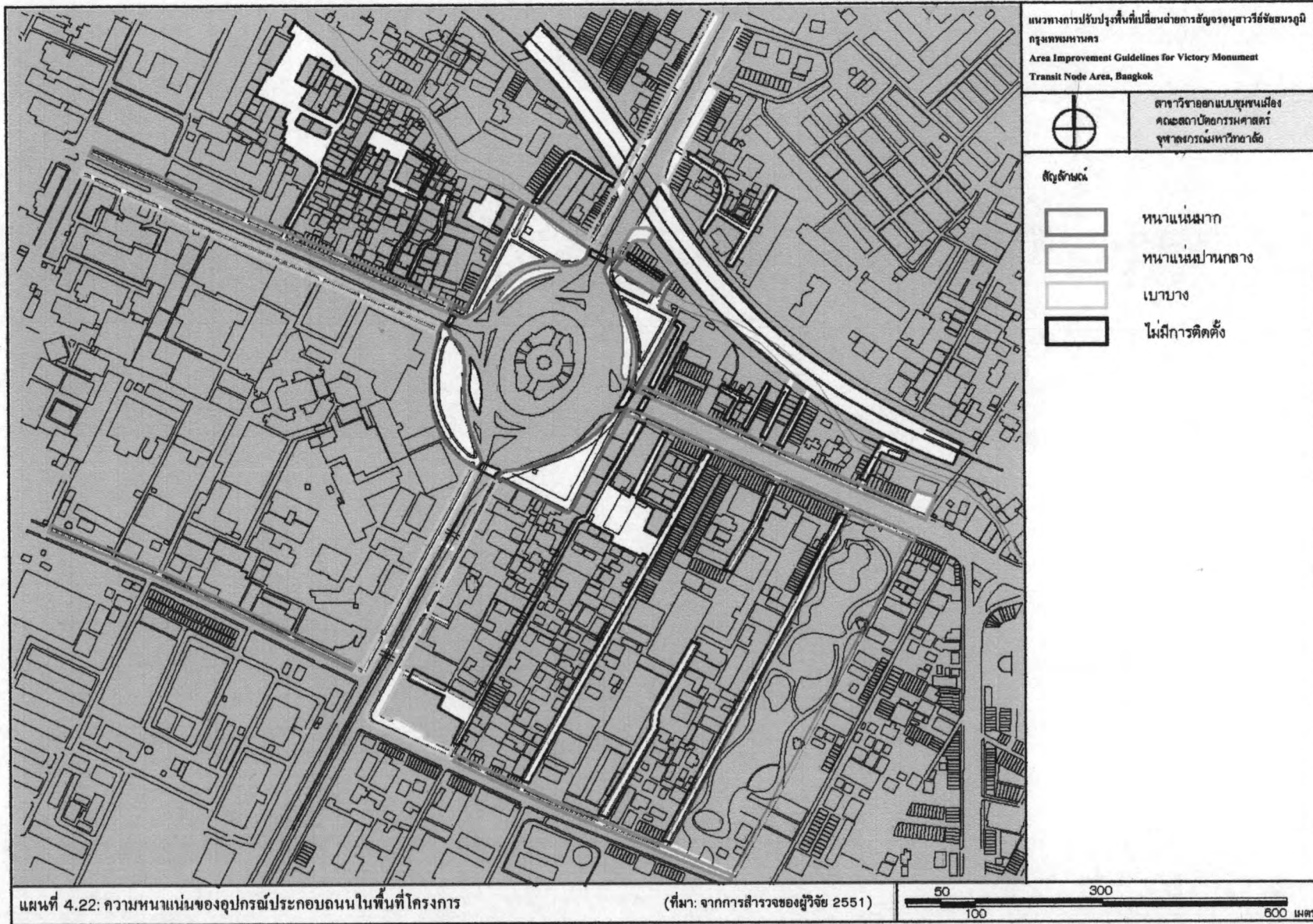
2.2) ประเภททางเดินเท้า (ภาพ 4.12)

- ทางเดินเท้าที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารขนาน 2 ด้าน มีลักษณะเป็นถนนซอยและทางเดินเท้า ได้แก่ ซอยราชวิถี 3, 7, 9, 12 ซอยชุมชนวัดมะกอก

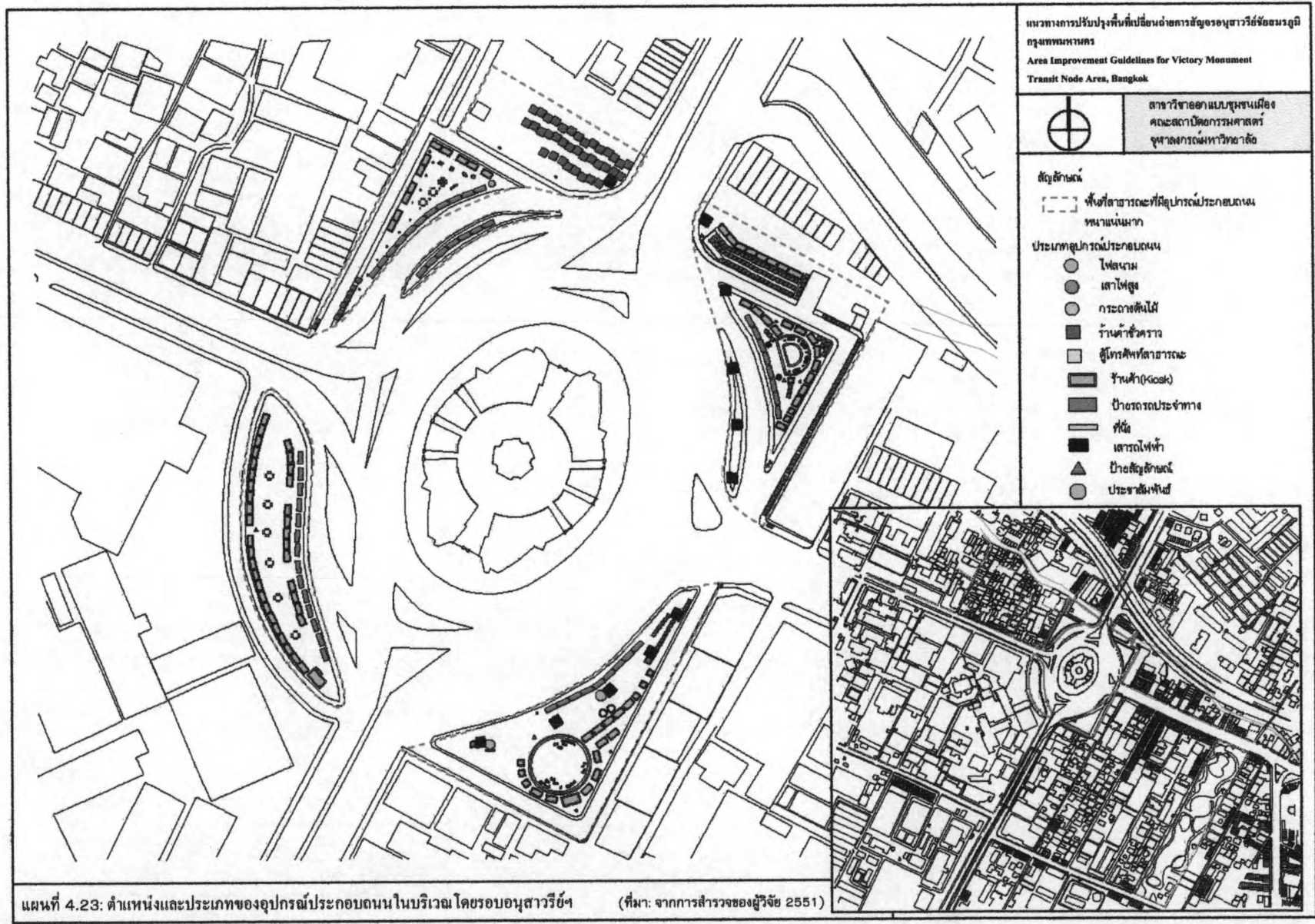
- ทางเดินเท้าที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารขนาน 2 ด้าน มีลักษณะเป็นเส้นทางปลายตัน ได้แก่ ซอยราชวิถี 5, ซอยฝั่งศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์, ซอยชุมชนวัดมะกอก

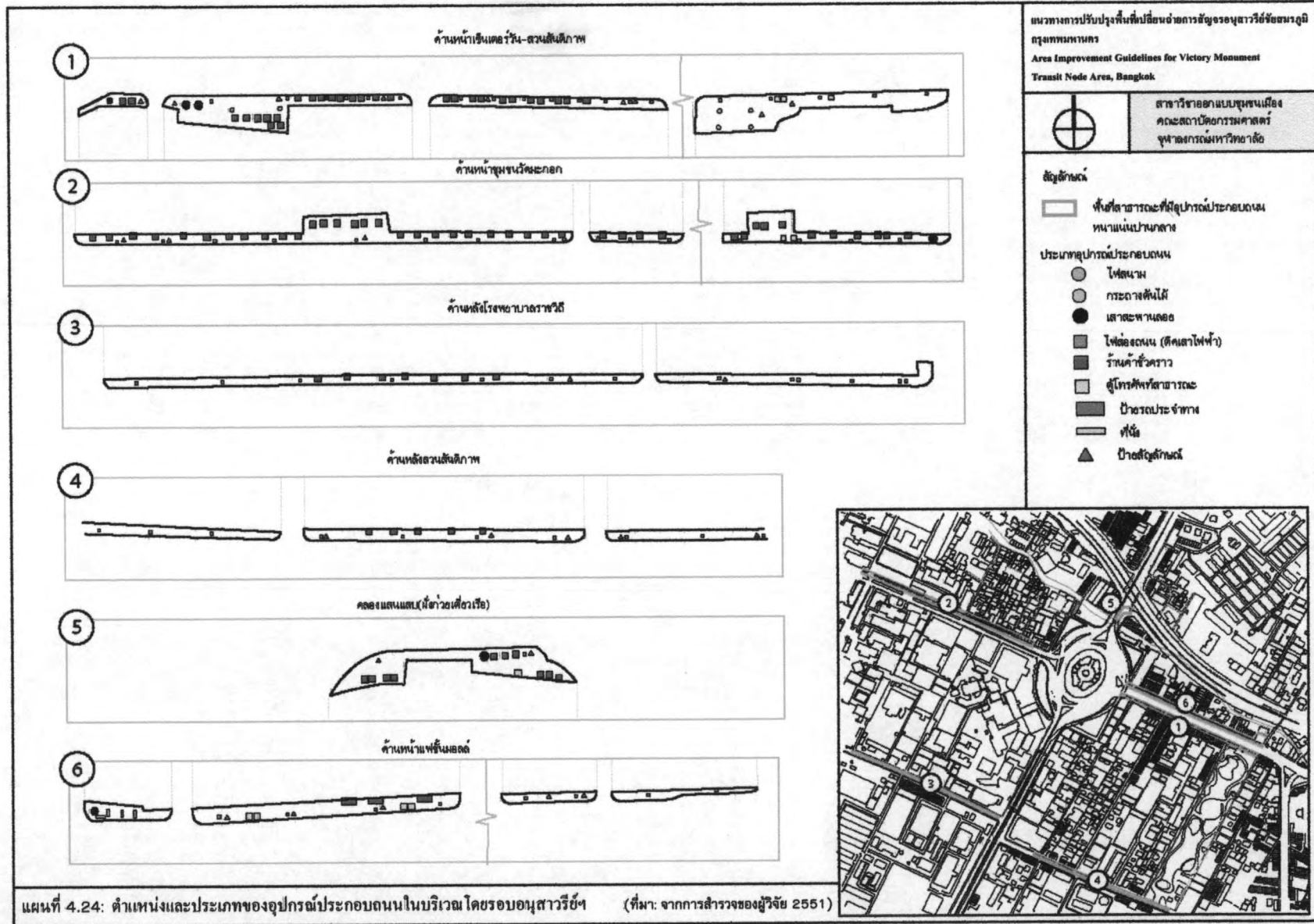
- ทางเดินเท้าที่ถูกปิดล้อมด้วยอาคารขนาน 1 ด้าน มีลักษณะเป็นทางเดินเท้าริมถนนสายหลัก และสาขารอง ได้แก่ ทางเดินเท้าริมถนนราชวิถี (ฝั่งแยกดินแดงและฝั่งแยกตึกชัย) ทางเดินเท้าริมถนนพญาไท, ทางเดินเท้าริมถนนพหลโยธิน, ทางเดินเท้าริมถนนรางน้ำ, ทางเดินเท้าริมถนนโยธี

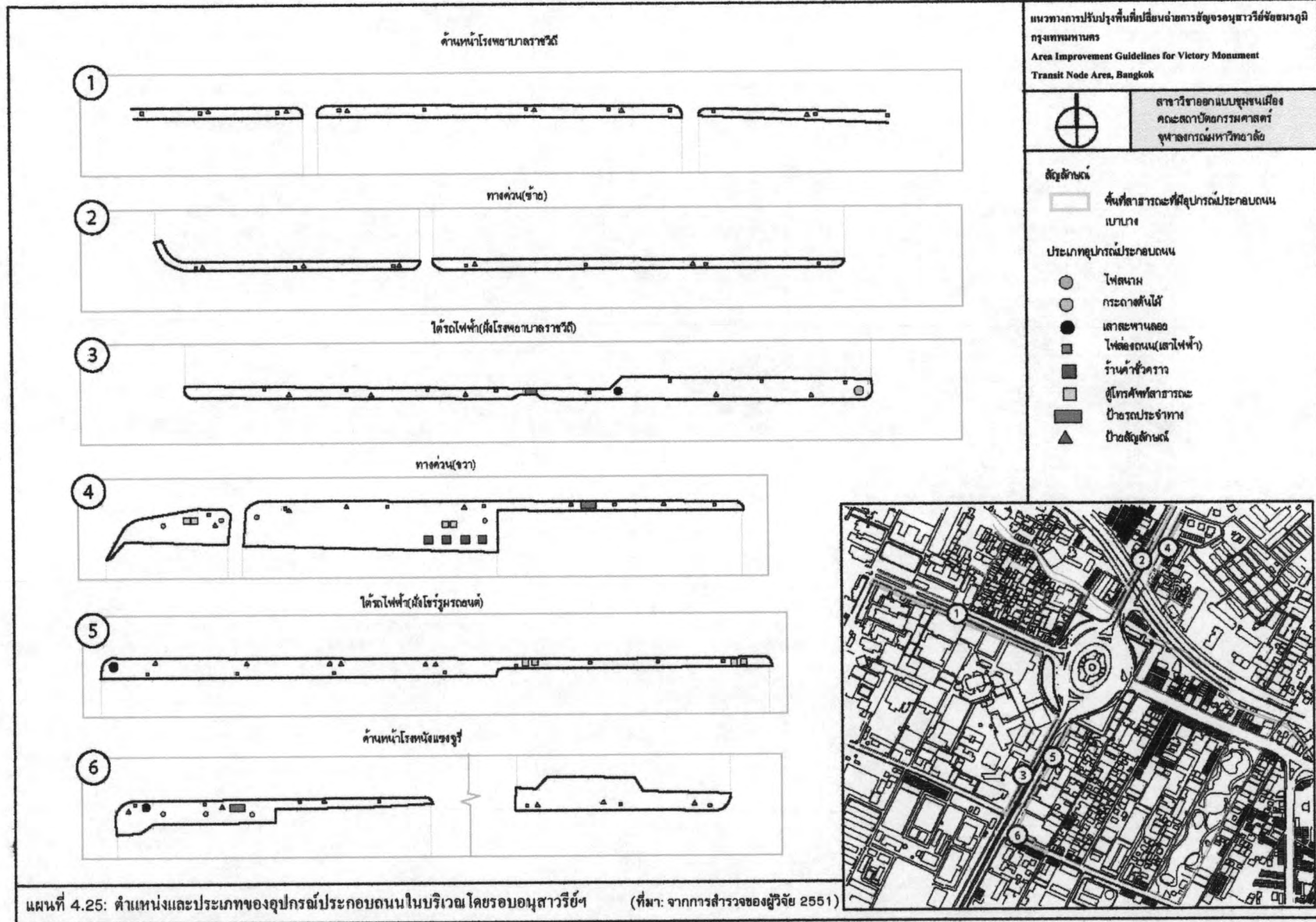
- ทางเดินเท้าที่สามารถลอดผ่านแนวอาคาร มีลักษณะเป็นทางเดินเท้าลอดผ่านในตัวอาคาร หรือ โครงสร้างต่างๆ เพื่อเชื่อมต่อเส้นทาง ได้แก่ ทางเดินเท้าลอดผ่านอาคารแถวบ้านก้วยเตี้ยวเรือ, ทางเดินเท้าลอดผ่านศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน, ทางเดินเท้าลอดผ่านศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์, ทางเดินเท้าลอดผ่านอพาร์ทเมนต์ ฟังก์ชันอาคารพงศ์หลี่ และทางเดินเท้าบริเวณซอยราชวิถี 14

4.2.4 รูปแบบการจัดวางอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) และที่ซพรรณภายในพื้นที่ศึกษา

1) รูปแบบการจัดวางอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture)

รูปแบบการจัดวางอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) ภายในพื้นที่ศึกษาสามารถจำแนกพื้นที่ โดยแบ่งตามความหนาแน่นของอุปกรณ์ประกอบถนน (แผนที่ 4.23) ได้ดังนี้

1.1) พื้นที่บริเวณที่มีอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) หนาแน่น (แผนที่ 4.24) ได้แก่ บริเวณลานโล่งว่างสาธารณะรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

ประเภทของอุปกรณ์	บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนหนาแน่น			
	รูปแบบ/ลักษณะ	ขนาด	ตำแหน่ง/ระยะห่าง	รายละเอียดอื่นๆ
ไฟส่องสว่าง	มีรูปแบบที่หลากหลาย โดยแบ่งเป็นโคมไฟเตี้ยและโคมไฟสูง	โคมไฟเตี้ยมีความสูงประมาณ 1-3 เมตร / โคมไฟสูงประมาณ 3.50 เมตร	ติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณโดยโคมไฟเตี้ยจะติดตั้งอยู่ตามจุดรวมกิจกรรมและโคมไฟสูงจะติดตั้งอยู่ตามแนวถนนโดยมีระยะห่างประมาณ 15-20 เมตร.	ให้แสงสว่างได้เกือบทั้งบริเวณยกเว้นพื้นที่บางแห่งซึ่งเป็นจุดอับสายตา
ตู้ขายของ (kiosk)	มีรูปแบบที่หลากหลาย	มีความกว้างประมาณ 5 เมตร ยาว 4 เมตร และสูงไม่เกิน 3 เมตร	ติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณ โดยเฉพาะจุดรวมกิจกรรม	ช่วยให้แสงสว่างในเวลากลางวัน
ร้านค้าชั่วคราว	มีลักษณะเป็นผ้าใบทรงสี่เหลี่ยม	มีความกว้างและยาวประมาณ 4 เมตร สูง 2 เมตร	ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ในการตั้งร้าน	ตั้งร้านเฉพาะช่วงเวลาประมาณ 14.00 – 22.00 น. และไม่มีการตั้งร้านในทุกวันจันทร์
ป้ายรถประจำทาง	มีลักษณะตามรูปแบบมาตรฐานคือมีหลังคาคลุม, ที่นั่ง, ติดตั้งไฟส่องสว่าง, ติดแผนที่หรือรูปภาพด้านหลัง	มีความกว้างประมาณ 6 เมตร ยาว 3.50 เมตร และสูงไม่เกิน 3 เมตร	ติดตั้งอยู่บริเวณริมถนนวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ โดยรอบ	มีจำนวนการติดตั้งป้ายรถประจำทางบนลานโล่งว่างสาธารณะรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ประมาณฝั่งละ 10 – 15 ป้าย
ตู้ประชาสัมพันธ์	มีลักษณะเป็นรูปทรงแปดเหลี่ยม มีหลังคาคลุม	มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4.50 เมตร	ติดตั้งเฉพาะบริเวณลานกว้างสาธารณะหน้าภัตตาคารพงศ์หทัยและด้านลานกว้างสาธารณะฝั่งชุมชนวัดมะกอก	เป็นที่ให้บริการคำแนะนำในการใช้บริการรถประจำทาง

ประเภทของอุปกรณ์	บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนหนาแน่น			
	รูปแบบ/ลักษณะ	ขนาด	ตำแหน่ง/ระยะห่าง	รายละเอียดอื่นๆ
เสาไฟฟ้า (BTS)	ลักษณะเป็นเสาสี่เหลี่ยมจัตุรัส	มีความกว้างและยาวประมาณ 6 เมตร	ติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะรอบอนุสาวรีย์ฯ	มีจำนวนเสาอยู่ฝั่งละ 5 ต้น
ที่นั่ง	มีรูปแบบที่หลากหลาย	มีหลากหลายขนาด	มีการติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะรอบอนุสาวรีย์ฯ	มีการติดตั้งเป็นจำนวนมากบริเวณจุดรวมกิจกรรมต่างๆ
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	มี 2 ลักษณะคือ ตู้โทรศัพท์สาธารณะแบบมาตรฐานและตู้โทรศัพท์แบบติดตั้งร่วมกับอุปกรณ์ประกอบถนนอื่นๆ	มีขนาดกว้างและยาวไม่เกิน 1.20 เมตร สูงประมาณ 2.20 เมตร	มีการติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณ	ตู้โทรศัพท์สาธารณะแบบมาตรฐานจะมีหลังคาคลุมมีกระจกใสปิดทั้ง 4 ด้าน และตู้โทรศัพท์แบบติดตั้งร่วมกับอุปกรณ์ประกอบถนนอื่นๆ เช่น ชุ้มขายของ (Kiosk) เสาไฟฟ้า เป็นต้น
ป้ายสัญลักษณ์/ป้ายโฆษณาตั้งพื้น	ป้ายสัญลักษณ์มีลักษณะตามรูปแบบมาตรฐาน/ป้ายโฆษณาตั้งพื้น มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า	ป้ายสัญลักษณ์มีความสูงประมาณ 2.20 เมตร/ป้ายโฆษณาตั้งพื้นมีความสูงประมาณ 2-3 เมตร	ป้ายสัญลักษณ์ติดตั้งอยู่บริเวณหัวมุมถนนต่างๆ ส่วนใหญ่เพื่อบอกชื่อถนน/ป้ายโฆษณาตั้งพื้นติดตั้งอยู่ทั่วบริเวณ โดยเฉพาะริมถนนสายหลัก	ป้ายสัญลักษณ์มักมีขนาดเล็กตัวอักษรไม่ชัดเจนในขณะที่ป้ายโฆษณามีขนาดใหญ่และมีจำนวนมาก
กระถางต้นไม้	มีลักษณะเป็นกระถางกลมมีหลากหลายลวดลาย	มีหลากหลายขนาด	ส่วนใหญ่ติดตั้งอยู่บริเวณกลุ่มที่นั่งต่างๆ	ส่วนใหญ่ใส่ต้นไม้ชนิดพุ่ม สูงไม่เกินระดับสายตา
วัสดุปิดผิว	มีลักษณะเป็นคอนกรีตบล็อกสำเร็จรูปและวัสดุ	มีหลากหลายขนาด	ทั่วบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะและทางเดินเท้า	ส่วนใหญ่มีลายสุลับตีต่างๆ เช่น สีเทา, สีส้ม, สีชมพู และสี
	กระเบื้องรูปแบบสี่เหลี่ยม มีหลากหลายลวดลาย			เหลืองสำหรับคนพิการ

ตารางที่ 4.01: บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนหนาแน่น (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

1.2) พื้นที่บริเวณที่มีอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) ปานกลาง (แผนที่ 4.25) ได้แก่ ทางเดินเท้าด้านหน้าศูนย์การค้าเซนเตอร์วัน, ทางเดินเท้าด้านหน้าชุมชนวัดมะกอก, ทางเดินเท้าด้านหลังโรงพยาบาลราชวิถี, ทางเดินเท้าด้านหลังสวนสันติภาพ, บริเวณคลองแสนแสบ (ฝั่งก้วยเตี้ยวเรือ), ทางเดินเท้าด้านหน้าเฟชั่นมอลล์

ประเภทของอุปกรณ์	บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนปานกลาง			
	รูปแบบ/ลักษณะ	ขนาด	ตำแหน่ง/ระยะห่าง	รายละเอียดอื่นๆ
ไฟส่องสว่าง	มีลักษณะ คือ ไฟส่องถนนและไฟสนาม	ไฟส่องถนนสูงประมาณ 5 เมตร/โคมไฟสนามสูงประมาณ 2.50 เมตร	ไฟส่องถนนส่วนใหญ่ติดตั้งตามตำแหน่งเสาไฟฟ้า/ โคมไฟสนามติดตั้งอยู่เฉพาะบางบริเวณ	ตามทางเดินเท้าต่างๆ การใช้ไฟส่องถนนในการส่องสว่างเป็นหลัก จึงมีแสงสว่างไม่เพียงพอในหลายบริเวณ
ร้านค้าชั่วคราว	มีลักษณะเป็นแผงวางของ	มีหลากหลายขนาด ส่วนใหญ่ฉากหลังสูงไม่เกิน 2 เมตร	ติดตั้งบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก โดยเฉพาะทางเดินเท้าติดถนนราชวิถี ฝั่ง เซ็นเตอร์วัน และฝั่งชุมชนวัดมะกอกจะมีความหนาแน่นมาก	ตั้งร้านในช่วงเวลาประมาณ 16.00 – 22.00 ไม่มีการตั้งร้านในทุกวันจันทร์
ป้ายรถประจำทาง	มี 2 ลักษณะ คือ ป้ายรถประจำทางตามมาตรฐานและป้ายรถประจำทางที่ไม่ได้มาตรฐาน	มีหลายขนาด	ติดตั้งบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก โดยมีระยะห่างของแต่ละป้ายค่อนข้างมาก	ป้ายรถประจำทางที่ไม่ได้มาตรฐานจะขาดอุปกรณ์บางอย่าง เช่น ไม่มีหลังคาคลุมตลอดจน มีเฉพาะป้ายสัญลักษณ์เพื่อบอกตำแหน่งจุด ขึ้น- ลงรถประจำทาง
ที่นั่ง	มีหลากหลายรูปแบบ	มีหลายขนาด	ติดตั้งเฉพาะบริเวณหน้าศูนย์การค้าต่างๆ เท่านั้น	มีจำนวนน้อยมากของที่นั่ง
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	ส่วนใหญ่เป็นตู้โทรศัพท์สาธารณะติดผนังหรือแบบติดกับแท่นอูมิเนียม	มีหลายขนาด	ติดตั้งบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก	มีการติดตั้งประมาณ 1 – 2
ป้ายสัญลักษณ์/ป้ายโฆษณาตั้งพื้น	ป้ายสัญลักษณ์มีลักษณะตามรูปแบบมาตรฐาน	ป้ายสัญลักษณ์มีความสูงประมาณ 2.20 เมตร	ป้ายสัญลักษณ์ติดตั้งอยู่บริเวณหัวมุมถนนต่างๆ ส่วนใหญ่เพื่อบอกชื่อถนน	พบป้ายสัญลักษณ์จำนวนค่อนข้างมาก แต่ไม่พบการติดตั้งป้ายโฆษณาตั้งพื้น

ประเภทของอุปกรณ์	บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนปานกลาง			
	รูปแบบ/ลักษณะ	ขนาด	ตำแหน่ง/ระยะห่าง	รายละเอียดอื่นๆ
วัสดุปิดผิว	มีลักษณะเป็นคอนกรีตบล็อกสำเร็จรูปสี่เหลี่ยม มีรูคล้ายเป็นตาราง	มีขนาดกว้างและยาวประมาณ 0.40x0.40 เมตร (ต่อกันเป็นตาราง)	ติดตั้งทั่วบริเวณทางเดินเท้า	บางบริเวณจะแทรกด้วยคอนกรีตบล็อกสำเร็จรูปสี่เหลี่ยมสำหรับคนพิการ และบริเวณด้านหน้าศูนย์การค้า จะปิดผิวพื้นด้วยกระเบื้องสลับสี

ตารางที่ 4.02: บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนปานกลาง (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

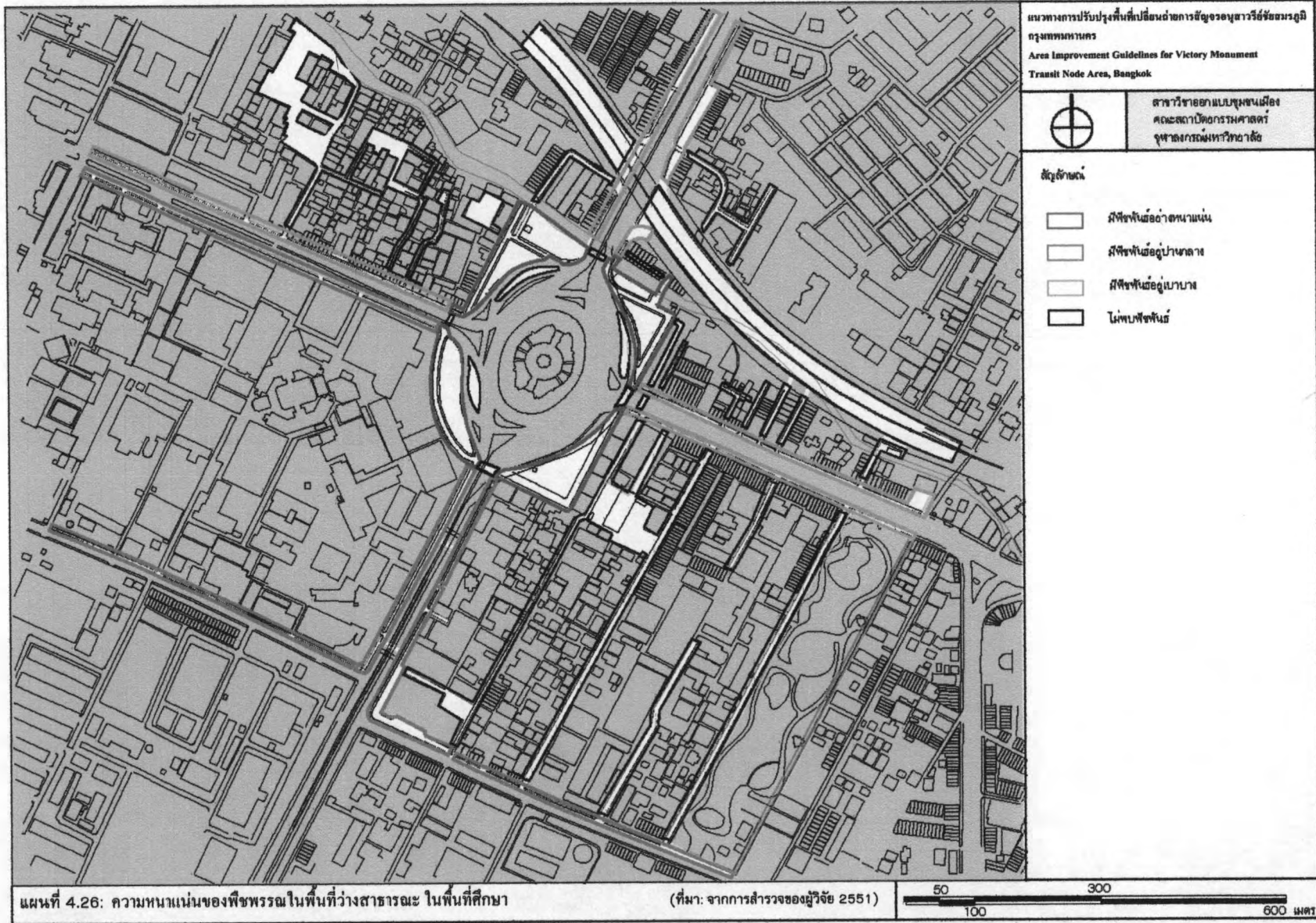
1.3) พื้นที่บริเวณที่มีอุปกรณ์ประกอบถนน (street furniture) บางบาง (แผนที่ 4.26) ได้แก่ ทางเดินเท้าด้านหน้าโรงพยาบาลราชวิถี, ทางเดินเท้าทางด่วน (ซ้ายและขวา), ทางเดินเท้าใต้รถไฟฟ้ามหานคร (ฝั่งโรงพยาบาลราชวิถีและฝั่งไขว้ร่มรายนต์), ทางเดินเท้าด้านหน้าโรงแรมเซ็นจูรี่

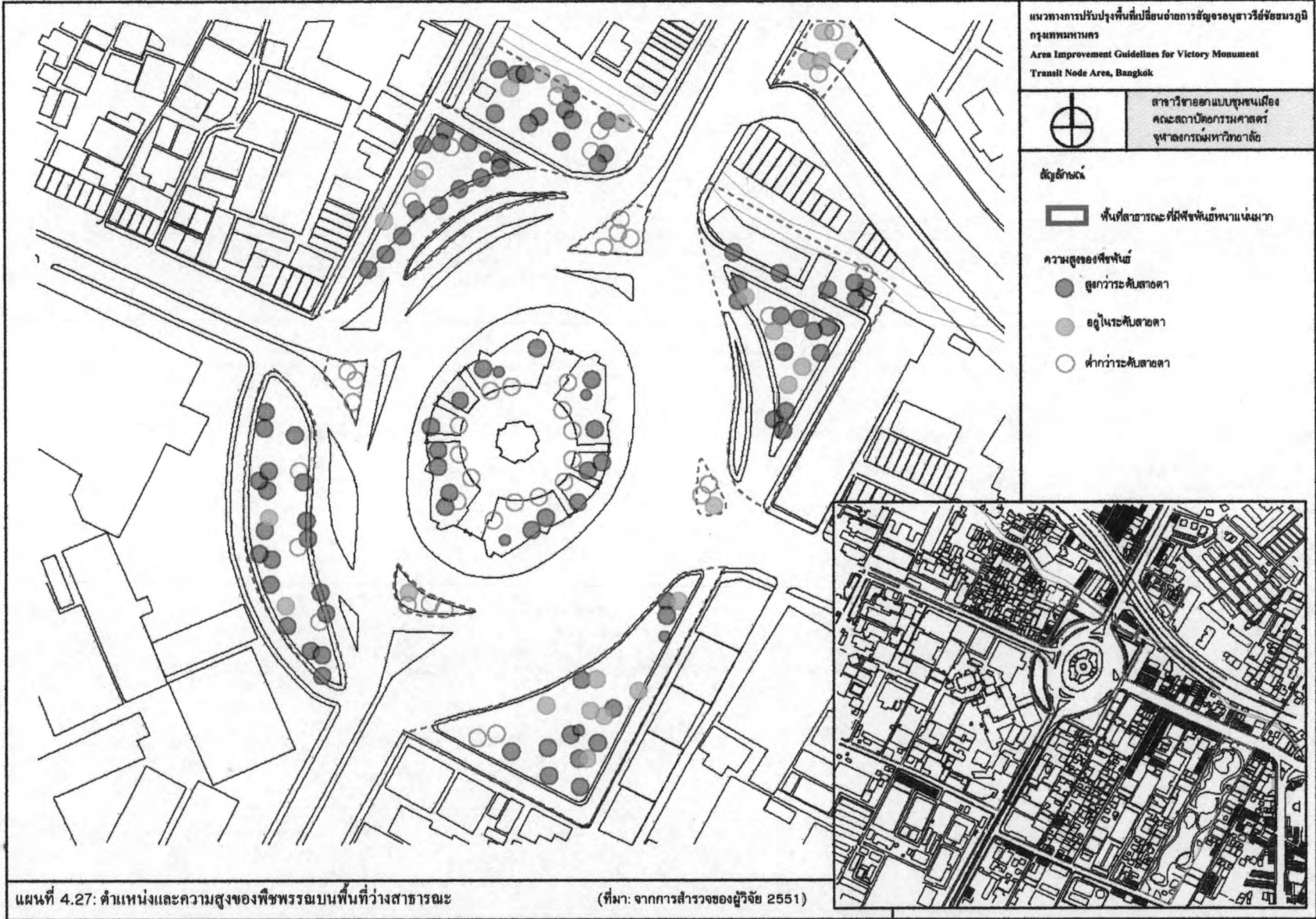
ประเภทของอุปกรณ์	บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนเบาบาง			
	รูปแบบ/ลักษณะ	ขนาด	ตำแหน่ง/ระยะห่าง	รายละเอียดอื่นๆ
ไฟส่องสว่าง	ส่วนใหญ่เป็นไฟส่องถนน	มีความสูงประมาณ 5 เมตร	ติดตั้งตามตำแหน่งเสาไฟฟ้า	โคมไฟสนามมีเฉพาะบางบริเวณซึ่งมีจำนวนน้อยมาก
ร้านค้าชั่วคราว	มีลักษณะเป็นเต็นท์ผ้าใบ	มีความกว้างประมาณ 2 เมตร และยาวประมาณ 4 เมตร สูงไม่เกิน 3.50 เมตร	ติดตั้งเฉพาะบริเวณด้านหน้าโรงพยาบาลราชวิถี	มีการติดตั้งเพิ่มเติมในโอกาสวันสำคัญต่างๆ
ป้ายรถประจำทาง	ส่วนใหญ่เป็นป้ายรถประจำทางตามรูปแบบมาตรฐาน	มีความกว้างประมาณ 6 เมตร ยาว 3.50 เมตร และสูงไม่เกิน 3 เมตร	ติดตั้งบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก โดยมีระยะห่างของป้ายค่อนข้างมาก	มีป้ายหยุดให้บริการรถยนต์แท็กซี่ (TAXI) อยู่บริเวณถนนพญาไทฝั่งวิทยาลัยพยาบาล
ตู้โทรศัพท์สาธารณะ	ส่วนใหญ่เป็นตู้โทรศัพท์ตามแบบมาตรฐานมีหลังคาคลุม และมีกระจกใสปิดทั้ง 4 ด้าน	มีขนาดกว้างและยาวไม่เกิน 1.20 เมตร สูงประมาณ 2.20 เมตร	ติดตั้งอยู่บนทางเดินเท้าถนนสายหลักเฉพาะบางบริเวณเท่านั้น	มีการติดตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก
ป้ายสัญลักษณ์/ป้ายโฆษณาตั้งพื้น	ส่วนใหญ่ติดตั้งป้ายโฆษณาตั้งพื้น มีลักษณะเป็นกล่องไฟ 4 เหลี่ยมผืนผ้า	มีความสูงประมาณ 2 – 3 เมตร	ติดตั้งตลอดแนวทางเดินเท้าติดถนนสายหลักต่างๆ	พบป้ายสัญลักษณ์จำนวนมาก

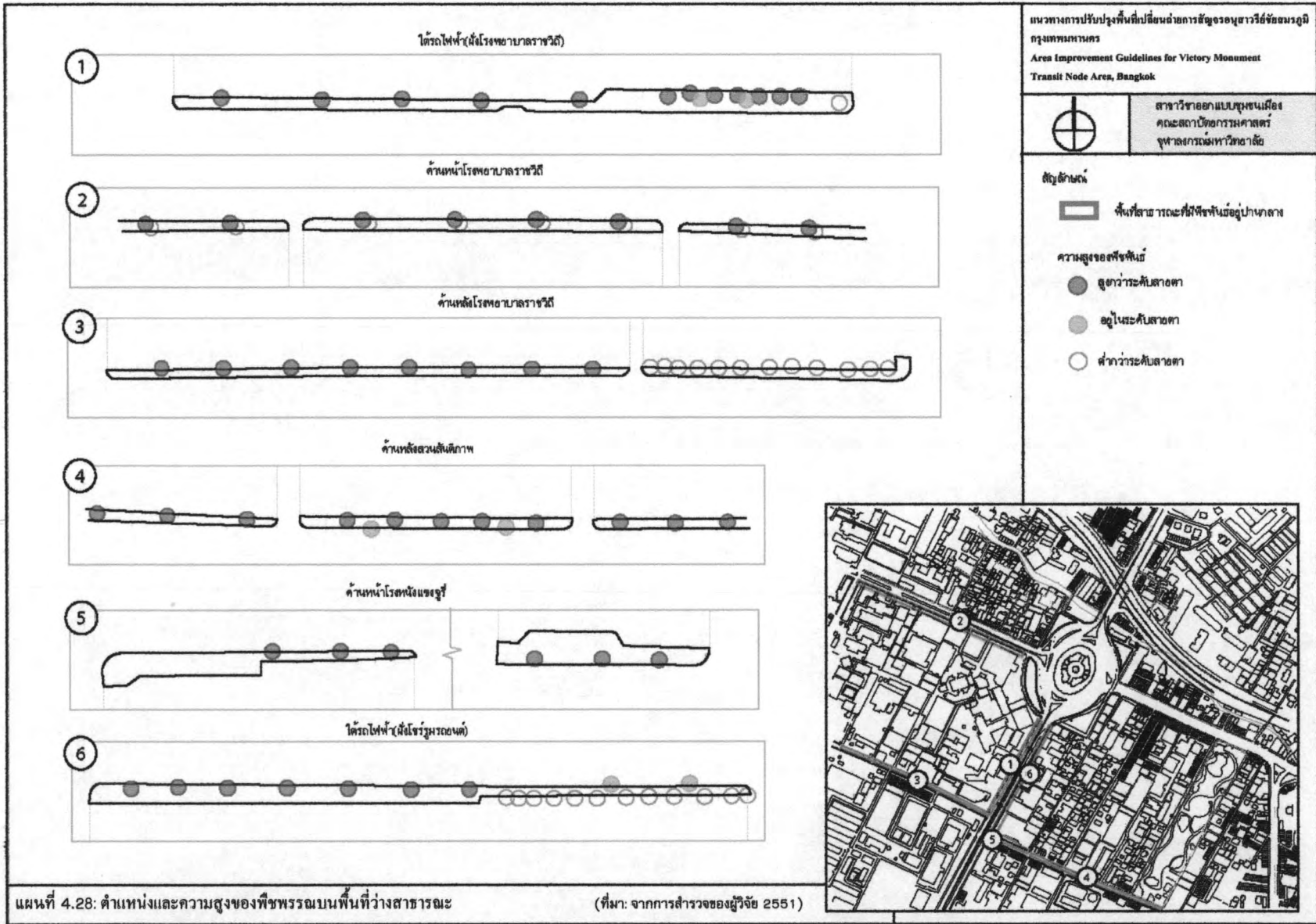
ตารางที่ 4.03: บริเวณที่มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนเบาบาง (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

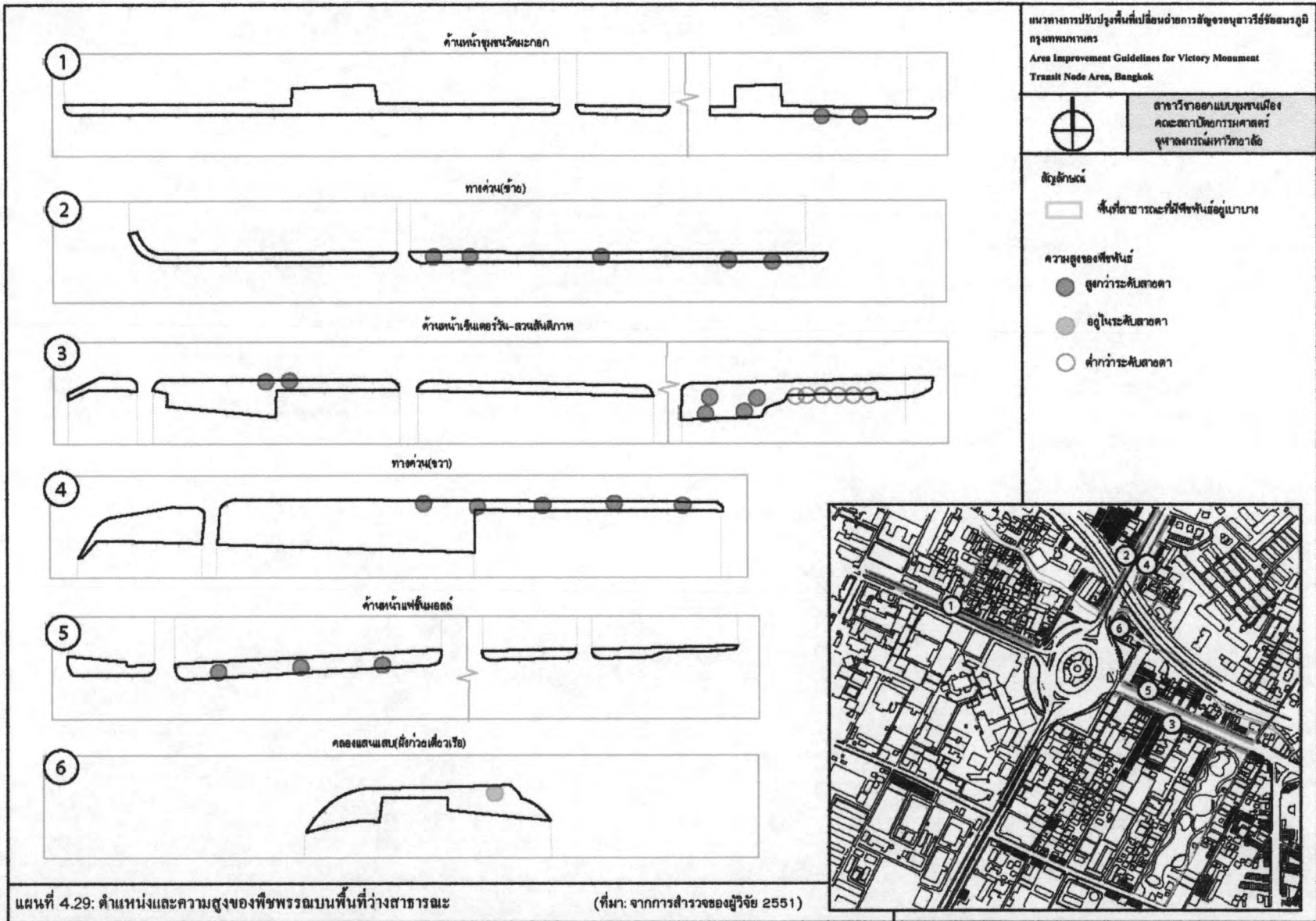
4) พื้นที่ที่ไม่พบการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนน (ยกเว้น ไฟส่องสว่าง เช่น ไฟส่องถนนที่ติดตั้งร่วมกับเสาไฟฟ้าและ โคมไฟบริเวณพื้นที่สาธารณะ โดยรององค์อนุสาวรีย์ฯ) ซึ่งพบว่ามีหลายบริเวณ ได้แก่ พื้นที่บริเวณถนนซอยต่างๆ, เกาะกลางถนน, พื้นที่ใต้ทางด่วน

2) รูปแบบการจัดวางพืชพรรณภายในพื้นที่ศึกษา

สามารถจำแนกพื้นที่ โดยแบ่งตามความหนาแน่นของการจัดวางพืชพรรณ (แผนที่ 4.27) ได้ดังนี้

2.1) บริเวณที่มีการจัดวางพืชพรรณอย่างหนาแน่น (แผนที่ 4.28) ได้แก่ ลานโล่งว่างสาธารณะ

4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ

โดยสามารถจำแนกประเภทของพืชพรรณ ได้จากระดับการมองเห็นทางสายตา 3 ลักษณะ ดังนี้

- พืชพรรณที่มีขนาดสูงกว่าระดับสายตา เป็นพืชพรรณขนาดใหญ่มีใบหนาที่บิมีความสูงประมาณ 3 – 6 เมตร เน้นการให้ร่มเงา มีการจัดวางอยู่หนาแน่น ทิวบริเวณพื้นที่ ได้แก่ ต้นตะแบก (สูงประมาณ 3 เมตร ปลูกรอบพื้นที่ว่างสาธารณะ โดยรององค์อนุสาวรีย์ฯ), ต้นสนประติพัต, ต้นหูกวาง, ต้นประคู้ (สูงประมาณ 6 เมตร) ปลูกค่อนข้างหนาแน่น

- พืชพรรณที่อยู่ในระดับสายตา เป็นพืชพรรณที่มีกิ่งและใบโปร่งมีความสูงประมาณ 1.50 – 2.50 เมตร เน้นเพื่อการตกแต่งหรือบังบังไม่ให้เกิดทัศนอุจาดซึ่งมักจะอยู่บริเวณถึงขยะ มุมอับของพื้นที่ต่างๆ มีการจัดวางอยู่น้อยมากในพื้นที่ ได้แก่ ต้นหูกวาง, ต้นพระยาสัตตบรรณ

- พืชพรรณที่มีขนาดต่ำกว่าระดับสายตา เป็นพืชพรรณพุ่มขนาดเล็กมีความสูงไม่เกิน 1 เมตร เน้นเพื่อตกแต่งให้เกิดความสวยงามโดยเฉพาะ ซึ่งจะอยู่ในบริเวณพื้นที่สาธารณะ โดยรององค์อนุสาวรีย์ฯ เกาะกลางถนนที่ไม่มีการใช้งาน โดยมีประเภทของพืชพรรณ ได้แก่ เฟื่องฟ้า, ชาคัต, เข็มเล็ก

2.2) บริเวณที่มีการจัดวางพืชพรรณอยู่ปานกลาง (แผนที่ 4.29) ได้แก่ ทางเดินเท้าใต้รถไฟฟ้า

(ฝั่งโรงพยาบาลราชวิถีและฝั่งโชว์รูม รถยนต์), ทางเดินเท้าด้านหน้าและหลังโรงพยาบาลราชวิถี, ทางเดินเท้าด้านหลังสวนสันติภาพ, ทางเดินเท้าด้านหน้าโรงพยาบาลนครเขมรบุรี

โดยสามารถจำแนกประเภทของพืชพรรณ ได้จากระดับการมองเห็นทางสายตา 3 ลักษณะดังนี้

- พืชพรรณที่มีขนาดสูงกว่าระดับสายตา เป็นพืชพรรณขนาดใหญ่มีใบหนาที่บิมีความสูงประมาณ 3 – 6 เมตร มีการจัดวางตามแนวทางเดินเท้าให้ร่มเงาต่อเนื่อง โดยมีประเภทของต้นไม้ ได้แก่ ต้นพระยาสัตตบรรณ, ตะแบก

- พืชพรรณที่อยู่ในระดับสายตา เป็นพืชพรรณที่มีกิ่งและใบโปร่งเน้นเพื่อตกแต่งให้เกิดความสวยงาม มีการจัดวางอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีประเภทของต้นไม้ ได้แก่ ตะโก, โมกข์

- พืชพรรณที่มีขนาดต่ำกว่าระดับสายตา มีพืชพรรณตกแต่งเป็นแนวยาวตามแนวทางเดินเท้า เพื่อความสวยงาม และแบ่งระยะทางเดินเท้า และถนน ยานพาหนะ มีการจัดวางเฉพาะทางเดินเท้าบางบริเวณ โดยมีประเภทของต้นไม้ ได้แก่ ชาคัต, ไทรยอดทอง

2.3) บริเวณที่มีการจัดวางพืชพรรณอยู่อย่างเบาบาง (แผนที่ 4.30) ได้แก่ ทางเดินเท้าด้านหน้า

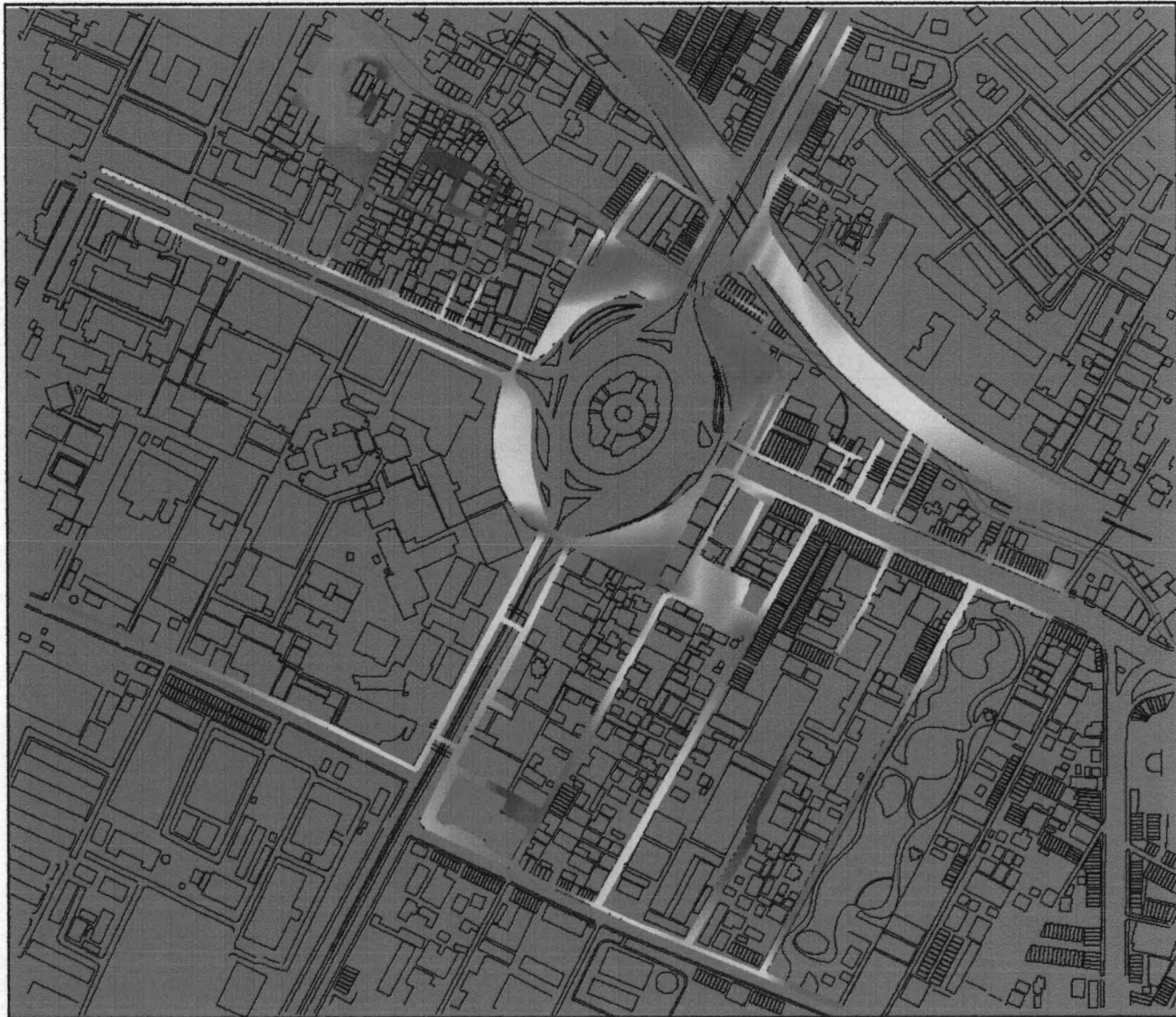
ชุมชนวัดมะกอก ทางเดินเท้าใต้ทางด่วน (ฝั่งซ้ายและขวา), ทางเดินเท้าด้านหน้าศูนย์การค้าเซนเตอร์วัน, ทางเดินเท้าด้านหน้าศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์, ทางเดินเท้าบริเวณคลองแสนแสบ (ก้วยเตี้ยวเรือ)

โดยสามารถจำแนกประเภทของพืชพรรณได้จากระดับการมองเห็นทางสายตา 3 ลักษณะดังนี้

- พืชพรรณที่มีขนาดสูงกว่าระดับสายตา เป็นพืชพรรณขนาดใหญ่ที่มีใบหนาที่บิมีความสูงประมาณ 3 – 6 เมตร มีการจัดวางอยู่บางบริเวณ โดยไม่เกิดความต่อเนื่องของร่มเงา โดยมีประเภทของต้นไม้ ได้แก่ ต้นประดู่, ต้นชมพูพันธุ์ทิพย์

- พืชพรรณที่มีขนาดสูงกว่าระดับสายตา ไม่พบพืชพรรณที่อยู่ในระดับสายตาในบริเวณ

- พืชพรรณที่มีขนาดต่ำกว่าระดับสายตา มีพืชพรรณคกแต่งเป็นแนวยาวตามแนวทางเดินเท้า เพื่อแบ่งระยะทางเดินเท้า และถนน ยานพาหนะ มีการจัดวางอยู่จำนวนเบาบาง โดยมีประเภทของต้นไม้ ได้แก่ ต้นเข็มเล็ก

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ป็นย่านการชื้อออบุชวารีรัชชอมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

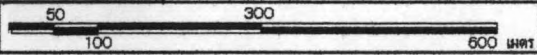
สัญลักษณ์

ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงสูง

ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงต่ำ

แผนที่ 4.30: ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่วางสาธารณะระดับพื้นที่รวมโดยโปรแกรมการวิเคราะห์สามมิติ (ที่มา: จากการวิเคราะห์ 2551)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร
 Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

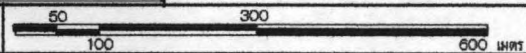
สัญลักษณ์

ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงสูง

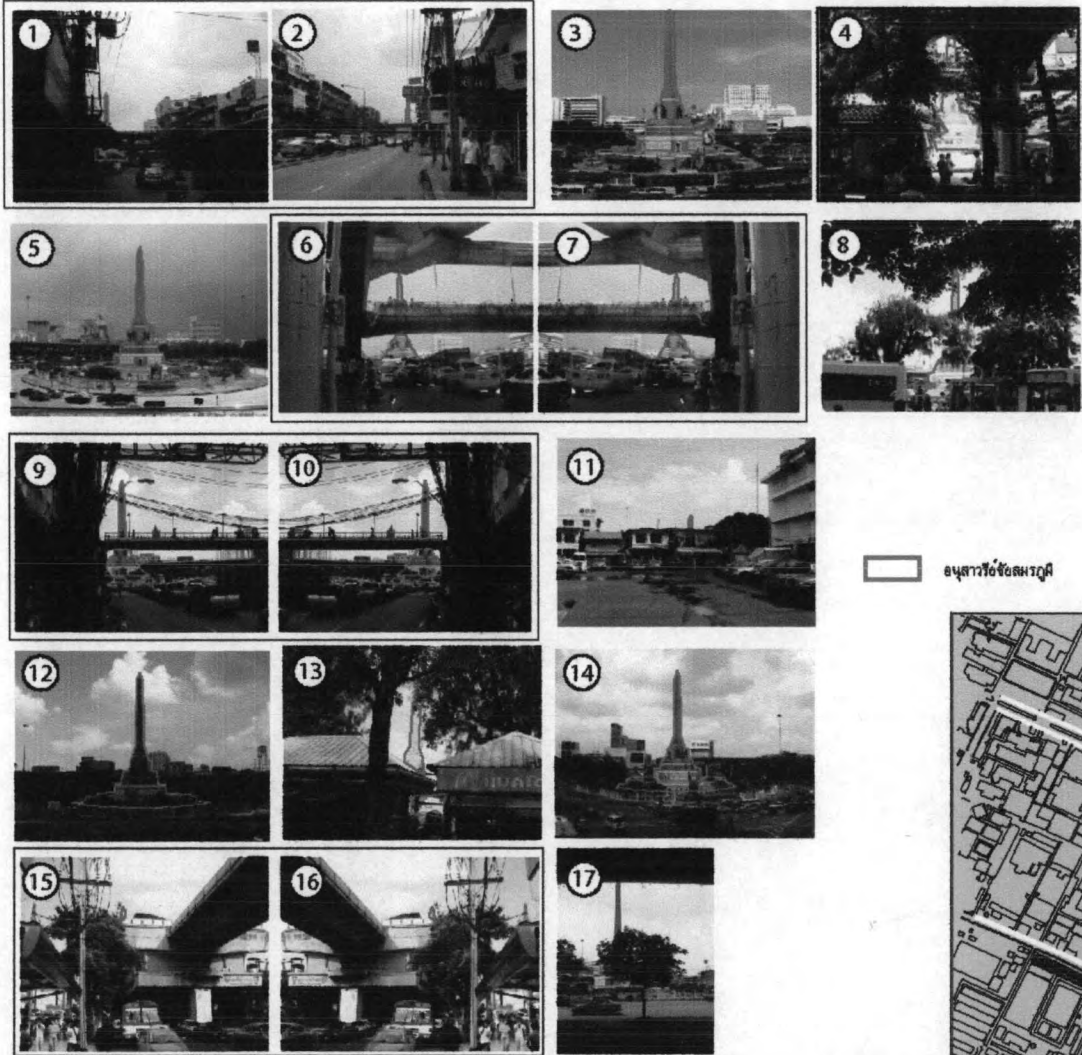

ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงต่ำ

แผนที่ 4.31: ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงพื้นที่วางสาธารณะระดับพื้นที่เฉพาะโดยโปรแกรมการวิเคราะห์สามมิติ (ที่มา: จากการวิเคราะห์ 2551)

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

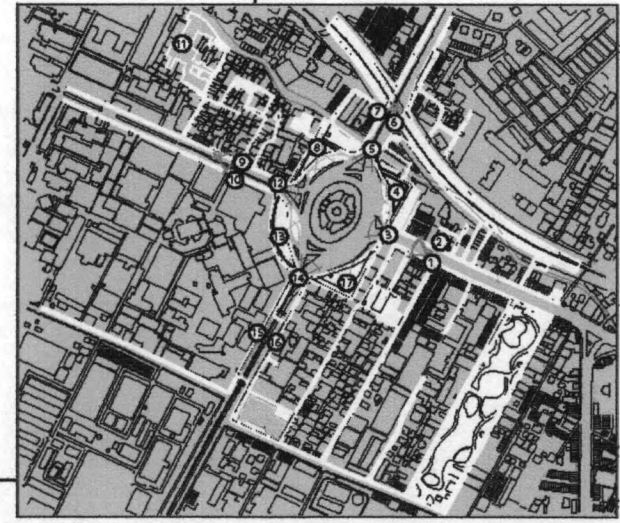

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- มุมมองที่มองเห็นได้ชัด
- มุมมองที่ถูกกบฏบางส่วน
- มุมมองที่ถูกกบฏเป็นระยะห่างมา

อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ

แผนที่ 4.32: ศึกษาภาพของมุมมองสูงของอนุสาวรีย์ฯ จากพื้นที่ว่างสาธารณะสำคัญ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

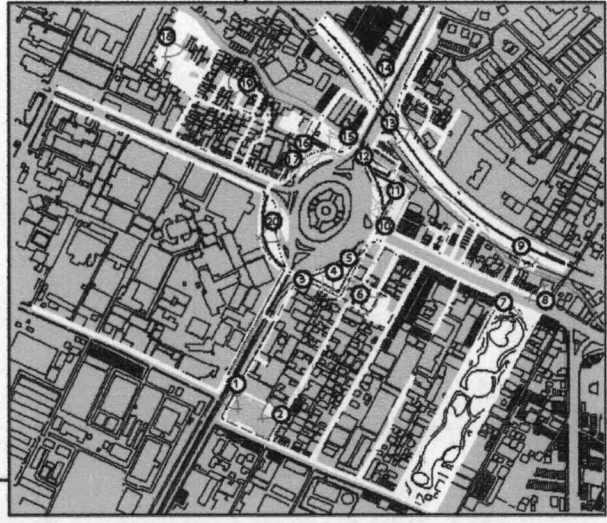

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร
 Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

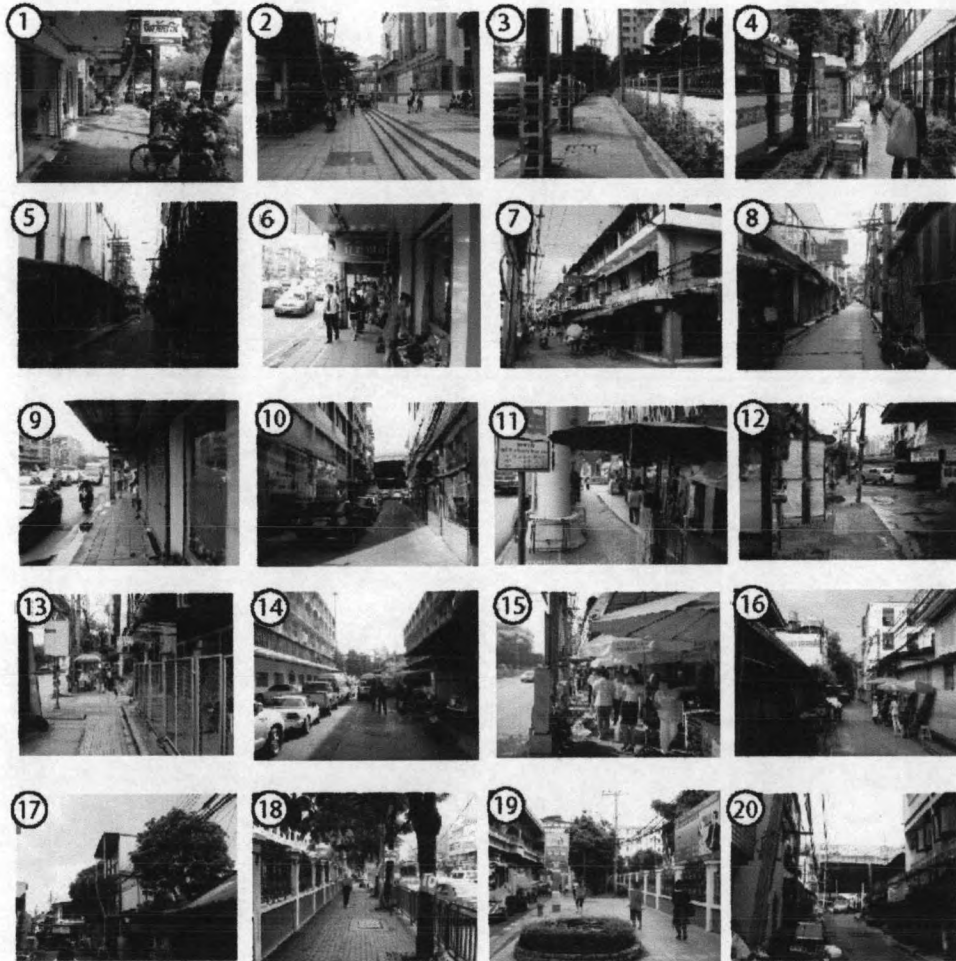
สถานีรถไฟฟ้ามหานคร
 สถานีรถไฟฟ้ามหานคร
 จุดแลกเปลี่ยนทางเท้า

- สัญลักษณ์
- มุมมองที่มองเห็นได้ชัด
  - มุมมองที่ถูกบดบังบางส่วน
  - มุมมองที่ถูกบดบังเป็นอ้อมๆ

แผนที่ 4.33: มุมมองสำคัญต่างๆ บนพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

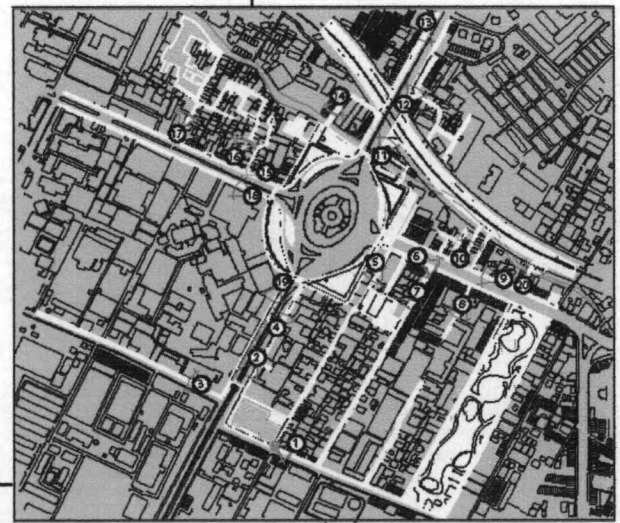
แนวทางการปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนนชัยอนุสาวรีย์เชื่อมบรมฉัตร
กรุงเทพมหานคร
Area Improvement Guidelines for Victory Monument
Transit Node Area, Bangkok

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- มุมมองที่มองเห็นได้ชัด
- มุมมองที่ถูกบดบังบางส่วน
- มุมมองที่ถูกบดบังเป็นอ้อมๆ

แผนที่ 4.34: มุมมองสำคัญต่างๆ บนทางเดินเท้า

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

4.2.5 ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงบนพื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษา

ลักษณะการเข้าถึงของผู้คนเดินเท้า ที่เดือนไหลแทรกซึมบนพื้นที่ว่างสาธารณะนั้น สามารถแบ่งตามลำดับศักดิ์ในการเข้าถึงได้ 4 บริเวณ ได้แก่

- ลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ เป็นพื้นที่ที่มีลำดับศักดิ์การเข้าถึงจากคนเดินเท้ามากที่สุด เนื่องจากเป็นจุดรวมของระบบขนส่งหลากหลายประเภท และเป็นจุดรวมของเส้นทางเดินเท้าติดถนนสายหลักทุกด้าน จึงทำให้เป็นศูนย์รวมของกิจกรรมต่างๆมากมาย ภายในพื้นที่มีการตั้งตู้ขายของ (Kiosk) และร้านค้าชั่วคราวเป็นจำนวนมากรวมทั้งจัดวางอุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณที่บริเวณประกอบกับมีขอบเขตพื้นที่ว่างสาธารณะที่จำกัดส่งผลให้เกิดความติดขัดในการสัญจรหลายจุดและมีมุมมองที่สร้างให้เกิดความสับสนเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงเป็นอย่างมาก (ภาพ 4.13)

ภาพที่ 4.13: ลักษณะการเข้าถึงของผู้คนเดินเท้าบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

- ทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก เป็นเส้นทางเดินเท้าที่รองรับปริมาณการสัญจรจากลานโล่งว่างสาธารณะ จึงเป็นเส้นทางที่มีโอกาสในการถูกผ่านมากเนื่องจากผู้คนเดินเท้า ไม่มีทางเลือกในการเข้าถึงพื้นที่ โดยไม่ผ่านพื้นที่บริเวณนี้ได้ โดยเฉพาะทางเดินเท้าติดถนนราชวิถี ฟังศูนย์การค้าเซนเตอร์วัน และฟังชุมชนวัดมะกอก ซึ่งเป็นทางเท้าที่เชื่อมโยงกับถนนซอยเข้าสู่ชุมชนหลายเส้นทางจึงทำให้ต้องรองรับการเข้าถึงของผู้คนภายในและภายนอกพื้นที่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีความคับแคบของเส้นทางเดินเท้า และมีการตั้งร้านค้าชั่วคราว/ หาบเร่แผงลอยรุกล้ำทางเดินเท้าตลอดแนวอีกด้วย (ภาพ 4.14)

ภาพที่ 4.14: ลักษณะการเข้าถึงของผู้คนเดินเท้าบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

- ทางเดินเท้าติดถนนสายรองและถนนซอย เป็นทางเดินเท้าที่มีโครงข่ายเส้นทางมากที่สุดในพื้นที่ ซึ่งจะเชื่อมต่อกับทางเดินเท้าติดถนนสายหลักต่างๆ เพื่อเป็นช่องทางในการเข้าสู่พื้นที่ด้านใน เป็นเส้นทางที่รองรับการสัญจรที่เบาบาง มีลักษณะในการใช้งานร่วมกับยานพาหนะ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีขนาดเล็ก จึงไม่ปลอดภัยใน

การใช้งาน รวมทั้งมีถนนที่เป็นซอยคั่นอยู่หลายบริเวณ รวมทั้งเส้นทางต่างๆยังไม่สานกันเป็นโครงข่าย ทำให้เกิดทางเลือกในการเข้าถึงน้อย (ภาพ 4.15)

ภาพที่ 4.15: ลักษณะการเข้าถึงของผู้คนเดินเท้าบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายรองและถนนซอย (ที่มา: จากผู้วิจัย2551)

- พื้นที่สาธารณะบริเวณใต้ทางด่วน เป็นพื้นที่ที่มีขนาดกว้างใหญ่ เป็นจุดให้บริการรถตู้ร่วมบริการจำนวนมาก ส่วนมากมีการเข้าถึงจากทางเดินเท้าติดถนนพหลโยธิน และสามารถเข้าถึงได้จากซอยราชวิถี 6 แต่ไม่ได้รับการนิยมนเนื่องจากไม่สะดวกในการเข้าใช้งาน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับจอดยานพาหนะ โดยการเดินเท้าภายในพื้นที่จะใช้ร่วมกับถนน โดยยานพาหนะ พื้นที่ด้านในส่วนใหญ่จึงมีการสัญจรเดินเท้าที่เบาบาง เนื่องจากการเข้าถึงพื้นที่ลำบาก ในขณะที่พื้นที่บริเวณติดถนนสายหลักจะเป็นจุดขึ้นลงและให้บริการของรถตู้ร่วมบริการ จึงมีการสัญจรอย่างคึกคักอีกทั้งยังมีการค้า ร้านค้าชั่วคราว/ หาบเร่แผงลอย หนาแน่น (ภาพ 4.16)

ภาพที่ 4.16: ลักษณะการเข้าถึงของผู้คนเดินเท้าบริเวณพื้นที่สาธารณะบริเวณใต้ทางด่วน (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงด้วยสนามทัศน

การวิเคราะห์สนามทัศนด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ Visual Graph Analysis (VGA) คือผลที่แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงในระดับที่แตกต่างกัน ภายในระบบหนึ่งๆ โดยจะแสดงค่าออกมาเป็นแผนภูมิสี คือ พื้นที่ที่มีค่าสีแดง หมายถึงพื้นที่ที่ถูกมองเห็นและการเข้าถึงมากที่สุด ไปจนถึงสีน้ำเงิน ซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่ถูกมองเห็นและเข้าถึงน้อยที่สุดในระบบ

จากการวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงโดยพิจารณาจากทั้งระบบ (Integration N) และวิเคราะห์ ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงโดยพิจารณาในระดับพื้นที่เฉพาะ (Integration 3) พบว่าได้ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกัน (แผนที่ 4.31, 4.32) โดยผลวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

- การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ พบว่ามีแนวโน้มในการถูกมองเห็นสูงสุด โดยให้ค่าสีโทนร้อน (แดง/ส้ม) และเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับอุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณพบว่ามีแนวโน้มในการถูกมองเห็นลดลง โดยให้ค่าสีโทนกลาง (ส้ม/เหลือง/เขียว)

- การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงบริเวณทางเดินเท้าสายหลัก พบว่า มีแนวโน้มในการถูกมองเห็นระดับปานกลาง โดยให้ค่าสีโทนปานกลาง (เหลือง/เขียว)

- การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงบริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายรองและถนนซอย พบว่ามีแนวโน้มในการถูกมองเห็นน้อยที่สุด โดยให้ค่าสีโทนเย็น (เขียว/น้ำเงิน)

- การวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและการเข้าถึงบริเวณพื้นที่สาธารณะใต้ทางด่วน พบว่ามีแนวโน้มในการถูกมองเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บริเวณพื้นที่ที่ใกล้ถนนพหลโยธินจะให้ค่าสีโทนร้อน (แดง/ส้ม) ในขณะที่บริเวณด้านในให้ค่าสีโทนปานกลาง (เหลือง/เขียว) และมีบางบริเวณที่เป็นจุดอับสายตาจากเสาโครงสร้างทางด่วนจะให้ค่าสีโทนเย็น (เขียว/น้ำเงิน)

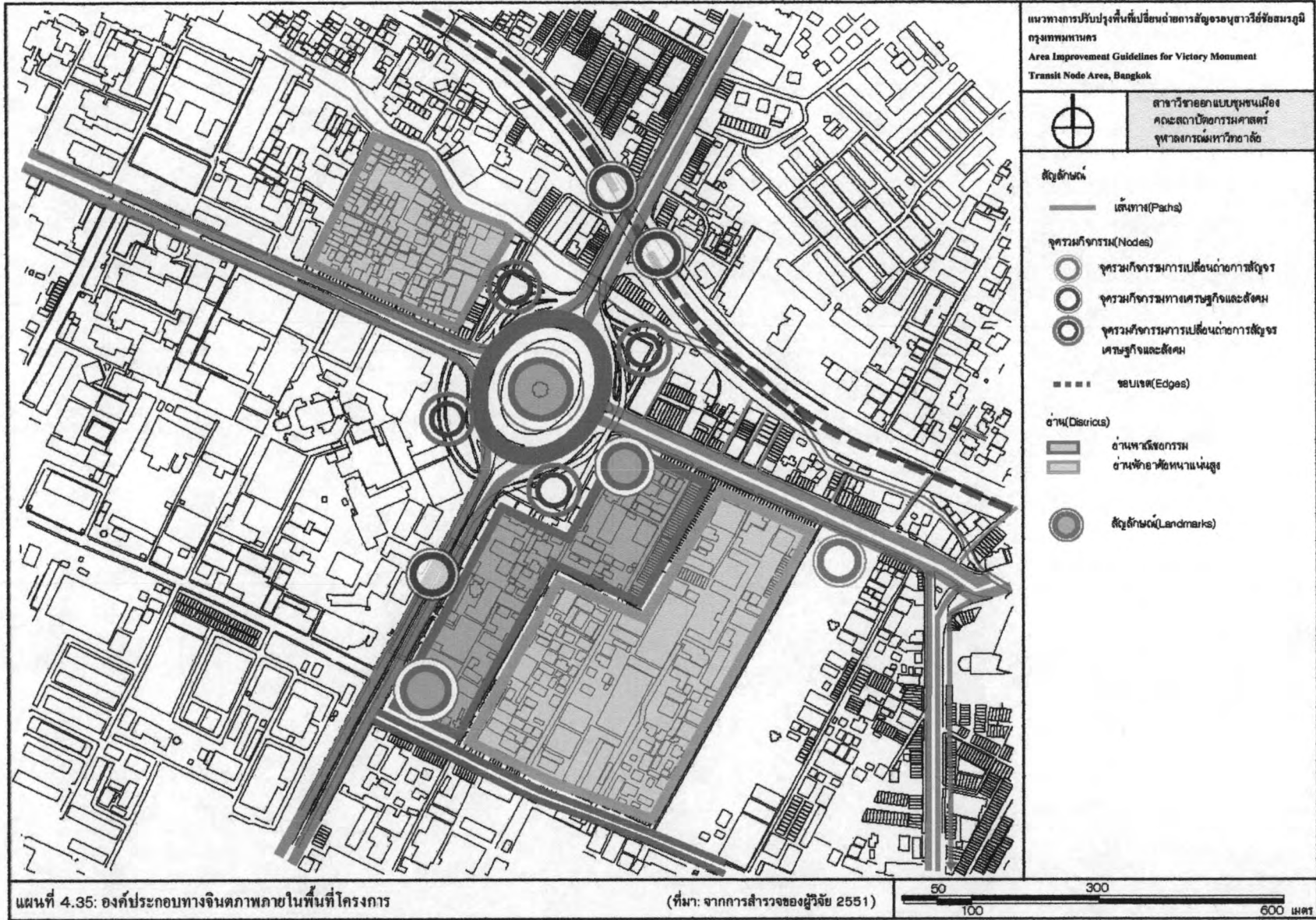
จะเห็นได้ว่าพื้นที่ศึกษาซึ่งขาดสมดุลในด้านการมองเห็นและการเข้าถึง การเชื่อมโยงจากพื้นที่ภายนอกสู่พื้นที่ภายใน ขาดการเชื่อมต่อที่ดีส่งผลให้โครงข่ายทางเดินเท้าภายในพื้นที่แยกตัวออกโครงข่ายภายนอกซึ่งเป็นพื้นที่รวมกิจกรรมต่างๆที่มีความสำคัญอีกทั้งถนนซอยต่างๆภายในชุมชนยังขาดการรับรู้ที่เป็นเอกภาพด้านมุมมองและทำให้เกิดข้อจำกัดในการใช้งานทั้งผู้คนภายนอกและภายในพื้นที่

2) มุมมองสำคัญภายในพื้นที่ศึกษา

- ศักยภาพของมุมมองสู่องค์อนุสาวรีย์ฯ จากพื้นที่ว่างสาธารณะที่สำคัญ (แผนที่ 4.33) พบว่ามุมมองสู่องค์อนุสาวรีย์ฯ ส่วนใหญ่จะถูกบดบังเป็นอย่างมากจาก อาคาร สิ่งก่อสร้าง อุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณรวมทั้งทางเดินเท้าในด้านต่างๆมีความคับแคบบีบให้เกิดจำกัดทางด้านมุมมองสู่อนุสาวรีย์ฯที่ไม่ครบถ้วน ยกเว้นในบริเวณทางเท้ายกระดับจะเป็นที่มีมุมมองสู่อนุสาวรีย์ฯ ชัดเจนที่สุด

- ศักยภาพของมุมมองต่างๆบนพื้นที่โล่งว่างสาธารณะสำคัญ (แผนที่ 4.34) พบว่า มุมมองบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ส่วนใหญ่ถูกบดบังด้วยร้านค้าอุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณทำให้ทัศนียภาพโดยรวมเกิดความสับสนจนจำได้ยาก ส่วนพื้นที่โล่งว่างสาธารณะบริเวณอื่นๆ มีมุมมองเห็นได้ค่อนข้างชัด แต่ยังคงขาดเอกลักษณ์ที่ชัดเจนในการรับรู้และจดจำ

- ศักยภาพของมุมมองต่างๆบนทางเดินเท้าที่สำคัญ (แผนที่ 4.35) พบว่า ทางเดินเท้าส่วนใหญ่มีมุมมองที่มองเห็นเส้นทางค่อนข้างชัดเจน ยกเว้นบริเวณทางเดินเท้าติดถนนราชวิถีฝั่งเซนเตอร์วันและฝั่งชุมชนวัดมะกอกที่มีการบดบังของร้านค้าชั่วคราว/หาบเร่แผงลอย และอุปกรณ์ประกอบถนนหลายประเภทส่งผลให้เกิดมุมมองที่ไม่ชัดเจนรวมทั้ง ทัศนียภาพโดยรวมไม่สามารถสื่อถึงความเป็นย่าน ได้ชัดเจน

3) องค์ประกอบทางจินตภาพของพื้นที่ศึกษา

เนื่องจากพื้นที่ที่มีความจำกัดทางด้านมุมมองต่างๆ เป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการรับรู้ทางจินตภาพอย่างจำกัด ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถระบุงค์ประกอบทางจินตภาพต่างๆ ได้อย่างเป็นเอกฉันท์จากข้อมูล และการสำรวจด้วยการเขียนสถานที่หรือสิ่งปลูกสร้าง ที่สามารถจดจำได้รอบพื้นที่ศึกษา โดยผู้วิจัย เพื่อให้เข้าใจถึงองค์ประกอบทางจินตภาพของพื้นที่ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นองค์ประกอบของเมืองได้ (แผนที่ 4.36) ดังนี้

3.1) เส้นทาง (paths) เส้นทางที่เป็นที่จดจำของผู้คนและมีการสัญจรไปมาเป็นประจำ ได้แก่ ทางเดินเท้าติดถนนสายหลัก (ทางเดินเท้าติดถนนราชวิถี/พญาไท/พหลโยธิน) รวมถึงทางเดินเท้าถนนรางน้ำ ส่วนถนนซอยอื่นๆ ไม่ถูกใช้ในการผ่านไปสู่อื่นๆ

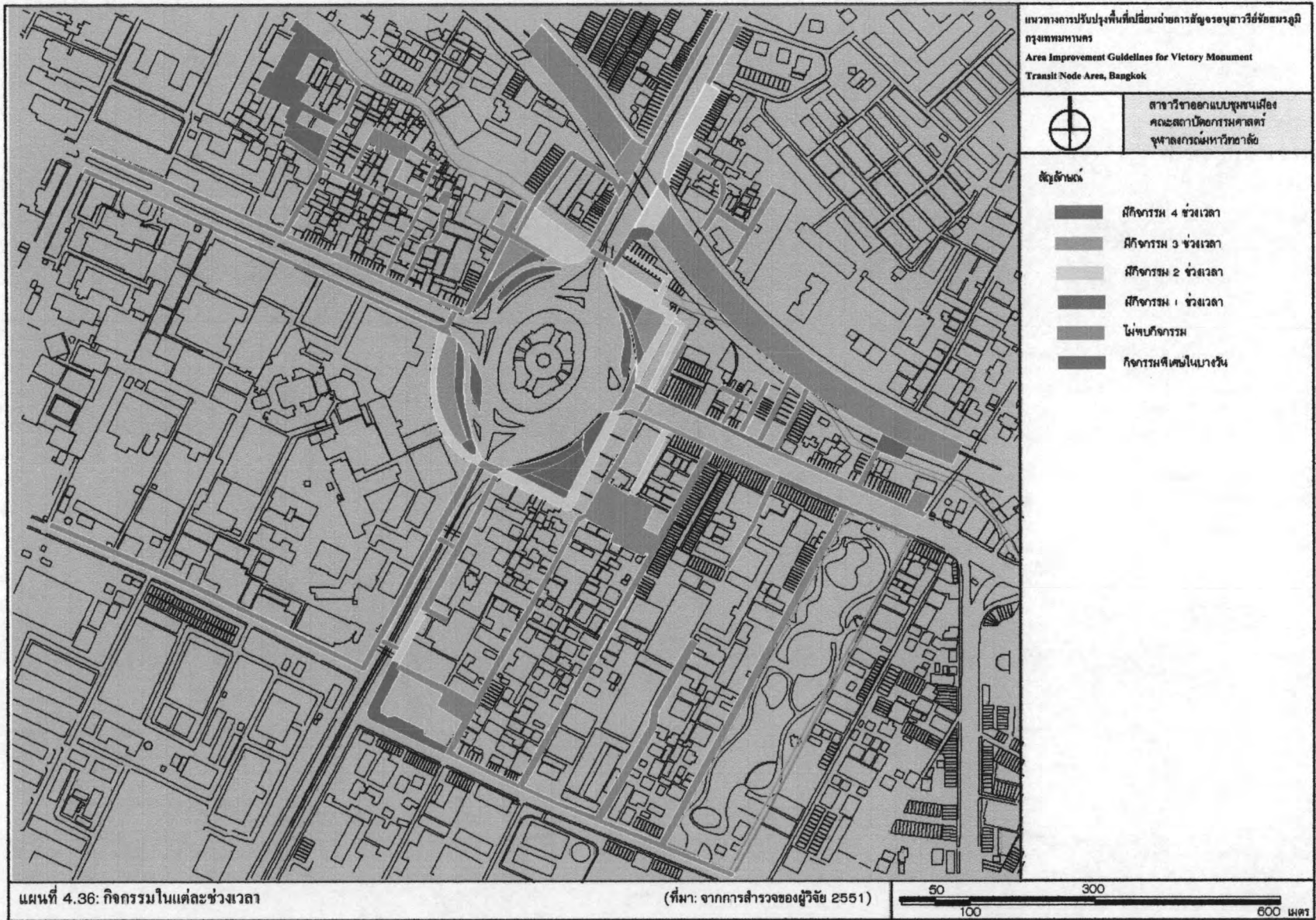
3.2) ขอบเขต (edges) คือ พื้นที่สาธารณะได้ทางควนสวนสันติภาพตลอดแนวซึ่งเป็นเหมือนเส้นแบ่งลักษณะทางกิจกรรม ทำให้ผู้คนจดจำขอบเขตของพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ

3.3) ย่าน (district) คือบริเวณพื้นที่หรือชุมชนที่มีลักษณะกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ย่านพาณิชย์กรรม/พักอาศัย ได้แก่ พื้นที่ริมถนนราชวิถีและถนนพญาไท และที่พักอาศัยหนาแน่นสูง ได้แก่ ชุมชนวัดมะกอกและชุมชนบริเวณรอบโรงเรียนคุตติยาภิชาการ

3.4) ศูนย์รวมกิจกรรม (node) คือ บริเวณที่เป็นจุดรวมกิจกรรมเป็นที่รับรู้ว่าเป็นเอกภาพ ได้แก่ ลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่รวมกิจกรรมหลัก เนื่องจากเป็นแหล่งรวมระบบขนส่งหลายประเภทและมีกิจกรรมการค้าและบริการหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งยังเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมทางสังคมในโอกาสต่างๆ โดยมีพื้นที่ได้ทางควนและสถานีรถไฟฟ้า BTS เป็นพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่สำคัญ และสวนสันติภาพถือว่าเป็นพื้นที่รวมกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น ออกกำลังกาย การพบปะพูดคุย เป็นต้น รวมทั้งบริเวณพื้นที่วัดอภัยทายาราม ถือว่าเป็นพื้นที่กิจกรรมทางศาสนา และจัดกิจกรรมทางประเพณีในวาระโอกาสอันสำคัญต่างๆ อีกด้วย

3.5) ภูมิสัญลักษณ์ (landmark) คือสิ่งก่อสร้างหรือพื้นที่ที่มีลักษณะโดดเด่นสามารถใช้เป็นจุดอ้างอิงทางสายตาของผู้คนช่วยในการรับรู้และจดจำ โดยสามารถแบ่งความสำคัญภูมิสัญลักษณ์ในพื้นที่ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับเมือง คือ องค์อนุสาวรีย์ฯ เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความหมายและความสำคัญของพื้นที่ สื่อความหมายเชิงประวัติศาสตร์ และมีความสำคัญต่อการรับรู้และจดจำทั้งผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาและผู้คนที่อยู่ภายในพื้นที่ ระดับต่อมาคือภูมิสัญลักษณ์ที่เป็นจุดหมายตาให้ง่ายต่อการรับรู้และจดจำได้ในบริเวณพื้นที่ศึกษา ได้แก่ ศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน, ศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์, สถานีรถไฟฟ้า BTS, สวนสันติภาพ ซึ่งสถานที่เหล่านี้จะเป็นที่นิยมในการบอกตำแหน่งหรือนัดพบของผู้คนที่เข้ามาใช้พื้นที่

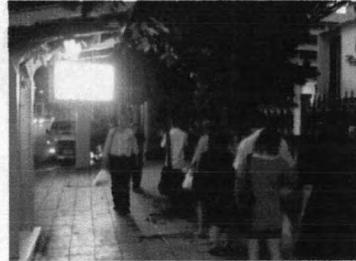
ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงกลางวัน 16.00-18.00	ช่วงเวลากลางคืน 23.00-1.00
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 1. กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้า(บริเวณลานกว้าง)</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 2. กิจกรรมการค้าประเภทอาหาร(บริเวณลานกว้าง)</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 3. กิจกรรมเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง(บริเวณป้ายรถประจำทาง)</p>			
<p>แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok</p>			
<p>ภาพที่ 4.17: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา</p>		<p>(ที่มา: จากการศึกษาวิจัยของ สวทช. 2551)</p>	<p>สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงเวลาเย็น 16.00-18.00	ช่วงเวลากลางคืน 23.00-1.00
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 4. กิจกรรมเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง(บริเวณลานกว้าง)			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 5. กิจกรรมการค้าประเภทอาหารและการสัญจรเพื่อเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา 6. กิจกรรมการค้าประเภทอาหารและสินค้าเบ็ดเตล็ด			
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between; margin-top: 5px;"> ภาพที่ 4.18: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 4 ช่วงเวลา (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551) สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย </div>			

ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงเวลาเย็น 16.00-18.00	ช่วงเวลากลางคืน 23.00-1.00
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 1.กิจกรรมการค้าประเภทอาหารและพบปะกันทางสังคม</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 2.กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ด(ลานหน้าศูนย์การค้า)</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 3.กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ด(ลานข้างทาง)</p>			
<p>แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok</p>			
<p>ภาพที่ 4.19: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา</p>		<p>(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551) สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	

ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงกลางวัน 16.00-18.00	ช่วงกลางคืน 23.00-1.00
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 4.กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ด(ท่าเดินเท้า)			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 5.กิจกรรมการค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม(ใต้ทางด่วน)			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา 6.กิจกรรมการพบปะทางสังคมและเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง(ลานกว้าง)			
<p style="text-align: center;">แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok</p> <p>ภาพที่ 4.20: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 3 ช่วงเวลา (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551) สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>			

ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงเวลาค่ำเย็น 16.00-18.00	ช่วงเวลากลางคืน 23.00-1.00
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 2 ช่วงเวลา 1.กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้า(บริเวณลานโถงใต้สะพานเป็นบ้านค้าชั่วคราว)			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 2 ช่วงเวลา 2.กิจกรรมทางศิลปะและออกกำลังกาย			
			
ตัวอย่างสถานการณ์ที่มีกิจกรรม 2 ช่วงเวลา 3.กิจกรรมการค้าประเภทเสื้อผ้า(บริเวณลานกว้าง)			
<p style="text-align: center;">แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok</p>			
<p>ภาพที่ 4.21: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 2 ช่วงเวลา</p>		<p>(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551) สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	

ช่วงเวลาเช้า 7.00-9.00	ช่วงเวลากลางวัน 11.00-13.00	ช่วงเวลาเย็น 16.00-18.00	ช่วงเวลากลางคืน 23.00-1.00
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่กิจกรรม : ช่วงเวลา 1. กิจกรรมการค้าปะทะหน้าและสินค้าเปิดเคส(ลานกว้าง)</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่กิจกรรม : ช่วงเวลา 2. กิจกรรมการค้าประเภทอาหาร(ทางเดินเท้า)</p>			
			
<p>ตัวอย่างสถานการณ์ที่กิจกรรม : ช่วงเวลา 3. กิจกรรมการเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง</p>			
<p>แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok</p>			
<p>ภาพที่ 4.22: ภาพพื้นที่ที่มีกิจกรรม 1 ช่วงเวลา</p>		<p>(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551) สาขาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	

บริเวณถนนสาทรรองและถนนของศาลา ภายในชุมชน

บริเวณถนนและพื้นที่ว่างใต้ทางด่วน(ใช้สำหรับจอดรถ)

บริเวณชายเท้าที่ดินถนนสาทรหลักบางพื้นที่

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร

Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

ภาพที่ 4.23: ภาพพื้นที่ที่ไม่พบกิจกรรม

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บริเวณลานโล่งกว้างริมแยกออกใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมทางปะชุนะ และศาสนา

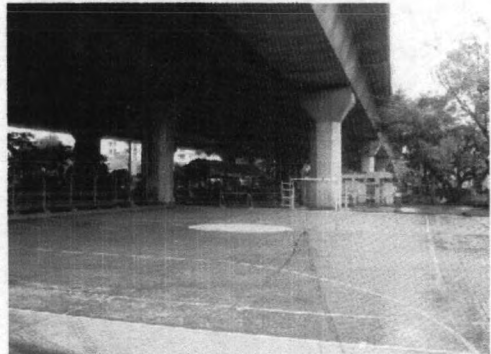
บริเวณลานโล่งกว้าง(Victory point)หน้าภัตตาคารพวงกตไฮโซเพื่อจัดกิจกรรมการค้า

บริเวณลานโล่งกว้างหน้าห้องสมุดศึกษาและเรียนรู้ ใช้เพื่อจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ

บริเวณลานโล่งกว้างหน้าโรงพยาบาลรัตนโกสินทร์ใช้สำหรับจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ

บริเวณลานโล่งใต้ทางด่วนใช้เพื่อกิจกรรมกีฬาและออกกำลังกายกลางแจ้ง

4.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ศึกษา

4.3.1 รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ (Space use patterns) ภายในพื้นที่ศึกษา

การสำรวจข้อมูลรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะด้วยวิธีการบันทึกภาพนิ่งต่อเนื่อง (Time-Lap Photography) คือการถ่ายภาพนิ่งอย่างเป็นระบบ เพื่อบันทึกกิจกรรมและผู้คนทั่วบริเวณพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ โดยบันทึกในช่วงเวลาต่างๆ ได้แก่ ช่วงเวลาเช้า, ช่วงเวลากลางวัน, ช่วงเวลาเย็นและช่วงเวลากลางคืน เพื่อนำมาประมวลรูปแบบการใช้พื้นที่สาธารณะ ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นที่ได้มาจากการสำรวจข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาบนพื้นที่ว่างสาธารณะ

โดยสามารถแบ่งกิจกรรมบนพื้นที่ว่างสาธารณะได้ 3 ประเภทคือ กิจกรรมการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมทางสังคม (แผนที่ 4.37) โดยมีรายละเอียดช่วงเวลา ดังนี้

	ช่วงเวลาในการทำกิจกรรม/การให้บริการต่างๆ																								
	เช้า					กลางวัน					เย็น					กลางคืน									
	06.00	07.00	08.00	09.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00	25.00					
กิจกรรมเปลี่ยนถ่ายการสัญจร																									
1. รถประจำทาง	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
2. รถตู้ร่วมบริการ	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
3. รถไฟฟ้า BTS.	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
4. จักรยานยนต์รับจ้าง/สามล้อเครื่อง	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
กิจกรรมทางเศรษฐกิจ																									
1. การค้าประเภทเสื้อผ้า	[Bar chart showing activity from 16:00 to 24:00]																								
2. การค้าประเภทอาหาร	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
3. การค้าประเภทสินค้าเบ็ดเตล็ด	[Bar chart showing activity from 16:00 to 24:00]																								
กิจกรรมทางสังคม																									
1. การพบปะ/พูดคุย	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								
2. การนั่งเอนกการ/ออกกำลังกาย	[Bar chart showing activity from 06:00 to 24:00]																								

ตารางที่ 4.04: กิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาบนพื้นที่ว่างสาธารณะ (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

บริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะที่ใช้ในการทำกิจกรรมและให้บริการ (ภาพ 4.17 – 4.24)

กิจกรรมการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร

1. รถประจำทาง ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ, การเดินเท้าติดถนนสายหลัก

2. รถตู้ร่วมบริการ ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณชอยด้านข้างลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ, บริเวณพื้นที่ใต้ทางด่วน, หน้าโรงพยาบาลนครเขื่อนขันธ์ ทางเดินเท้าฝั่งวิทยาลัยพยาบาล (เวลากลางคืน)

3. สถานีรถไฟฟ้า BTS.ซึ่งเชื่อมต่อ ไปสู่ ทางเดินเท้าทางเดินเท้าติดถนนพญาไท (ฝั่งวิทยาลัยพยาบาล และฝั่งโรงพยาบาลนครเขื่อนขันธ์), ลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ (เข้าถึงจากทางเดินเท้ายกระดับ)

4. จักรยานยนต์รับจ้างสามล้อเครื่องส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณหัวมุมถนนต่างๆ ได้แก่ ถนน โยธี, ซอยราชวิถี 3, ซอยราชวิถี 9

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

1. การค้าประเภทเสื้อผ้า ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 2 ข้างรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ (ฝั่งวิกโทรี พอยท์), ทางเดินเท้าติดถนน พญาไทฝั่งโรงพยาบาลนครเขื่อนขันธ์

2. การค้าประเภทอาหาร ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 2 ข้างรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ (ฝั่งชุมชนวัดมะกอก และฝั่งโรงพยาบาลราชวิถี), ทางเดินเท้าติดถนนราชวิถีฝั่งชุมชนวัดมะกอก

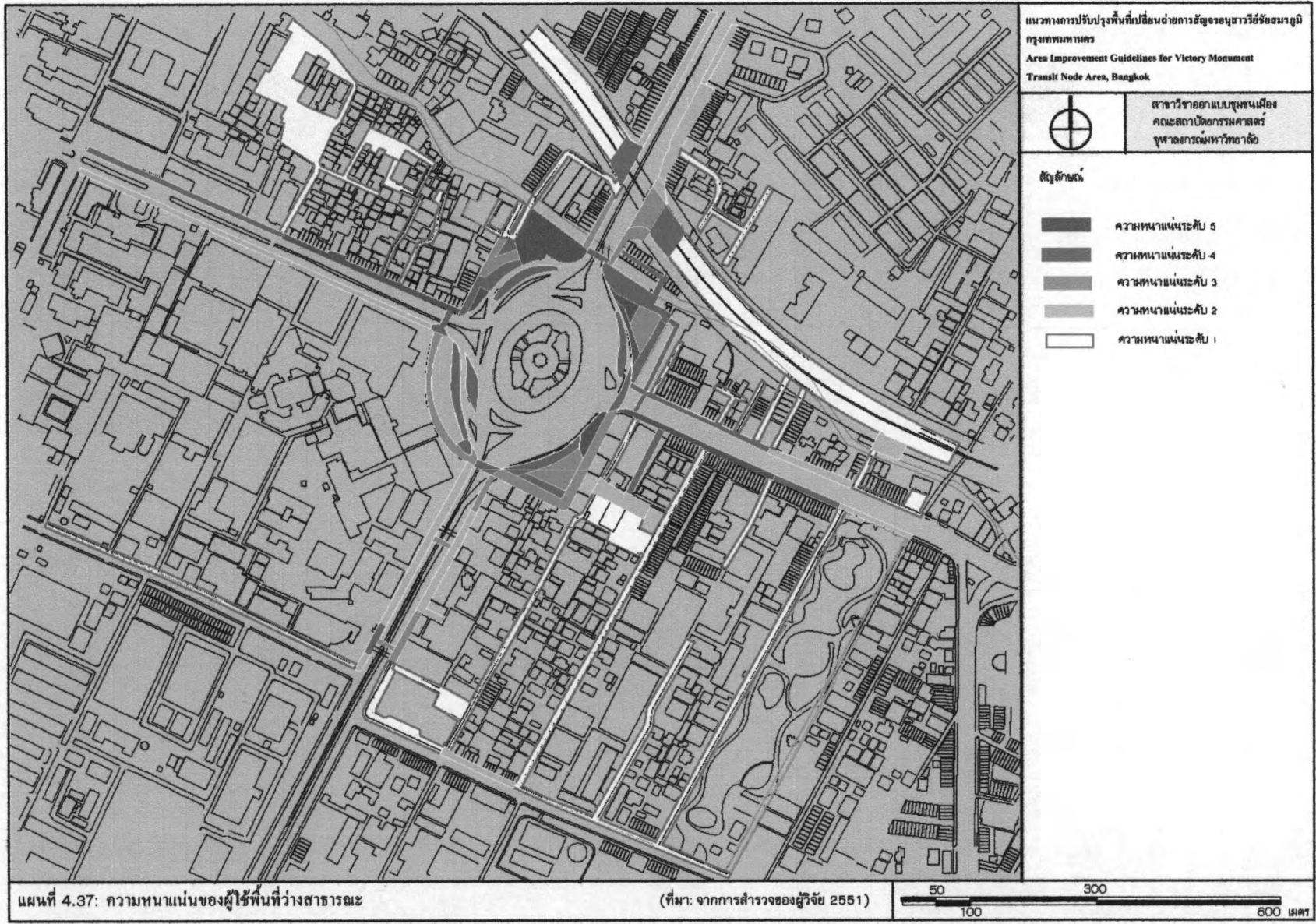
3. การค้าประเภทสินค้าเบ็ดเตล็ด ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ และทางเดินเท้าติดถนนสายหลักทุกด้าน (แทรกอยู่กับการค้าประเภทอื่นๆ)

กิจกรรมทางสังคม

1. กิจกรรมการพบปะพูดคุยอยู่บริเวณลานโล่งว่างสาธารณะทั้ง 4 ด้านรอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ (ตำแหน่งที่มีที่นั่ง)

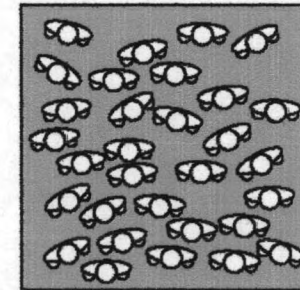
2. กิจกรรมนันทนาการและออกกำลังกายอยู่บริเวณสวนสันติภาพ

จากตารางจะเห็นได้ว่าช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์มากที่สุดคือช่วงเวลาเย็น ในขณะที่ช่วงเวลากลางคือ และกลางวันจะมีกิจกรรมในพื้นที่เบาบาง และพบว่ากิจกรรมที่มีการใช้งานตลอดวันส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมการค้าประเภทอาหาร และกิจกรรมเปลี่ยนถ่ายการสัญจร นอกจากนั้นยังพบว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นหลากหลายช่วงเวลามีเฉพาะพื้นที่บางบริเวณเท่านั้น ในขณะที่มีหลายบริเวณ ที่ไม่มีการทำกิจกรรม บนพื้นที่ว่างสาธารณะ

ความหนาแน่นระดับ 5

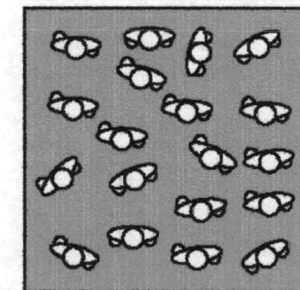

ความหนาแน่นระดับ 5

ความหนาแน่นของผู้สัญจรเฉลี่ย 0.5 ตารางเมตร ต่อคน หรือมากกว่า ระหว่างระหว่างคนแต่ละคนเฉลี่ยมีช่องว่างสามารถสัมผัสอวัยวะติดกับผู้อื่น คนต้องยืนชิดกับคนอื่นโดยรอบอย่างใกล้ชิด ความไม่สบายอย่างที่สุดและเคลื่อนที่ได้ยากมาก

ความหนาแน่นระดับ 4

ความหนาแน่นระดับ 4

ความหนาแน่นของผู้สัญจรเฉลี่ย : ตารางเมตร ต่อคน ระหว่างระหว่างคนแต่ละคนเฉลี่ย 0.50 เมตร ทำให้ไม่สามารถยืนได้โดยไม่ถูกตัวผู้อื่น ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปรอบๆ โคโยตะสควัก แต่สามารถเคลื่อนที่ในแนวระยะสั้นๆได้ โดยไม่ทำให้เกิดความไม่สะดวกมากนัก

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร

Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

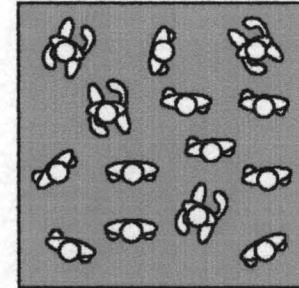
ภาพที่ 4.25: ภาพความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่วางสาธารณะระดับ 5-4

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

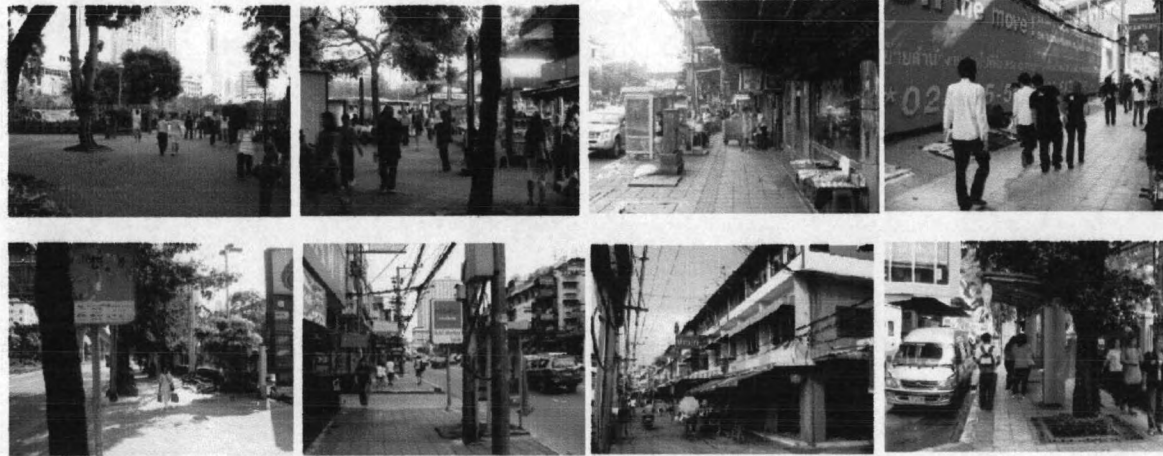

ความหนาแน่นระดับ 3

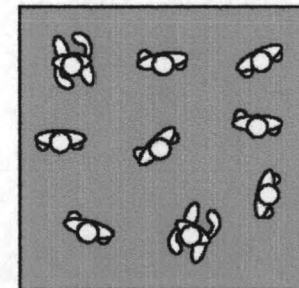

ความหนาแน่นระดับ 3

ความหนาแน่นของผู้จรดัด 2 ตารางเมตรต่อคน ระยะห่างระหว่างคนแต่ละคนเฉลี่ย 0.80 เมตร สามารถยืนได้โดยไม่ถูกตัวผู้อื่นหรือเคลื่อนที่ไปรอบๆ ยังสามารถเดินด้วยความเร็ว การเคลื่อนที่ไปข้างหน้าทำได้โดยไม่เป็นกลุ่ม ถ้าต้องอยู่เป็นเวลานานจะเกิดความไม่สะดวกสบาย

ความหนาแน่นระดับ 2

ความหนาแน่นระดับ 2

ความหนาแน่นของผู้จรดัด 3 ตารางเมตรต่อคนหรือมากกว่า ระยะห่างระหว่างคนแต่ละคนเฉลี่ย 1 เมตร สามารถยืนหรือเคลื่อนที่ได้อย่างสะดวก แต่ยังคงมีความเร็วในการเคลื่อนที่ที่เสี่ยงต่อการบวกรวมขึ้นได้ ความหนาแน่นนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกสบายอยู่

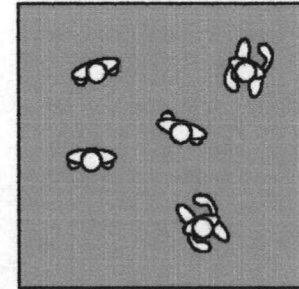
แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ป้อนด้วยการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร

Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

ภาพที่ 4.26: ภาพความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่วางสาธารณะระดับ 3-2

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหนาแน่นระดับ 1

ความหนาแน่นของผู้สัญจรเฉลี่ย 4 คนตราบเมตร
 ตลอดหรือมากกว่า ระยะห่างระหว่างคนแต่ละคน
 เฉลี่ย 1.50 เมตร หรือมากกว่า สามารถขึ้น หรือ
 เคลื่อนที่ที่เร็วและเข้าได้อย่างอิสระโดยไม่
 รบกวนผู้อื่น

ความหนาแน่นระดับ 1

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

ภาพที่ 4.27: ภาพความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่ว่างสาธารณะระดับ 1

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่ว่างสาธารณะ

ความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่ว่างสาธารณะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีการใช้งานอย่างหนาแน่น คึกคัก ตลอดจนไม่เกิดการใช้งานในบริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นๆ โดยนำข้อมูลความหนาแน่นของผู้คนในช่วงเวลาเย็น (มีความหนาแน่นที่สุด) มาวิเคราะห์ซึ่งสามารถแบ่งระดับความหนาแน่นได้ตามเกณฑ์ระดับการให้บริการทางเดินเท้า (ภาคผนวก) เป็น 5 ระดับ (แผนที่ 4.38) มีรายละเอียด ดังนี้

- ความหนาแน่นระดับ 5 (ภาพ 4.25) มีความหนาแน่นของผู้คนมากที่สุด จนสามารถสัมผัสอย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น เคลื่อนที่ได้ยากมาก เกิดความไม่สะดวกสบายอย่างที่สุด ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริเวณ ทางเดินเท้าติดถนนสายหลักที่เป็นทางผ่านจากพื้นที่ชุมชนด้านใน ไปสู่พื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจร ประกอบกับมีการค้าและการบริการอย่างหนาแน่น หรือป้ายรถประจำทางที่มีปริมาณของประเภทการขนส่งจำนวนมาก

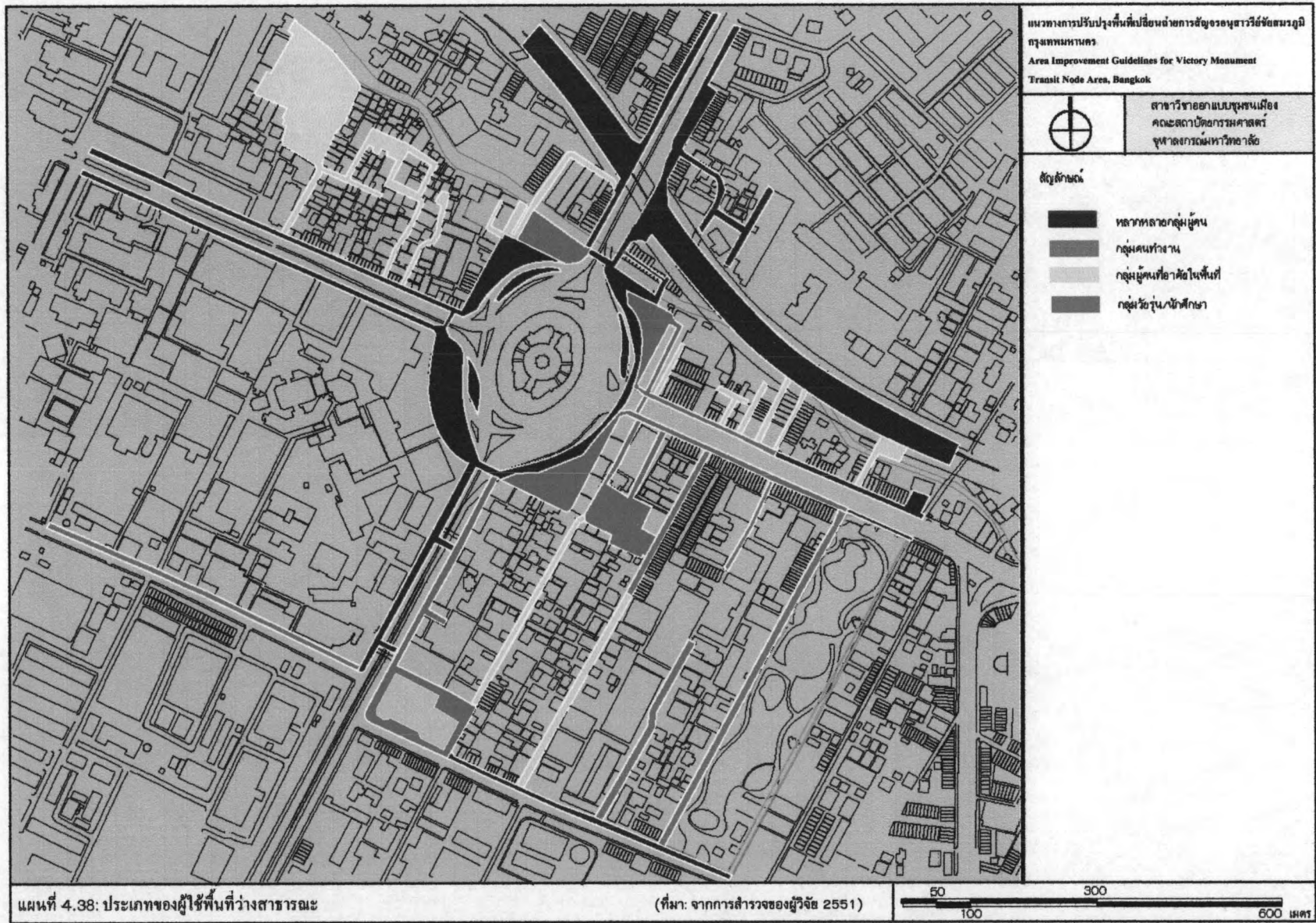
- ความหนาแน่นระดับ 4 (ภาพ 4.25) ยังถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นมาก ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้โดยไม่ถูกตัวผู้อื่นได้ แต่สามารถเคลื่อนที่ได้ในช่วงระยะสั้นๆ ได้โดยไม่ลำบากมากนัก ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริเวณ จุดแยก, จุดตัดทางเดินเท้า, พื้นที่ว่างสาธารณะรวมกลุ่มการค้าต่างๆ และจุดขึ้นลงระบบขนส่งบางแห่ง

- ความหนาแน่นระดับ 3 (ภาพ 4.26) เป็นพื้นที่ๆมีความหนาแน่นปานกลาง สามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าค่อนข้างสะดวก แต่ต้องเคลื่อนที่ในลักษณะเป็นกลุ่ม ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริเวณ พื้นที่ว่างสาธารณะติดถนนสายหลักต่างๆที่มีการรวมกลุ่มของกิจกรรมการค้าและการบริการ ไม่มากนัก แต่อยู่ภายในบริเวณพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจร

- ความหนาแน่นระดับ 2 (ภาพ 4.26) เป็นพื้นที่ๆมีความหนาแน่นค่อนข้างต่ำ สามารถเคลื่อนที่ไปรอบได้โดยสะดวก แต่ยังมีความจำกัดเรื่องความเร็วในการเคลื่อนที่เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการรบกวนของผู้อื่น ถือว่ามีความสะดวกสบาย ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริเวณ พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร โดยมีกิจกรรมการค้าและการบริการที่เป็นระเบียบและเบาบางมาก

- ความหนาแน่นระดับ 1 (ภาพ 4.27) เป็นพื้นที่ๆมีความหนาแน่นต่ำมาก หรือปราศจากความหนาแน่น สามารถเคลื่อนที่ได้ทั้งช้าและเร็วได้โดยไม่รบกวนผู้อื่น ถือว่ามีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะภายในถนนซอย, ชุมชนพักอาศัย และสถานที่ราชการต่างๆ

พื้นที่ที่มีอาคารขนาดใหญ่เป็นส่วนใหญ่

พื้นที่ที่มีกลุ่มคนทำงานเป็นส่วนใหญ่

พื้นที่ที่มีกลุ่มคนทำอาหารเป็นส่วนใหญ่

พื้นที่ที่มีกลุ่มวัยรุ่นนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร

Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok

ภาพที่ 4.28: ประเภทของผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

3) ประเภทของผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ

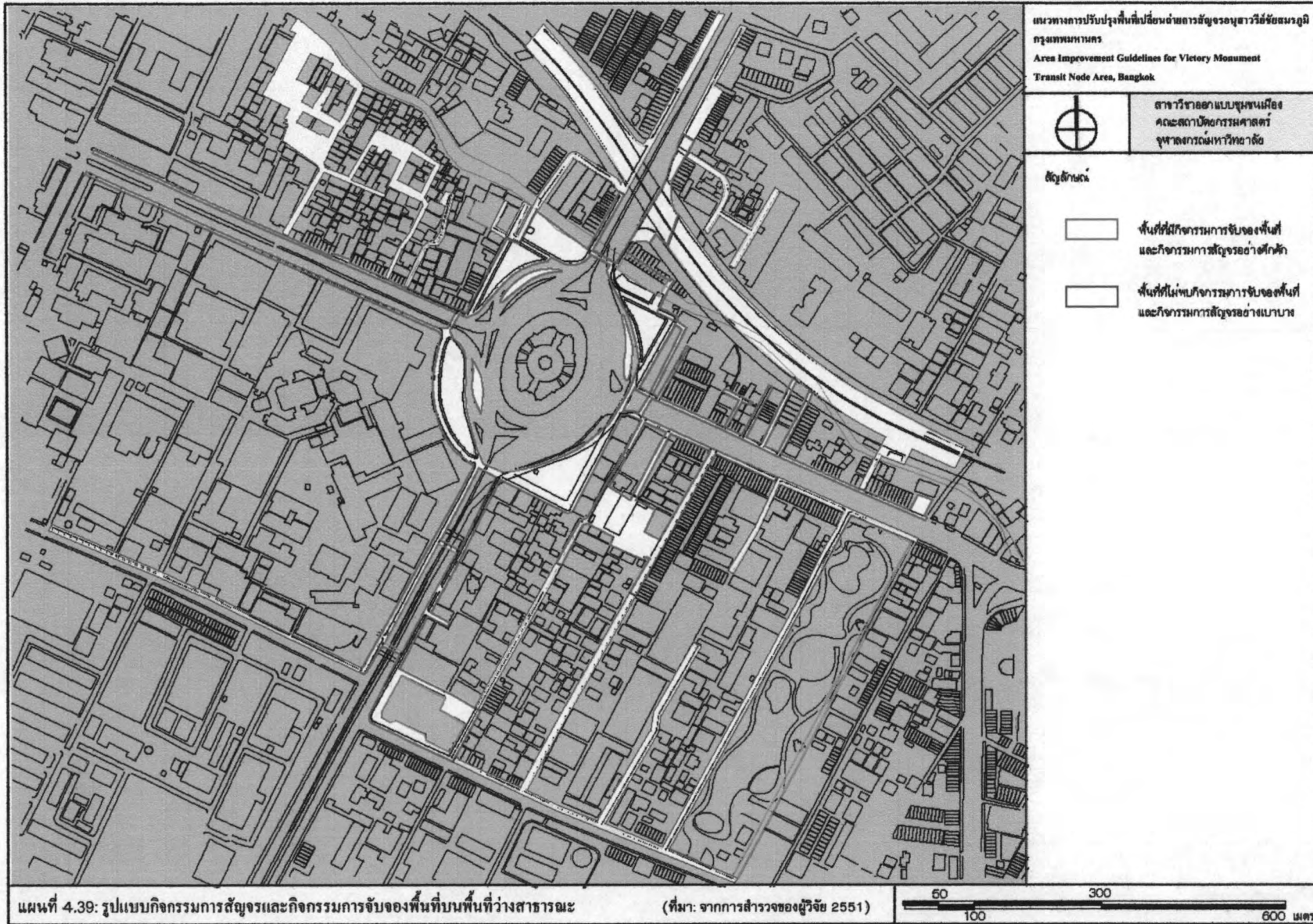
การสำรวจประเภทของผู้คนบนพื้นที่ว่างสาธารณะเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้งานพื้นที่ในบริเวณต่างๆ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพิจารณาความเหมาะสมของลักษณะทางกายภาพภายในพื้นที่ว่างสาธารณะนั้นๆ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (แผนที่ 4.39) ดังนี้

- ผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทหลากหลายกลุ่มคน (ภาพ 4.28) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้คนที่เข้ามาใช้พื้นที่เพื่อการเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง ถือว่าเป็นกลุ่มผู้คนจำนวนมากในช่วงเวลาที่ระบบขนส่งให้บริการ ซึ่งกลุ่มคนบางส่วนมัก แวะใช้บริการการค้าและบริการต่างๆ ในพื้นที่อีกด้วย จึงส่งผลให้มีความต้องการในการใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเป็นอย่างมาก ซึ่งสภาพจริงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ไม่สามารถรองรับกลุ่มผู้คนที่กล่าวได้อย่างเหมาะสม

- ผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทกลุ่มคนทำงาน (ภาพ 4.28) เป็นกลุ่มผู้คนที่มาจากภายนอกเข้ามาทำงานในพื้นที่ ได้แก่ สถานที่ราชการ, สำนักงาน, โรงงานอุตสาหกรรม, คลินิก, ร้านอาหาร เป็นต้น ส่วนใหญ่มักใช้พื้นที่เฉพาะในช่วงเวลากลางวัน โดยอยู่บริเวณถนนซอยต่างๆ ภายในพื้นที่ศึกษาจึงมีส่วนช่วยให้พื้นที่ด้านในไม่เงียบเหงาในเวลากลางวัน

- ผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทกลุ่มวัยรุ่น/นักศึกษา (ภาพ 4.28) เป็นกลุ่มที่เข้ามาเพื่อจับจ่ายซื้อของเป็นหลัก จึงเป็นกลุ่มคนที่มีความต้องการพื้นที่เพื่อการเคลื่อนที่และหยุดเพื่อซื้อสินค้าและบริการเป็นอย่างมาก ซึ่งในสภาพจริงมีการใช้พื้นที่ซ้อนทับกับการเปลี่ยนถ่ายการสัญจรที่มีกลุ่มคนที่หลากหลาย ส่งผลให้มีการใช้พื้นที่อย่างหนาแน่น เกิดความเสื่อมโทรมทางกายภาพเป็นอย่างมาก

- ผู้ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะประเภทกลุ่มผู้คนที่พักอาศัยภายในพื้นที่ศึกษา (ภาพ 4.28) เป็นกลุ่มคนที่อยู่อาศัยหรือทั้งอยู่อาศัยและทำงานในพื้นที่ เป็นกลุ่มคนที่ช่วยให้พื้นที่ไม่เกิดความเงียบเหงาในเวลากลางคืน เนื่องจากมีกิจกรรมการพักอาศัย ซึ่งในสภาพจริงมีกลุ่มคนประเภทนี้น้อยกว่ามาตรฐานที่ผังเมืองรวม (2544) กำหนดไว้ว่า ให้เป็น พื้นที่พาณิชยกรรมและพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นสูง

แผนที่ 4.39: รูปแบบกิจกรรมการสัญจรและกิจกรรมการจับจองพื้นที่บนพื้นที่ว่างสาธารณะ

(ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

พื้นที่ที่ดำเนินการจับจองพื้นที่เพื่อกิจกรรมทางสังคม

พื้นที่ที่ดำเนินการจับจองพื้นที่เพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

พื้นที่ที่ดำเนินการจับจองพื้นที่เพื่อเปลี่ยนผ่านการสัญจร

พื้นที่ที่ไม่กิจกรรมการจับจองพื้นที่และกิจกรรมการสัญจรอย่างชัดเจน

พื้นที่ที่ไม่กิจกรรมการจับจองพื้นที่และกิจกรรมการสัญจรอย่างเบามาง

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่ที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจรอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ กรุงเทพมหานคร

Area Improvement Guidelines for Victory Monument Transit Node Area, Bangkok :

ภาพที่ 4.29: รูปแบบกิจกรรมการสัญจรและกิจกรรมการจับจองพื้นที่บนพื้นที่ว่างสาธารณะ (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

สาขาวิชาออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) รูปแบบกิจกรรมการสัญจรและรูปแบบกิจกรรมการจับจองบนพื้นที่ว่างสาธารณะ

กิจกรรมการสัญจร (moving activity) เป็นรูปแบบการเคลื่อนที่ของผู้คนทั้งรวดเร็วและช้า ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในพื้นที่บริเวณนั้น และกิจกรรมแต่ละประเภทจะมีความต้องการความรวดเร็วในการเคลื่อนที่ในระดับที่แตกต่างกัน ตลอดจนการหยุดจับจองพื้นที่ (static activity) เพื่อทำกิจกรรมบางประเภท โดยสามารถแบ่งพื้นที่สาธารณะตามลักษณะกิจกรรมการสัญจรและการจับจองพื้นที่ออกเป็น 2 บริเวณ (แผนที่ 4.40) ดังนี้

- พื้นที่ที่มีกิจกรรมการจับจองพื้นที่และกิจกรรมการสัญจรอย่างคึกคัก (ภาพ 4.29) คือพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีโอกาสในการถูกผ่านมากและมีกิจกรรมหลากหลายประเภท มักมีการซ้อนทับกันของกิจกรรมการสัญจรที่ใช้ความเร็วในการเคลื่อนที่แตกต่างกัน ตลอดจนเพื่อจับจองพื้นที่ พื้นที่บริเวณนี้มักเกิดความขัดแย้งในการเคลื่อนที่หลายจุด กล่าวคือ กิจกรรมเปลี่ยนถ่ายการสัญจรต้องการความสะดวกรวดเร็วในการเคลื่อนที่ในขณะที่ภายในพื้นที่มีกิจกรรมการจับจองพื้นที่อย่างไม่เป็นระเบียบทั่วบริเวณ โดยเฉพาะพื้นที่ว่างสาธารณะติดถนนสายหลัก ซึ่งมีกิจกรรมการสัญจรอย่างคึกคัก ขณะเดียวกันกับการจับจองพื้นที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การจับจองพื้นที่เพื่อรอรับบริการระบบขนส่ง การจับจองพื้นที่เพื่อการค้าและการบริการ และการจับจองพื้นที่เพื่อพบปะพูดคุย ซึ่งผสมปนเปออย่างไม่เป็นระบบ ส่งผลให้การเคลื่อนที่เป็นไปได้โดยลำบาก

- พื้นที่ที่ไม่พบกิจกรรมการจับจองและมีกิจกรรมการสัญจรอย่างเบาบาง (ภาพ 4.29) คือพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีโอกาสในการถูกผ่านต่ำและมีกิจกรรมอย่างเบาบาง ซึ่งส่วนใหญ่มักไม่มีกิจกรรมการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ไม่เกิดการหยุดเพื่อจับจองพื้นที่ในบริเวณนั้นๆ โดยส่วนใหญ่พื้นที่ลักษณะนี้จะอยู่บริเวณด้านในของพื้นที่ โดยเฉพาะถนนซอยต่างๆ และพื้นที่ใต้ทางด่วน เนื่องจากมีปริมาณการสัญจรของผู้คนเบาบาง จึงทำให้สามารถเคลื่อนที่ได้สะดวกสบาย แต่ในขณะเดียวกันพื้นที่เหล่านี้มักมีความเงียบเหงาอยู่ในจุดอับสายตาและมีโอกาสสูงในการเกิดอาชญากรรม จึงไม่นิยมในการสัญจรผ่านสำหรับผู้คนทั่วไป

4.3.2 ลักษณะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรณ์ภายในพื้นที่ศึกษา

1) ลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ คือ ระบบการค้าและบริการต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก คือ กลุ่มกิจกรรมการค้าและบริการขนาดใหญ่ ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจพื้นที่เป็นอย่างดี ได้แก่ ศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน, ศูนย์การค้าแฟชั่นมอลล์, โรงภาพยนตร์เซ็นจูรี่, กลุ่มอาคารพาณิชย์พักอาศัยติดถนนสายหลัก รวมถึงกลุ่มอาคารสำนักงานอุตสาหกรรม และสถาบันสอนพิเศษ (ภาพ 4.30)

ภาพที่ 4.30: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมการค้าและบริการขนาดใหญ่ (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

- กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจรอง คือ กลุ่มกิจกรรมการค้าและบริการขนาดเล็ก เน้นความหลากหลายของสินค้าและบริการมีส่วนสำคัญในค้าเศรษฐกิจช่วยให้พื้นที่มีชีวิตชีวา ได้แก่ ซุ้มขายของ (Kiosk) และร้านค้าชั่วคราว โดยจำหน่ายสินค้าประเภทของเบ็ดเตล็ด เช่น เสื้อผ้า, อาหาร, โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น รวมทั้งมีซุ้มสำหรับให้บริการต่างๆ เช่น การนวดเพื่อสุขภาพ, เสริมความงาม เป็นต้น (ภาพ 4.31)

ภาพที่ 4.31: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมการค้าและบริการขนาดเล็ก (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

- กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจนอกระบบ คือ กลุ่มกิจกรรมการค้าและบริการที่ช่วยเสริมเศรษฐกิจทางอ้อม เป็นแหล่งงานสำคัญสำหรับผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ หาบเร่แผงลอย และรถเข็น มักใช้พื้นที่บริเวณทางเดินเท้าติดถนนสายหลักที่มีผู้คนพลุกพล่านในการจำหน่ายสินค้า รวมทั้งกลุ่มขนส่งกิ่งสาธิตซึ่งใช้พื้นที่บริเวณหัวมุมของซอยต่างๆ ให้บริการ เช่น จักรยานยนต์รับจ้าง สามล้อเครื่อง เป็นต้น (ภาพ 4.32)

ภาพที่ 4.32: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมการค้าแบบหาเร่แผงลอย และรถเข็น (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจพิเศษในบางวัน โดยเป็นกิจกรรมนันทนาการ/บันเทิงของภาคเอกชน ได้แก่ บริเวณลานโล่งว่างสาธารณะวิคโทรี พอยท์ ซึ่งมักมีการจัดตลาดอาหาร, ตลาดสินค้า และลานเบียร์/เครื่องดื่ม บริเวณลานโล่งว่างสาธารณะหน้าโรงพยาบาลนครเซ็นจูรี ซึ่งมักมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการค้า โดยลักษณะการให้เช่าพื้นที่ (ภาพ 4.33)

ภาพที่ 4.33: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมการค้าและบริการในบางวัน (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

2) ลักษณะกิจกรรมทางสังคม

โครงสร้างทางสังคมภายในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ เกิดขึ้นจากความหลากหลายของประเภทผู้คน ซึ่งทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันในการทำกิจกรรมทางสังคมที่แตกต่างออกไป โดยแบ่งลักษณะของกิจกรรมทางสังคมเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- กิจกรรมทางสังคมในวาระสำคัญ/พิเศษ ได้แก่กิจกรรมทางประเพณี/เทศกาล เช่นวันสงกรานต์, วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น กิจกรรมทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา, วันวิสาขบูชา ในบางกรณีจะมีการจัดงานอภิปรายให้ความรู้ต่างๆ และจัดทำเวทีเพื่อการแสดงออกทางสังคมตลอดจนการแสดงเพื่อความบันเทิงต่างๆ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมักจะมีผู้คนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยมักจะจัดกิจกรรมบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะต่างๆ เช่นลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ (ส่วนใหญ่มักจัดกิจกรรมบริเวณ วิคโทรี พอยท์ ฟังก์ชันอาคารพงศ์ลี เนื่องจากมีเนื้อที่ค่อนข้างมากลานโล่งว่างสาธารณะหน้าโรงพยาบาลนครเซ็นจูรี, ลานโล่งว่างสาธารณะบริเวณวัดคอกขยทวาราม (แหล่งกิจกรรมทางศาสนา) เป็นต้น (ภาพ 4.34)

ภาพที่ 4.34: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมทางสังคมในวาระสำคัญ/พิเศษ (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

- กิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่กิจกรรมที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่เปลี่ยนถ่ายการสัญจร ซึ่งมักจะมีการนัดพบพูดคุย หรือนัดพบเพื่อเดินทางต่อของผู้คนที่หลากหลาย โดยส่วนมากใช้บริเวณลานโล่งว่าง สาธารณะ 4 ด้าน รอบวงเวียนอนุสาวรีย์ฯ ในการทำกิจกรรม เนื่องจากเป็นจุดรวมสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งมีกิจกรรมการออกกำลังกาย และพักผ่อนหย่อนใจบริเวณสวนสันติภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนภายในพื้นที่ เนื่องจากสะดวกในการเข้าถึงและจากการสำรวจ ไม่พบพื้นที่สาธารณะสำหรับการรวมกลุ่มกันของผู้คนภายในชุมชนบริเวณรอบ (ภาพ 4.35)

ภาพที่ 4.35: พื้นที่บริเวณที่มีกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ (ที่มา: จากผู้วิจัย 2551)

3) จำนวนประชากรภายในพื้นที่ศึกษา

จำนวนประชากรภายในพื้นที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือประชากรที่พักอาศัยภายในพื้นที่ศึกษา และประชากรที่เข้ามาจากระบบขนส่งในพื้นที่ โดยประชากรที่พักอาศัยภายในพื้นที่ศึกษา (โดยเปรียบเทียบกับฐานประชากรในเขตราชเทวี) พบว่าพื้นที่พักอาศัยในพื้นที่ศึกษามีประมาณ 75 ไร่ โดยมีประชากรที่พักอาศัยประมาณ 7,000 คน ในขณะที่ประชากรที่เข้ามาจากระบบขนส่งประเภททุกประเภท (รวมถึงภาคการณัรรถไฟฟ้าใต้ดิน) มีประมาณ 350,000 คน ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนของจำนวนประชากรทั้ง 2 ส่วน พบว่าประชากรที่พักอาศัยภายในพื้นที่มีเพียง 1 ใน 6 ของประชากรภายในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

4.4 สรุปสภาพปัจจุบันของพื้นที่ศึกษา

โดยจำแนกออกเป็นมิติต่างๆ ดังนี้

4.4.1 ลักษณะเชิงสัจฐานของพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ

-รูปแบบโครงข่ายการสัญจรภายในพื้นที่

พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ มีการจราจรที่คับคั่งเฉพาะถนนสายหลักเท่านั้น เนื่องจากพื้นที่ถูกล้อมรอบด้วยโครงข่ายถนนในส่วนราชการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับถนนสายรองและถนนซอยต่างๆ ทำให้ไม่เกิดล้นค้ำคักของการเข้าถึงที่ดี ส่งผลให้ไม่มีประสิทธิภาพที่จะสามารถระบายความหนาแน่นจากการจราจรบริเวณถนนสายหลักได้ และมักมีการใช้งานซ้อนทับกับการสัญจรของคนเดินเท้า ทั้งที่ถนนซอยมีขนาดที่คับแคบและมีการเชื่อมต่ออย่างไม่เป็นระบบ เพราะมีซอยคั่นจำนวนมาก ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการรองรับการจราจรจากยานพาหนะทุกประเภท เกิดความสับสนหลงทิศทาง ตลอดจนไม่ปลอดภัยต่อคนเดินเท้า

ในขณะที่ทางเดินเท้าบริเวณติดถนนสายหลักหลายบริเวณมีความคับแคบตลอดจนมีการตั้งแผงการค้าลูกค้านั่งทางเดินเท้าทั้งที่มีปริมาณการสัญจรมาก ส่วนเส้นทางเดินเท้าภายในถนนซอย และภายในชุมชนขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายที่เป็นระบบ คนเดินเท้าต้องใช้เส้นทางร่วมกับถนนยานพาหนะเกิดความไม่สะดวกสบายและมีความอันตราย รวมทั้งขาดเส้นทางเชื่อมต่อ ไปสู่พื้นที่สาธารณะรอบองค์อนุสาวรีย์ฯ

- ระบบขนส่งและที่จอดรถยนต์ภายในพื้นที่

ระบบขนส่งหลากหลายประเภทในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ ให้บริการอยู่ในตำแหน่งต่างๆบนพื้นที่สาธารณะหลายบริเวณขาดพื้นที่รองรับที่มีประสิทธิภาพ การเชื่อมต่อเข้าถึงได้ลำบาก ตลอดจนมีระยะห่างของแต่ละประเภทการขนส่งที่ไม่สะดวกรวดเร็วต่อการเดินเท้า หรืออยู่ในพื้นที่อับสายตา เกิดความไม่สะดวกและอันตราย ส่วนที่จอดรถยนต์ในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ นั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ทั้งผู้คนภายในและภายนอกพื้นที่รวมทั้งอยู่ในบริเวณที่เข้าถึงได้ยาก และไม่เกิดการเชื่อมโยงที่ดีต่อระบบการเดินเท้าและระบบขนส่ง อีกทั้งในบางพื้นที่ยังให้บริการเฉพาะบางเวลาเท่านั้น

- ประโยชน์การใช้ที่ดินและประโยชน์การใช้อาคารภายในพื้นที่

การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารเชิงพาณิชย์กรรมมีการกระจุกตัวหนาแน่นอยู่บริเวณแกนถนนสายหลัก ในขณะที่พื้นที่ด้านในถัดจากถนนสายหลัก บริเวณถนนซอยซึ่งมีเนื้อที่ค่อนข้างมาก แต่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารไม่เต็มที่ และยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารเป็นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อยอยู่หลายบริเวณ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการกำหนดประโยชน์การใช้ที่ดินของผังเมืองรวมทั้งเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม (เขตสีแดง) รวมทั้งขาดการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้สอดคล้องกับลำดับศักดิ์การเข้าถึงที่เหมาะสม ทำให้พื้นที่เกิดความเจ็บเหงาใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าทั้งที่พื้นที่มีศักยภาพสูง

- สภาพและความสูงของอาคารภายในพื้นที่

สภาพอาคารภายในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯส่วนใหญ่มีสภาพทรุดโทรมมาก โดยที่อาคารทรุดโทรมมากมักเป็นอาคารพาณิชย์พักอาศัย และบ้านเดี่ยว ซึ่งอยู่ด้านในพื้นที่ อาคารด้านในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงมีความสูงประมาณ 2-3 ชั้น ส่งผลให้ความหนาแน่นของประชากรที่พักอาศัยหรือทำงานภายในพื้นที่มีเพียง 1 ใน 6 ของประชากรภายในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด (ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่เข้ามาจากระบบขนส่ง) ทำให้พื้นที่เกิดความเงียบเหงาในเวลากลางวัน (ช่วงเวลาทำงาน) และเวลากลางคืน (ช่วงเวลาพักอาศัย)

- รูปแบบของมวลอาคารและพื้นที่ว่างภายในพื้นที่

จากการพิจารณาความสมดุลของพื้นที่ว่างพบว่า บริเวณคิดแนวแกนถนนสายหลักจะมีความหนาแน่นของมวลอาคารขนาดใหญ่มีลักษณะเป็นเหมือนกำแพงปิดล้อมพื้นที่ด้านใน ส่วนภายในถนนซอยจะเป็นมวลอาคารขนาดเล็กกระจัดกระจายไม่เป็นระเบียบ ไม่สามารถสร้างกำแพงถนนที่ชัดเจนได้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งของอาคารพักอาศัยขนาดเล็ก พื้นที่ว่างหลายแห่งเป็นพื้นที่ส่วนบุคคล จึงส่งผลให้พื้นที่ว่างสาธารณะภายในพื้นที่ศึกษามีสัดส่วนที่น้อยมากและเมื่อ เปรียบเทียบพื้นที่ว่างทั้งหมดกับพื้นที่ว่างสาธารณะที่ผู้คนที่สามารถเข้าไปใช้งานได้ พบว่า พื้นที่ว่างสาธารณะที่ผู้คนที่สามารถเข้าไปใช้งานได้จริงในปัจจุบันมีเนื้อที่ไม่ถึง 50% จากพื้นที่ว่างทั้งหมด ในขณะที่แนวถนนสายหลักโดยเฉพาะบริเวณลานโล่งว่างทั้ง 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดใหญ่ทำหน้าที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนถ่ายการสัญจร แต่ไม่มีคุณลักษณะทางกายภาพที่จะส่งเสริมให้เกิดการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการกระจุกตัวของผู้คนและกิจกรรมหลายบริเวณ

- สภาพอุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณภายในพื้นที่

อุปกรณ์ประกอบถนนเป็นบริการสาธารณะที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้คนที่ใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ ซึ่งมีอยู่หลากหลายประเภท ส่วนใหญ่มักจะติดตั้งอยู่อย่างหนาแน่นเฉพาะบริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะติดถนนสายหลัก ซึ่งมีผู้คนหนาแน่นคึกคักแต่ขาดระบบการจัดการที่เหมาะสม ส่งผลให้ไม่เกิดประสิทธิภาพในการรองรับผู้คนที่ใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมการสัญจรและกิจกรรมการจับจองพื้นที่ รวมทั้งบดบังทัศนียภาพต่างๆ โดยเฉพาะมุมมองสู่องค์อนุสาวรีย์ฯ ส่วนพื้นที่ว่างสาธารณะภายในถนนซอย มีการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบถนนและพืชพรรณที่เบาบางมาก ตลอดจนไม่มีการติดตั้งนอกจากไฟส่องสว่าง (คิดร่วมกับเสาไฟฟ้า) ทำให้ไม่เกิดความสะดวกและปลอดภัย

- การวิเคราะห์รูปแบบศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงภายในพื้นที่

การวิเคราะห์โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ Visual Graph Analysis (VGA) คือผลที่แสดงการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงในระดับที่แตกต่างกัน ภายในระบบหนึ่งๆ โดยจะแสดงค่าออกมาเป็นแผนภูมิสี คือ พื้นที่มีค่าสีโทนร้อน หมายถึงพื้นที่ที่ถูกมองเห็นและเข้าถึงมากที่สุด ไปจนถึงค่าสีซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่ถูกมองเห็นและเข้าถึงน้อยที่สุดในระบบ โดยมีผลวิเคราะห์ว่า พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีศักยภาพการมองเห็นและ

เข้าถึงสูงจะอยู่เฉพาะบริเวณลาน โถ่งว่างสาธารณะทั้ง 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์เท่านั้น ในขณะที่พื้นที่ด้านในขาดศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึงที่ดี

จึงสามารถทำนายจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้ว่า พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ จะมีการสัญจรที่คึกคัก เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย เฉพาะบริเวณลาน โถ่งว่างสาธารณะทั้ง 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ ในขณะที่พื้นที่ด้านในจะมีการสัญจรที่เบาบาง เกิดความเงียบเหงา

- รูปแบบด้านหน้าอาคาร

พื้นที่อนุสาวรีย์ฯ มีอาคารใหม่และเก่าผสมปนเปหลายประเภท และมีรูปแบบด้านหน้าอาคารหลากหลายรูปแบบ อันเนื่องมาจากการวางแผนกำหนดประเภทและรูปแบบอาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถแบ่งรูปแบบด้านหน้าอาคารคิดถนน ออกเป็น 2 บริเวณ ได้แก่

- อาคารบริเวณแนวแกนคิดถนนสายหลัก ส่วนใหญ่เป็นอาคารประเภทพานิชยกรรมจึงมีด้านหน้าอาคารหลากหลายรูปแบบ มีจังหวะแนวตั้งและแนวนอนของช่องเปิดต่างๆที่ไม่สอดคล้องกัน อาคารมีความสูงที่แตกต่างกันทำให้เกิดระดับของเส้นขอบฟ้า (Sky Line) ที่ไม่เสมอกันตลอดแนว ตลอดจนมีป้ายโฆษณาจำนวนมากติดตั้งอย่างไม่เป็นระเบียบ ซึ่งทำให้ขาดเอกลักษณ์ และไม่ส่งเสริมทัศนวิสัยของมุมมองสู่องค์อนุสาวรีย์ฯ

- อาคารบริเวณถนนซอยภายในชุมชน มีอาคารหลากหลายประเภทผสมปนเปอย่างไม่เป็นระเบียบ อาคารต่างๆมีรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างไม่เป็นเอกภาพ ทำให้ผู้คนสับสนหลงทิศทาง ไม่เกิดจินตภาพที่ดีภายในชุมชน

4.4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่

การวิเคราะห์รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ (space use patterns) ภายในพื้นที่

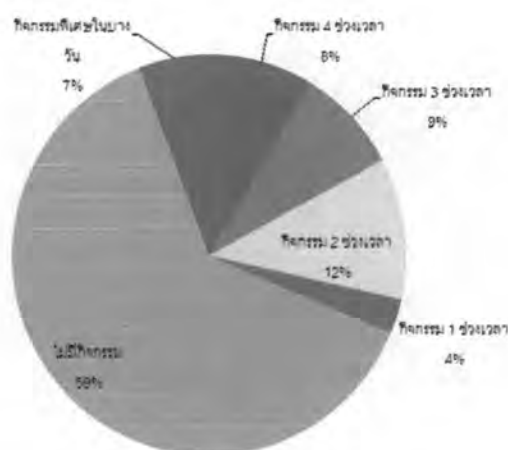
การสำรวจข้อมูลรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะด้วยวิธีการบันทึกภาพนิ่งต่อเนื่อง (Time-Lap Photography) คือการถ่ายภาพนิ่งอย่างเป็นระบบ เพื่อบันทึกกิจกรรมและผู้คนทั่วบริเวณพื้นที่โล่งว่างสาธารณะ โดยบันทึกในช่วงเวลาต่างๆ ได้แก่ ช่วงเวลาเช้า, ช่วงเวลากลางวัน, ช่วงเวลาเย็นและช่วงเวลากลางคืน โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

- กิจกรรมบนพื้นที่ว่างสาธารณะในแต่ละช่วงเวลา

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่อนุสาวรีย์ฯ นั้น เน้นรองรับผู้คนจำนวนมากจากภายนอกพื้นที่ซึ่งเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง ทำให้เกิดกิจกรรมหลายรูปแบบอย่างคึกคักหนาแน่น โดยเฉพาะในเวลาเร่งด่วนช่วงเช้า/ช่วงเย็น ซึ่งมักจะซ้อนทับกัน ทำให้ไม่สะดวกสบายเป็นอย่างมาก ส่วนช่วงเวลาอื่นๆจะมีกิจกรรมที่เบาบางลงตามลำดับ โดยเฉพาะในช่วงเวลากลางคืน เกิดความเงียบเหงาร้านค้าต่างๆ เบาบางลงไปเป็นอย่างมากเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่เป็นเส้นทางที่ถูกผ่านจากผู้คนภายในชุมชน และมักจะสัมพันธ์กับช่วงเวลาในการให้บริการระบบขนส่ง เนื่องจากมีผู้คนเข้าใช้พื้นที่เพื่อเปลี่ยนถ่ายการสัญจรจำนวนมาก

เมื่อช่วงเวลาที่ผู้คนจากภายนอกพื้นที่เป้าหมายลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆจึงขบเทราในช่วงเวลานั้นๆ ด้วย และยังส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคม คือ หลายบริเวณมีโอกาสเป็นแหล่งมั่วสุม เป็นที่พักของคนเร่รอน มีแนวโน้มในการเกิดอาชญากรรม

เมื่อพิจารณาถึงประเภทกิจกรรม พบว่า ในบางพื้นที่ สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมบนพื้นที่ว่างสาธารณะ เนื่องจากมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดผู้คนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมการค้าประเภทอาหาร และ กิจกรรมการค้าของใช้เบ็ดเตล็ด ในขณะที่กิจกรรมการค้าประเภท แฟชั่นนั้น เน้นที่จะดึงดูดผู้ใช้บริการจากภายนอกพื้นที่ จึงมักเปิดและปิดให้บริการพร้อมกับระบบขนส่ง ในภาพรวม จะพบว่า มีพื้นที่ว่างสาธารณะ หลายบริเวณที่ไม่พบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

สรุปได้ว่า พื้นที่ว่างสาธารณะยังขาดความสมดุลระหว่างการใช้งานผู้คนภายใน และภายนอกพื้นที่ ที่เข้ามาใช้งานในแต่ละช่วงเวลา ทำให้มีการใช้งานอย่างอเนกประโยชน์เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้นซึ่งโดยส่วนใหญ่ยังขาดการใช้งานอย่างคุ้มค่า

แผนภูมิที่: 4.01 สัดส่วนของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

ความหนาแน่นของผู้คนบนพื้นที่ว่างสาธารณะ

บริเวณที่มีกลุ่มคนหลากหลายประเภท จะเหนี่ยวนำให้เกิดวัตถุประสงค์ในการใช้พื้นที่หลากหลายรูปแบบ ส่งผลให้เกิดความหนาแน่นของกิจกรรมและผู้คนบริเวณนั้น ซึ่งมักจะอยู่บริเวณระบบขนส่งต่างๆ หรือพื้นที่การค้า ตามพื้นที่ว่างสาธารณะติดถนนสายหลัก ในขณะที่ถนนซอยและพื้นที่ด้านในนั้น ไม่มีพื้นที่สำหรับรองรับผู้คนหลากหลายประเภท ทำให้มีจำนวนผู้คนที่ใช้พื้นที่อย่างเบาบาง ทำให้เมื่อดูสัดส่วนความหนาแน่นทั้งหมดในภาพรวม จะเห็นได้ว่า พื้นที่อนุสาวรีย์ที่ดูเหมือนจะมีความหนาแน่นเป็นอย่างมาก แต่ในการการใช้งานจริงแล้วกลับพบว่ามีความหนาแน่นเฉพาะพื้นที่บางบริเวณเท่านั้น แต่พื้นที่ว่างสาธารณะโดยส่วนใหญ่ยังไม่ถูกใช้งานอย่างคุ้มค่า

แผนภูมิที่: 4.02 สัดส่วนของกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา (ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัย 2551)

- รูปแบบการสัญจรบนพื้นที่ว่างสาธารณะ

กิจกรรมการสัญจร (moving activity) เป็นรูปแบบการเคลื่อนที่ของผู้คนที่รวดเร็วและซ้ำ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในพื้นที่บริเวณนั้น และกิจกรรมแต่ละประเภทจะมีความต้องการความเร็วในการ

เคลื่อนที่ในระดับที่แตกต่างกัน ตลอดจนการหยุดจับจองพื้นที่ (static activity) เพื่อทำกิจกรรม ซึ่งพบว่าพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีโอกาสในการถูกผ่านมากและมีกิจกรรมหลากหลายประเภท มักมีการซ้อนทับกันของกิจกรรมการสัญจรและกิจกรรมการจับจองพื้นที่ (static activity) พื้นที่บริเวณนี้มักเกิดความขัดแย้งในการเคลื่อนที่หลายจุด ในทางกลับกันพื้นที่ว่างสาธารณะที่มีโอกาสในการถูกผ่านต่ำและมีกิจกรรมอย่างเบาบาง จะส่งผลให้ไม่เกิดการหยุดเพื่อจับจองพื้นที่ (static) ในบริเวณนั้นๆ พื้นที่เหล่านี้มักมีความเงียบเหงาอยู่ในจุดอับสายตาและมีโอกาสสูงในการเกิดอาชญากรรม ซึ่งตรงกับผลการวิเคราะห์ศักยภาพการมองเห็นและเข้าถึง (VGA) จะเห็นได้ว่าพื้นที่ที่มีโอกาสถูกผ่านต่ำหลายบริเวณ

- รูปแบบเศรษฐกิจสัญจรในพื้นที่

บริเวณพื้นที่ว่างสาธารณะติดถนนสายหลักมักเกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คึกคักจากผู้คนและกิจกรรมที่หนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลานโล่งว่างสาธารณะ 4 ด้านรอบอนุสาวรีย์ฯ ทางเดินเท้าหน้าศูนย์การค้าเซ็นเตอร์วัน และทางเดินเท้าหน้าชุมชนวัดมะกอก เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่าน ไปบริเวณอื่นๆ ได้หลากหลาย ประกอบกับมีระบบขนส่งรวมตัวกันอยู่หลายตำแหน่งภายในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการประกอบกิจกรรมการค้าและการบริการเข้มข้นกว่าพื้นที่บริเวณอื่นๆ ส่วนพื้นที่อื่นๆมีกิจกรรมเบาบางลงไปอย่างชัดเจนทั้งที่พื้นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันเนื่องจากขาดการเชื่อมโยงโครงข่ายพื้นที่ว่างสาธารณะที่ดี ทำให้หลายบริเวณเป็นพื้นที่ที่ไม่มีโอกาสถูกผ่าน และขาดการวางแผนการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารภายในบริเวณถนนซอยและภายในชุมชน จึงขาดความต่อเนื่องของกิจกรรมที่จะดึงดูดปริมาณการสัญจรของผู้คนอย่างเหมาะสม